

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת בהר - בחקתי תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

שבת. פרק שישי – במה אשה דף סו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

1 סנדל של סידרין. פיה מוכר הסוד, וכשמתעסק בסיד גועלי אהו, ועל שן הוא מפני
2 שהסיד שורף את העור, זה לשון רבותי. ולפי סנדל סידרין של קש הוא. וכפי זה
3 נראה, דרכי תניא בתוספתא: סנדל של קש ר' עקיבא מטמא בו;
4 **ממא** מדרס לאו הודו לו. ואפי' האמאי לא הודו לו? גמי וער מכופת שאור שיהו
5 דקרייל רטמא מדרס. מדרס דכפי מדרס לא

6 בעינן רומא דקש – וכל דבר המיוחד למדרס
7 הוא מדרס ויולי' ללשון שפירש רש"י של קש
8 טמא – רבותי, דכין רלוא בר קיימא הוא – אפי'
9 טמא, ולא דמי לכופת שאור שהוא בר קיימא.
10 והכי אשכחן במשניות. דקתיב גבי האילו האהנו
11 ורימון שחקקום תעוקת למוד בתן עפר –
12 שנקבלו טמאה. יאילו גבי לפת ואתרוג שחקקו
13 קתיב אשכחן מקבלו טמאה, לפי שאינו
14 מתקיימא. ללשון שפירש סנדלר חיי של עץ –
15 קשה. שיהיו ראוי הוא לתקופים כיון שחיה של
16 עץ וטמא יולי' הדיוני טמא דמטרס סנדל –
17 ולא חשיב עבד לחלובא מה שחטילו בו.
18 האילו ואן גירלות לעשות מנעל לחלוץ במותו.
19 דבוחת בשפופרת – כיון שאן גירלות לעשותה
20 מקיים לא חשיבה בלוי, ולא דמי לכופת שגירלות
21 לעשות. **מורדת** חקש
22 ושפופרת של קימ' רוי טמא. ואם האמו:
23 והכי מטמא לעבדן טמא מנח כיון דלא חיי
24 לישהב לא טמא מדרס. ולעבדן טמא מת זה
25 ולא כתיב בפרשה אלא בלי עין ועבר ושק
26 ויולי' דקש נמי חשיב של עין, דכאמר (ברכות דף
27 מ"ג.) ר"ש שאכל אורם ואישון חותה הוא. ימני
28 דר טמא דרובי הוא. **ורבי** יוחנן מדרס.
29 לפירוש ארובן שפי בקומתו. סנדל של קש
30 הוא – מדרס שפיר כחות סנדל של סידרין.
31 ולאריך פירושא שפי סנדל של עץ הוא – צ"ל
32 דשימתי יוכי דכי רבי דר' יוחנן מדרס בחבות
33 של קש, לפי שאן גירלות לעשותה מקש – חבי
34 נמי מנעל של סידרין. לפי שאן גירלות לעשות
35 מנעל של עץ – מדרס:
36 **והא** לאו לחלובא עבדי. הקשה הר"ר
37 אליעזר ממיץ לרשב"א: מאי פריך? והלא
38 משעת מלאכות הוא מזהך בו, ולכן הוא נעשה
39 ותירץ לו: סנדל של סידרין לאו נעלע עשו.
40 אלא אדור כבלי' אנומנוטו של סידרין הוא. ועשו
41 בעין סנדל, ויכול לתת רגלו בחיובו לנעלו. אך
42 עין עשו רק לטוח בו את הבית. ויפמנסי שנעל
43 בו ומטיל בו עד שיועב לביתו. ולהכי פריך. והא
44 לאו לחלובא בו. ור"י פירש: האילו ואן עשו
45 כלל לעשותה, רק לשמור מנעלו של אשכחן
46 בסדי – לאו לחלובא עבדי ויכול מקום משני לו
47 שכן הסידי בו:
48 **רבא** אמר אף טמא טומאת מדרס. שיהי פורתי' את דל אף קטיב בירשא מדרסתיך
49 'זאם יש לו בית קבול בתיתין טמא מדרס' ברכתין ביספא – משום דהיינו
50 אבל אם אין לו בית קבול – טהור מן המדרס אלא טמא טומאת מת. ולא היא. דהא פשוט
51 בלי עין הוא. ולהכי גתא טמא. ויפמנסי' אף אן לו בית קבול בתיתין – טהור
52 לגמרי. ואפי' למה לי בית קבול בתיתין קבול? ליה דכל הנמא מדרס טמא טומאת מת
53 ויולי' דבית קבול בתיתין עושין אותו ויהי למדרס:
54 **עגלה** של קטן. פיה: עגלה שחקקו וישב עליה. ור"ב מאי מקרי'ל פשיטא דאן כך
55 מיוחד למדרס. דכל עגלה גדולה מזהך לכן גיל' דהיינו עגלה שישעין לקטן ותחלמנו דהלך,
56 טמאה מדרס – דנשען עליה:

1 'ר' יוסי אוסר. דלאו תבשילי הוא: ואם יש לו בית קבול בתיתין, שחקקו בו כדי קיבול
2 בתיתין של בגדים רבין ומזכין להניה ראש שוקו עליהן: **ממא** מקבל טומאת מנעל. אבל
3 אם אין לו אלא בית קבול ראש שוקו, ואינו מנח שם בתיתין – לאו בית קבול
4 לטומאה(ה). ויהו ליה כפשוטי כלי עין. והדקיא דשק בעינן, שקבול שלו עשוי לטלטל
5 על ידי מה שחוקקו לתוכו. אגל אשכחן

6 מטלטלי' ע"ה הדביל: **מבובות** שלו. מבובות של
7 קישט. עין קבועה בשתי רגליה מזהך על שוקו
8 וגל ארבעותיה. ועושה מבובות של עור
9 לשוקו: **ממאן** מדרס. אם נב הוא, דהא
10 למסיבת גופי עבדי. ומדרס חוב עושה אב
11 השומא: **ויצאין** בתן **בשבת**. והבשבת יבדית
12 הוא: **ונכנסין** בתן **לעגלה**. דאפי' דנתן בריה
13 נד. לא יכנס אדם לחד הבית במנעלו – ותי
14 לא מנעל ניהו, דלאו בראש רגלו נב. **בפא**.
15 יש קישט ששגבו וקרונו גידי שוקו, ואפי' על
16 ארובותיו אינו יכול לילך. ועושה כיון כפא
17 נמוך ורשע כלי' ושהוא מתוך – נסוק על
18 ידיו כפסקיל' עגובי. ועלך נופו מן הארץ
19 ודחף לקני, חוזר ונח על אחוריו והבסא
20 קשור לו מאחוריו: **מבובות** של אותו קישט.
21 עושה לה מטבוח של עור או של ראש
22 שוקו או רגלי' התלויין. ושהוא שגבו על
23 ידיו ועלך עגמו – נשקו גם על רגלי קשה:
24 ואין **יצאין** בתן **בשבת**. רבותינו אמרין:
25 מפני שאשכחן יתכן לו כל כך. ולא נדרת' אל
26 טעמא. ואיכא למימר: דאידי' הדלו ולא מנח
27 ארעא – ומנחן מטלטלי': ואין **לנכנסין**
28 בגנה. ונשען ניהו: **לוקמטין** **ממאן**
29 געשיל' לזהבית להביעת תעוקתו: **מדרס**.
30 מקבל טומא, דאינו לא כלי תבשילי ולא
31 תבשילי: **גמא** חבי בתן. הקישט יוצא. ור' יוסי
32 אוסר. כל אן הקישט יוצא. ור' יוסי מתייר: **ב**
33 **שדאי**: קיימאן חדר קטן של בית המדרס:
34 **כסך כסך**. ר' יוסי אוסר. שיש תיבות שיש בתן
35 כסך כסך זו אצל זו: או של **ממא** **לביית**
36 סנדל של שמאל נעל במינן חלצה. דחליצה
37 במינן הוא. דמגר רגל רגל ממנוע: **מאן**
38 **תמא**. סנדל של עץ חשיב נעלו: סנדל של
39 פירי'. מוכרי סיד, וכשמתעסק בו בעגלין
40 אותו, ועל שן הוא. מפני שהסיד שורף את
41 העור: ואמר רב הונא גרסי: **מאן** הודו לו ר'
42 **מאיר**. דאמרי: הקישט יוצא כקש של עץ: ור' יוחנן
43 בן נורי **מסרה**. דלאו אורחא לעשות מקש.
44 אלא מקנים. מנעל נמי לא אורחא מקש.
45 אלא מעור – לא לשון רבותו. ולי נראה: סנדל
46 של סידרין של קש הוא. ק' יוחנן רבן בן נורי
47 מסרה כלי' של קש – דלאו עין ניהו. ור' עקיבא
48 בעין חשיב להו דקשין חן. קש. נבות השבלים: ואין **ממא** מדרס. דלאו מטמא
49 עליה. דאמרי: קש טומא מת – ה' היא לכל טומאת מנעל. אלא שמוס דאמר 'אין טמא
50 מדרס' שהוא אב הטומאה. נקט נמי טומאת מת. והכי קאמר. נעשה אב הטומאה ע"י
51 מת, וכדי עין יש לו בית קבול הוא. ומקבל כל טומאת מנעל ומהו. ועל ידי כלי
52 לטומאת הוא געשיל' רששו. ועל ידי מת שהוא אבי אבות הטומאה – געשה אב
53 הטומאה. ואין געשה אב הטומאה ע"י מדרס, דקסבר: לאו למסיכה עבדי, אלא
54 לתיבשיל' ואומרים לו 'עומד ונעשה מלאכתו: עגלה של קש. לצוח בה. ולטלטלו
55 עליה: **ממא** מדרס. האילו ופמנסי' שישב עליה, והאי נמי ומנין דמסתמך עליה:
56 **מחור** **ממא**. דלא מדרס ולא שאר טומאה. אלא טמא מדרס – משום דלאו למסיכה
57 עבדי. שעל רגלו מתוך. ואפי' דמסתמך עליה לפרקים. ושאר טומאה נמי לא –
58 דפשוטי כלי עין הוא. אלאמא: איני דוחמנין דמסתמך עליה. הואיל ועיקר עשייתה אינה לכך – אינה טמאה מדרס. ואין לומר משום דפשוט הוא יתא טהור מדרס – דלא
59 דחוקה דהרת פשוטי כלי עין אלא לטומאת מת ואולי. דטעמא משום דאייתקש לוקש אותו. ונגיב ומן שרשקו הויא דיקישא:

1 **רבא** אמר אף טמא טומאת מדרס. שיהי פורתי' את דל אף קטיב בירשא מדרסתיך
2 'זאם יש לו בית קבול בתיתין טמא מדרס' ברכתין ביספא – משום דהיינו
3 אבל אם אין לו בית קבול – טהור מן המדרס אלא טמא טומאת מת. ולא היא. דהא פשוט
4 בלי עין הוא. ולהכי גתא טמא. ויפמנסי' אף אן לו בית קבול בתיתין – טהור
5 לגמרי. ואפי' למה לי בית קבול בתיתין קבול? ליה דכל הנמא מדרס טמא טומאת מת
6 ויולי' דבית קבול בתיתין עושין אותו ויהי למדרס:
7 **עגלה** של קטן. פיה: עגלה שחקקו וישב עליה. ור"ב מאי מקרי'ל פשיטא דאן כך
8 מיוחד למדרס. דכל עגלה גדולה מזהך לכן גיל' דהיינו עגלה שישעין לקטן ותחלמנו דהלך,
9 טמאה מדרס – דנשען עליה:

10 **רבא** אמר אף טמא טומאת מדרס. שיהי פורתי' את דל אף קטיב בירשא מדרסתיך
11 'זאם יש לו בית קבול בתיתין טמא מדרס' ברכתין ביספא – משום דהיינו
12 אבל אם אין לו בית קבול – טהור מן המדרס אלא טמא טומאת מת. ולא היא. דהא פשוט
13 בלי עין הוא. ולהכי גתא טמא. ויפמנסי' אף אן לו בית קבול בתיתין – טהור
14 לגמרי. ואפי' למה לי בית קבול בתיתין קבול? ליה דכל הנמא מדרס טמא טומאת מת
15 ויולי' דבית קבול בתיתין עושין אותו ויהי למדרס:
16 **עגלה** של קטן. פיה: עגלה שחקקו וישב עליה. ור"ב מאי מקרי'ל פשיטא דאן כך
17 מיוחד למדרס. דכל עגלה גדולה מזהך לכן גיל' דהיינו עגלה שישעין לקטן ותחלמנו דהלך,
18 טמאה מדרס – דנשען עליה:

1 קשורו
2 דלא
3 לתרצי

1 קשורו
2 דלא
3 לתרצי

שבת. פרק שישי - במה אשה רף ס עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן שראל - (שטיינזליץ)" תוספת

1 לתרצו סוגיא. לתמן פסיעותיו ולקוקו קומה. מפני שרגלו ושוקו ורחותיו ולא לסמיכת כל גופו: אני שזנה אשה חולצת בהו. אלא: נעל קריתיה ביה. הניקא דאפמא. דאפמא
2 הנישא בכתפיה. הליצנים עשין אותו. ונראה כמי שרובכ עליו. ובמקומנו נקרא ארדפיס'א: קישורו. אשקצישו. שמהלכות בהם במקום טיט. וקשא' לי. ויהי ודחוריו שמוטאת
3 מעג. דפשיטי כלי עץ גינה. אבל מן הפרדס לקוח טורחין: פרמי. טלמוטא הנקשרת על הפרצוף להבנית הבנים עטמים: מהניג. פקצירום. מוקרש בנקבוא: פגין. אשקלטיש
4 של עזקה לניו: גמ' ארמי קרי. פך שמו: קשרי. פואה. גרנציא קושרים בקשרים. וחולין ביצואר לרפואה. וכל דעתיה לאיקח חוליו: מוקרש. מעמדיו החוליו שלא יגלו: קשרים:
5 כפיה. גרנפאין: גני. פסיעות: גפא פורתא

6 **קשרי.** 1
2 **קישורו.** 1
3 **בכתפיה.** 2
4 **עשויים** אלא ללכת דרך העברה בטוט - אנו 3
5 **טמא** מדרס. ועברך פירש: וקישורו הינו 4
6 **אשקציש** ששטשין הליצני, ויהו גבהון מהו. ואינו 5
7 **אלא** לרקד עמליו ולא להילוך עבדיו: בני 6

8 **הבנים** ויצאין פקצירום, ובני מלכים פוגיני, וכל אדם - אלא שדבריו תכמים פהויה. פהויה: גמ' מאי
9 **קשרים?** אמר אדא מרי אמר רב נחמן בר רב הונא אמר רב אשי בר אבין אמר רב יהודה: תרצו
10 **פואה.** אמר אבוי, אמרה לי אם: תלקא - מוקמי, המשה - מסו, שכבה - אפילו לכשפים
11 **מעלי.** אמר רב אחא בר יעקב: והוא דלא חיו ליה שמשא וסיהרא, ולא חיו מוקרא, ולא שמיע
12 **ליה** קול פרוקא, וקל תרנגולתא, וקל יגרי. אמר רב נחמן בר יצחק: נפל פותא בבריא. מאי
13 **איראי** גנים - אפי' בגות נמו, מאי איראי קמנים - אפי' גדולים נמי! אלא, מאי קשרים - פי

14 **הא** דאמר אבין בר הונא א"ר קמא בר גוריא: פן שיש(ב) געגעניו על אביו נוטל רצונה ממנועל
15 **של** ימין וקושר לו בשמאלו. אמר רב נחמן בר יצחק: וסימניו - תפילין וחילופא סנתא. אמר
16 **אבין** בר הונא אמר רב קמא בר גוריא: סחופי פסא אפטרובי בשפתא - שפיר דמו. ואמר אבין
17 **בר הונא** אמר רב קמא בר גוריא: מותר לסוד שמן ומלח בשפתא. פי הא דבר הונא מבי רב, ורב
18 **מבי ר' תיאי,** ור' תיאי מבי רבי, פי הונו מיכמי - מיימי מוסחא ומילתא, ושריפ' להו דליצניא

19 **דידירו:** וגינתא וכרענייהו, ואמרו: פי חיבי דיצול הא מישתוי - ליציל קמריה דפגמא בר פלגתא.
20 **ואי** לא - מיימי שיעא דדנא ושרי ליה פגמא. ואמר: פי חיבי דליציל האי שיעא - ליציל קמריה
21 **דפגמא** בר פלגתא. ואמר אבין בר הונא אמר רב קמא בר גוריא: מותר לחנק בשפתא. ואמר
22 **אבין** בר הונא אמר רב קמא בר גוריא: לפופי ינוקא בשפתא - שפיר דמו. רב פפא מתני' לבנים/
23 **רב** וביד מתני' לבן. רב פפא מתני' לבנים/ ותרווייהו מתני' להו באבין בר הונא, רב וביד מתני' לבן/
24 **קמיתא** - מתני' באבין בר הונא, והאי - מתני' לה ברבה בר בר חנה. דאמר רבה בר בר חנה:
25 **לפופי** ינוקא בשפתא - שפיר דמו. אמר אבוי, אמרה לי אם: כל מניניו - בשמא דאיפוא, וכל
26 **קמרי** - בשמאלא. ואמר אבוי, אמרה לי אם: כל מניניו דמפרשי - כדמפרשי, ודלא מפרשי -

27 **ארבעין** וחד זימני. ת"ר: ויצאין באבן תקומה בשפתא, משום ר"מ אמרו: אף במשקל אבן תקומה.
28 **ולא** שהפילה - אלא שפא תפיל, ולא שפיעבה. אלא שפא תתעבר ותפיל. אמר רב ייב
29 **בר שלמאי** משמיה דאבוי: והוא דאישון ואיתקל. בעי אבוי: משקל דמשקל מאי? תיקו. ואמר
30 **אבוי** אמרה לי אם: לאשתא פת זימא - לישקול וזא חיוורא וליויל למלתא וליתקול מתקליה
31 **מילתא,** ולצייירה כחללא דכי צואר בנידא בקרא. ואי לא - ליתוב אפרשת דרכים, וכי חיו
32 **שמשמנא** גמלא דדרי מדי, לישקליה ולישריה בגונתא דנחשא, וליסתמאי באפרא, וליחתמי

33 **בשיתין** גושפנקי, ולכרזוליה ולדרייה, ולימא ליה: מעונך עלי וטעונאי עקך. אמר רב יהו אהא
34 **בריה** דרב הונא לרב אשי: ודילמא איניש אשכחיה ואיפסק ביה? אלא לימא ליה: מעונאי
35 **מעונך** עקך. ואי לא - לישקול פוזא חדתא וליויל לנהרא, ולימא ליה: נהרא נהרא, אוזפן פוזא
36 **דמאי** לאורחא דאקלע ל. וליהדר שב זימני על רישיה ולשריין לאחוריה, ולימא ליה: נהרא
37 **נהרא,** שקול מאי דיתבת לך, לאורחא דאקלע ל ביומיב אתא וביומיב אול. אמר רב הונא:

לאשתא

לברכות רחוב העשויות וכו'. וכשנתמלאו סותם החריצין והמשש שורף את הפנים שמלוחין הן, ונעשה מלח. כחללא דכי צוארי. תחת נהרו בגונו נפתחין ולקוקו. לשת רבינו
56 **האי:** נידא בריא. ליתא של שער. פירשת דרכים. מקום ששני דרכים מתפרשים: שומשפמא גמלא. נמלה גדולה. דדרי מדי. שמוען כלום: לישקליה. לשמשקל. מלתא
57 **דנחשא.** כמין קנה של נחשת: ולסתמיה באפרא. יסוחם פיה בערפת: גושפנקי. חומות. ולא דוקא שיתין נקט, ולא דוקא חומות של צורה. אלא סתמות ורבה זו על זו:
58 **שענה** על הערפת, ושוב ופת. ושוב טט: וליברזוליה. ינענע: ולידריה. ישאנו: ולימא ליה. לשמשקל: מעונך עלי. מה שחיה נישא שאנו: וטעונאי. חרולו שלי: איניש
59 **אשכחיה** ואיפסק ביה. חילי פהו שוה נעשה, וכי אמר ליה מעונך עלי - ודו חילי של חכרו: פוזא חדתא. כל כתר קטן חדש: אוזפן. הלחני: וליהדר לך! וימני אשית. יקפנו
60 **לברכות** ראשו:

שבת. פרק שישי – במה אשה דף סז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

1 **בני** מלכים ויצאן בזמן מאן תנא ר' היא בר. פי הקנטרים ולבא למיחש דילמא
 2 מחייבי ביה ואחו לאחוי. ואית: מכל מקום ליחוש דילמא איפסק אחי לאחוי,
 3 בראמחוי לליל גבי עבד דלא יצא בחומום שבטראורו ויל' דהבא מיידי בתלמיס בשלשלת.
 4 דלא ומפסק. ורביא פירש: דברושלמי מוקי לא בקנטים, דאפילו אי פסיק ומיית' ליה –
 5 ליבא אסור. והכי אתא ברירושלמי: ר' עזרא
 6 אמר: בוג שבטאור, וימד כל אום דקתי
 7 במתניתין – בין קטנים שעירין, בין קטנים אבין.
 8 ההוא דלא יצא בוג שבטאור – וי' דהבא – דלמא
 9 דליבא אחי לאחוי. ור' אשי בר אבהו – בקטנים,
 10 דליבא למיחש. כרפי. ור' ש' לרדוק, אמאי
 11 נקט בני מלכים: כי דילמא חששא אי מיית' ליה
 12 קטן בדימוי ויל' דאי לאו בני מלכים – הו' מחייבי
 13 עתה בני מלכים כל שתה ואת אפטרש של
 14 ישמע אביו מעולם ויטלם אביו ביה, ואחו
 15 לאחוי. אבל אי בני מלכים לא מחייבי – אם כן
 16 אפילו אי פסיק איב למיחש ולמלא מתי
 17 ליה אבוי, דלא שכיח שיחא אביו בצדו כשעה
 18 שימסק:

הדרן ערך במה אשה

1 **לראות**. ולמחר "ויאמר (ה') אל הקרב הלאם". וכי פסק ליה – ליתמיה ולפסקי, ולמא הכי:
 2 הפנה הפנה, לאו משום ג'היהת מקל אלינא אשרי הקב"ה שכנתיה עלק, אלא משום דמייבת
 3 מקל אלינא אשרי קדושתא ברוך הוא תכניניה לפלוגי בר פלונית ותיערוק מן קדמותי
 4 ועוריה וערית מן קדמותי – כן תכניניה אשתא לפלוגי בר פלונית ותיערוק מן קדמותי
 5 לסמטא למא הכי: זו פניה מס סמטא כס פסיה, שרליא ואמרלאי, אלון מלאכי דאי'שאלחו
 6 מארעא דכרום ולאפאה שחינא פאיכו, פנה ביד פכוד מסמסוד, פמון פמוי, עניד ביד עינד
 7 ביד, אתרדך פך, ורעיד פקלוט וכפודה דלא פרה ולא רביא, פך לא תפרה ולא תרבה פנופיה
 8 דפלוני בר פלונית. לכיפה למא הכי: חרב שלופה וקלע נמושה. לא שמייה יוכב חולין מכאובין,
 9 לשריא למא הכי: תוית דפקוק דפקוק תוית, ליטא תבוי ומשומת, בר טט בר מנא בר מינא,
 10 כשמו כרניו ויאיסמטא. לשריא דבית הכפסא למא הכי: אפרקי דארו ויאופי דגוריהתא
 11 מלכים פגין". מאן תנא: א"ר אושעיא: רבי שמעון היא, דאמר: כל ישראל בני מלכים הם.
 12 רבא אמר: כברי ככסותו, ודברי הכל **מתני'** ויצאן בבצית התרוגל, ובשן שרול – ולמא דגייס,
 13 מן הצלוב משום רפואה, דברי ר"מ, וחקמים אוסרו אף בחול משום דרבי האמורי. **גמ'** ויצאן
 14 בבצית התרוגל – דעבדי לשיחלא, ובשן של שיעל – דעבדי לזופא. "משום רפואה דברי רבי
 15 מירא". אבין ורבא דאמרי תרויהו: כל דבר שיש בו משום רפואה – אין בו משום דרבי
 16 האמורי. אין אי בו משום רפואה – יש בו משום דרבי האמורי? ונתניא: אילו שמשי רפוחיו
 17 סוקרו (צובע אותו) כסוקרא וטוענו פאכנים בשלמא טוענו פאכנים – פי הכי דליכחש
 18 חיליה, אלא סוקרו כסוקרא מאי רפואה עקבדי? פי הכי דליחנייה אינש וליבעו עליה רחמו.
 19 פרתניא: "וטמא טמא קרא" – צירד לחודיע צערו לרבים, ורבים וליכשו עליו דרמיה. אמר
 20 רבינא: כמאן תלינן פוכסי בדיקלא, פי האי תנא. תני תנא פקרי אמורא קמיה דר' תיאא בר
 21 אבין, א"ל: כוליהו אות בהו מלאש דרבי האמורי, לבר מתי: מי שיש לו עצם פגולנו מביא
 22 מאותו תמין ומניח ליה על קרדו, ולקיא הכי: מי חר נחת בלע, בלע נחת חר – מי חר – אין
 23 בו משום דרבי האמורי. לאדרא למא הכי: ננעצתא פחתס, ננעלתא פתרים, שייא שייא.
 24 דאמרי:

1 **לאשתא** ליתלא. שחפת שלישית, שכאח מגי' מיס' לגי' מיס': סילוי. עגבים(א) עגבים:
 2 **ושבעה ציבי**. קטנים: כשורי. קורות: ושבעה סיבי. יתדות: קיבליש בלעז: משבעה
 3 כשורי. ומרסו: י' סורי. צוור הדלת. חור האקוספה שצור הדלת טובב בו: כופרי. ופ'ת
 4 שוחתיז הפסותו: ארבי. פסותו: **ושבעה בני** (ב) פמוני. רעניני פמון. ל"א: בני פמון,
 5 ג'סי. מלא אגרוה: **ושבעה בני** מירקא
 6 **דילמא פבא**. שבעה בני מוקן בוקן וקו: **אשתא**
 7 **בציריא**. חולי שחממת וקודרת ודמיון:
 8 **וודיני**: קנה: ליתוק. אישקיתרה, כמו
 9 דמיבלע דחיקיהו ד'אלו טרופי"ת (חולין דף
 10 נט): **ויאמר** משה. משום סיפיה" מדוע לא יבער
 11 הפגד: פי סר. שקור חזול: אל הקרב הלאם.
 12 שלא יקרב זה וחולל אילו: ליתמיה ולפסקי
 13 סמוך לקרע. ליתמיה ויפיל: דמייבת, שאמה
 14 שיפלה: דתמיהא אשתא. שראית אשה:
 15 **לסימטא** שחין קורר בלעז: **בפניה כסמטא**:
 16 **כסמטא**. שמות המלאכים, על שם שקרעים
 17 ומתקמטים ומכסמטים אותו. כן – לשון נקום:
 18 **מאריא** דכוסים. כן דואא הלשון, ולא מביא
 19 כאו: פנה ביד. אין לו משמעות, אלא כך הוא
 20 הלשון: עניד ביד. מראך ביד. שלא תאדים
 21 יתור. אתרדך ביד. שלא תרדוב: פקלוט
 22 שקלט זרע כשורי בטנו, שלא יוליד:
 23 **לכיפה**. אונפוליש, אכעבנות – כל שכן רבי
 24 יצחק ברבי מנחם עני' ולשון רבותי: לכיפה –
 25 למי שבפוחי שדי: **למא** הכי. לחש פקלמא
 26 הוא: תוית דפקוק דפקוק תוית. לחש הוא:
 27 לחש תבר ומשומת. מקולל ונשבר ומשומת
 28 ידא ש' זה, ששמו בר טט בר טטא: לשריא
 29 **דבית הכפסא**. א"ר חזיק למא חולין זה:
 30 **אפרקי** דא"ר. בראש הארי זכר: ויאופי
 31 **דגוריהתא**. ברוחם בליאה נקבה: **אשחתיא**
 32 **לשריא** בר שריא פגין. כך שמו:
 33 **כשריא** דקדתי חכמה. בערות כרשין
 34 החמור: בלועא דקריא חסרתיה. בלוח
 35 השלוח לקחיה: מאן תנא: דקתי לכל אדם
 36 ואפילו עני שבשקאל: רבי שמעון. פפרק
 37 "שומתה כרשית": בני מלכים. הלכך לעניי מן
 38 חקא. ולא נוקא דידיה דליחתיא מירקא
 39 ויעליק אינו ממנו ויחידוש הוא שלח המתי:
 40 **מתני'** דרבי האמורי. נחוש הוא, ובחבי
 41 ו'בוחותוקיה' אל תלבו (הקרא את): **גמ'**
 42 לשיחלא. לכאב האון וחולין באנו: לשיחא.
 43 יש שעשאו כר שישן, ויש כר של יישן:
 44 **תניא**. שן שחל דהי: **לירפא** נפא מכה
 45 וכל פרלא ורין ותיא מיל לירפא: שיש בו
 46 משום רפואה. שגראית רפואה. נבן שחית
 47 כוס ותחבושת מכה. ופרטינן דהי אין בו כו'
 48 נבן לחש שאן נכיר שיהא מרפא – יש בו
 49 משום דרבי האמורי: בחמיה: דליכחש
 50 חיליה. שן שחא ש' בחו' כו'
 51 פרוחיה שערין: דליחתיא אינש. ולסימטא
 52 עבדי ליה, לאודיעי דמישי פרוחיה: **טמא טמא**.
 53 הוא עצמו אומר: טמא. חקו מעלי. כוכסי.
 54 אשכול תמרים, וסימן הוא שמשי פרוחיה:
 55 **פכרי אמורא**. פפרק אתר" שגין בחוספתא
 56 ומסכת שקת, בהלכות דרבי האמורי: א"ל. רבי תיאא לתנא: פולחן אית פהו. כל השנוותא שם אל חטעה לומר פאךה מן אין בו משום דרבי האמורי. אלא כפולן אהא שונה
 57 יש לו לבר מתי: בו אלו שאפשר ליה: פי שיש לו עצם וכו'. ולחש דנעצתא פחתס – אלו פי לבדן אין בהם: מי חר נחת. לחש הוא: לאריא. עצם שן דג שיש בו לאדם כושת:
 58 שייא שריא. לחש הוא: ר' רד:

שבת. פרק שישי - במה אשה דף סז עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

בלל גדול. כל היודע עיקר שבת חייב על כל שבת ושבת כו'. פירש בקונטרס: אע"פ שלא נודע לו ביתנים, אמרין ימים שבתים היוין ידעה לחלק. שאי אפשר שלא שנת ביתנים שאותו יום שבת היה. אלא שלא נזכר במלאכות. וקשה לרר אליעזר: דאמר כגמרא (לקמן דף ע"א.) קטר וטוחן כגרוגרת בשנת שבת חזון מלאכות. וחור וקטר וטוחן כגרוגרת בדין שש ונגנת מלאכות - קצירה

גוררת קצירה, וטוחנה גוררת טוחנה. פירוש: 1
ואינו יודע אלא אחת. ושבת אחת איירי. דבשתי 2
שבתות הדין חייב בשתי. וימים שבתים היוין 3
ידעה לחלק. אלא: אע"פ שנודע לו קודם 4
קצירה אחרונה שאותו יום שבת הוא. דהא בדין 5
שבת קטר וטוחן - אפי' הדין לא הוה ידע. 6
וחישי הולתו אליו כיון שלא נודע לו ששבת. 7
שהיה סבור שהמלאכה נותרה. וטעמא - משום 8
דבתי' "או חודע אליו אטאור" שיהיה לו ידעת 9
חטא. ועוד קשה ריב"ם דבגמרא במקלף ה"ל 10
מקרא. ואי כרפי בקונטרס שאי אפשר שלא נודע 11
לו - למה לן קרא: ועוד קשה לר"י דהנן פסק 12
אמרו לו (בירוחה דף ט"ז.) אר"י עקיבא שאלתי 13
את ר' אליעזר. העשה מלאכות דרוב בשבתות 14
דרבה מנין מלאכה כו'. אמר ליה: דייב על כל 15
אחת אחת, קצת עמדה כו'. ופליגי ה"מ אמוראי 16
בגמרא. הדין חייב בשתי. וקאמר בסוף שמינתיא: 17
ולרבי חסדא דאמר שנת שבת חזון מלאכות 18
הוא דבטא מיניה. אי ימיים שבתים היוין ידעה 19
לחלק או לא. ודה נמי ימיים שבתים איבא 20
ומשני: שבא עליה וטבלה ורואתה. וחור ובא 21
עליה. וה"מ אפילו איחיה כמה שנים ולא כניהל 22
החייב הכל העולם אחר. אלא כשטבלה ימי 23
היה שבתים. אע"פ ולא ידע - במי שידע דמי. 24
ד"נ גבי שבת. אע"פ שלא שמע - מי הוהו 25
שבתים היוין ידעה לחלק. גרוגרת הכותב היא 26
שואתה שמיה ללכ שבת. ותימה הדין ליקר רבי 27
אליעזר שבת עמדה. ואורכה בשבת כתיב קרא. 28
ונבחר לו כתיב ורואה ליה ר"ה דבפסק לן 29
מקרא בגמרא. דהיו רובי אליעזר רביי שמעון 30
דחתם. דאמר: לא כן שאלו רבי עקיבא לרבי 31
אליעזר. אלא תבא על גנה. והדיש לו רבי 32
אליעזר דהייב על כל אחת ואחת. ק"י משבת: 33
ובי 34
28

האמר: נד גדי וקונן לא אשבי ובגשמי - יש בו משום 1
בו משום דרבי האמורי. וכן בכולן עד סוף פירקא גריסינן. ויהי זה מרדכי האמורי. 2
ודי בקוספי: הוא בשקמי ויהי בשמי. הוא אשתו מלפנין שומותין קוה בקילה. 3
משום נישואי: הוי דני. והתקוח ביחודי. ק"י. אינו חק האמורי אלא ע"ז משום. ויחייב 4
משום קורא בשם עבודת גלולים: האמרי 5
לעורב צרת. כשהוא קורא אומר לו בן מפני 6
שואה בשבת ששורות וזכסו לו חסד זה: 7
שקרא צרתי. אימר יהיה משאר כמרידו. ל"ג: 8
שקרא בערוב: שקרא גמרי. כהרנגול. כמו 9
קרא בגרא (וימא דף כו.) אשתה ואותרי. כד 10
שתיא ברכה בעמיה בימי. המבכעת ביצים 11
כפולא. ואת גריסי ביצים. מקשה לארר 12
שקרא תאפורחם מןהה"ל. הקפלה במקל 13
ועינתן בותל לפינים. ויהו לנחש לא 14
ימות: המקרת לבותח. כשמישה בוחח 15
מקרת לפניה. והוא נישואי שיתחוק: המשקת 16
כשנותנת בקורתה משקת את כל 17
העומדים. כד שיהבשלו לגריסין מעוהתי: 18
ה"ל: אכל נתנין קיסם של תרת. מריירי. וחקן 19
הוא בחוקין. ומעלה למשל ואין זה לנחש: ה"ל: 20
אכל אסרו חקמים בשברי וזכתי. אע"פ 21
שמשום דרבי האמורי אין בו. אסרו חקמים 22
מפני הספקה שלא יכלי: בול של מלת. מלא 23
אנרין חלוק. בשביל שתאיר ותרליק. שאין זה 24
נישואי אלא מסייע ממש. שהמלאכה זולת 25
השמן. ומישר אחר הפחילה: טיב וקריסיה. 26
מנגנין את השמן. ואינו דולק מהיה: דקפסי 27
שקרא דמשחא. ועושלו לו ביסוי למעלה. 28
ממיה דעילקן: נפשו כשנולדו אלוה. האור 29
הולך ומקשר אליו ומקערה: תמרא ותי. 30
כשמוגזין ונתנין כוס אומר בן. לכרבה 31
בעלמא: 32

הדרן עלך במה אשה

בלל גדול. בגמרא מפרש אמאי קרי ליה 33
גדול: השבות עיקר שבת. כקבור אין 34
שבת בתורה: אינו חייב אלא השאת אחת. 35
בגמרא (לקמן דף סט.) ליקר ליה: משקתה אתה 36
לשבתות הרבה. ושמייה לכל שבת ושבת. 37
ומסתברא דכי כתיב שמירה אחת לשבתות 38
הרבה - כי האי נוןאק בחיב. דכולא חדא שנגה 39
היא. וקרין אשונג קאמי: הידע עיקר שבת. 40
שיש שבת בתורה. ונאסרו בה מלאכות: וקשה 41
מלאכות הרבה בשבתות הרבה. על דיי שנגת 42
שבת. ששבת ששבת דהוים. מוקאני סיפא: 43
היודע שהוא שבת. מכלל דרישא בדאין יודע 44
שואה שבת. ועשה מלאכות הרבה בשבתות 45
הרבה בענין זה. ולא נודע לו ביתנים שחטא: 46
חייב על כל שבת ושבת. השאת אחת לכל 47

שבת. ואע"פ שלא נודע לו ביתנים. ותעלם אתר הוא. אמרין: ימים שבתים היוין ידעה לחלק. שאי 1
שעשעו בו. ושנגה מקמיא משום שבת הוא דקאין. וקא תידיע ליה ביני ביני. הלכך. כל חדא שבת - תרד 2
אלא תרד - דכולה שבת תרד שנגה. וקא לא שנג אמלאכות. דידע הוא שהמלאכות אסורות. אלא 3
לא נודע לו ביתנים. ועלגני שבת הוא דאיאק למימר ימים שבתים היוין ידעה לחלק. אבל לענין 4
אלא אמן בן ישיב ויסק לפני חקמים הלכות שבת. ומיהו. בתראת אחת לא מיסטר על כל שבת - 5
ובגמרא (שבת דף ע"ג.) ליקר עמיים שהוא חייב על כל אחת ואחת. וקעמיים שאינו חייב 6
טוקא. ופטורא - בשנת שבת חזון מלאכות. דקרא שנגה היא: 7

הדרן עלך במה אשה

בלל גדול אמרו בשבת: כל השוכח עיקר שבת, 29
חייב אלא השאת אחת. היודע עיקר שבת, ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה - חייב 30
על כל שבת ושבת. היודע שהוא שבת, ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה - חייב על כל 31

שבת. פרק שביעי - כלל גדול דף סח עמוד א - מתוך מהדורות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

אב מלאכה נקט, למעט תולדות, דדה לתולדות, ובלבד שיהו תולדות דשני אבות, אלא למעט היבא דהוה ב' תולדות דאב אהו, או אב ותולדה שלו, דאינו תיב אלא אתה. כדקמינן סיפא: הנישה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת, שתי תולדות של אב אחד - אינו תיב אלא תולדות אחת. דהרי הוא כעושה תוהו ונישה בועשה אהו. ואין תולדות תולדות תולדות

אחד אלא גופי עבידה שאינו דומי, או כדחילוק בשבתו לענין שגנת שבת: גמ' עוד ככל אלא ב' דברים: כל הכשר להניעה, וכל שאינו כשר להניעה, וכאן ככל יותר. מפרש הכי קרי ליה גדול: וגי' שביעית. במס' פ"ב (גבולות) גבי מנשה. פ"ב דמסכת משניות: אית ביה אבות ארבעים וסר את שדחרכו למען תולדות הדומות לכל אתה קרי תולדות וידידה. אבות שביעית - וריעה וקצירה חמירה וביעה דחתיבו, תולדות - שאר עבודות ששדעו ורבו, כדאמרינן במעשר קטן בפ"ק דף ג': וליב' קפרא דתנא. בתוספתא ידידה במעשר: מאי אבות כו': אלא לאו היינו משקא. משום אבות ותולדות, אלא דבר שאמרו בו כלל וענינו של דאב אתה שאמרו בו כלל - תני ביה: 'כלל גדול': שבת איתא. לאיסור דידיה בין דבר שהיה תלוש מבעוד יום, כגון טוחן וכו', בין דבר שמתובר משקושה היום: ואילו שביעית. דבר שהיה מתובר משקושה שביעית - איתא, אבל דבר שהיה תלוש לפני שביעית - ליתא: שביעית נמי איתא במבאל בהמה, דכתיב 'ולבנהמך ולחיהו וכו' (ויקרא הו). מעשר ליתיה במבאל בהמה - דמדאורייתא דגן תירוש ויצהר תיב, ודגן חסון פירות האילן דבר אב ומלאכה אדם, כדקמינן 'כל שהוא אוכל כו': איתיה בתנא דריק. במדרגת: כל שהוא אוכל כו'. דגבי פירות, קציר תיב, מה קציר מיתוך שיש בו אלף: למעוטי ספירי סמים וקוצה. שעומדים לבעב, לכהי נקט ספירום - דאין דרך ללקוטן שהנה שנקרעם אלא לסוף ד' ויה שבת שהשקושה מתפשטין בארץ ומשדושה, ויורה שילחו עיקר, וראו דנקט גיה ולא נקט שאר מינים שאינו ראוי לאכילה - משום דאידי דגבי שביעית נתינה. היש לןן שביעית - נקט הכא דבפיהא ומעשר ליתנהו, לשון רבתי עשרה טיסס - למשורא. ק"ז - ורובצא: ויבגוטי לקיום וישיורי. כל כגון לפת וקפולטות: ואילו סבניסו לקיום וקפולטות באהי לא תני, וכי חסון כגון ארידה, לא פלוג בפירות האילן ובקרבן בו מין למין: חמתנין דפרט בהו חטאת: בתניסו ששבה. ולא דעי שבת משלם: אבל הכיר ולבסוף שבה. ויה ליה שוכחו שדוהי שיש ויודע עיקר שבת - ותיב על כל שבת ושבת, ויודע שוכחו סמנו. מעולם: לתני הכיר ולבסוף שבה. דחייב, ואיני דליבא למימר ימים שביעיתו הווין ויודע לחלק, וב"ש דהא דאיבא למימר שמיים שביעיתו הווין ליה דיעה לחלק:

ונגי' שביעית נמי כו'. הכי תני בשביעית (פ"ו מ"א) כלל גדול אמרו כל שהוא מאכל ארום, ומאכל בהמה, וממין הנובעין ואינו מתקיים בארץ. פירוש: שכלה לחיה - יש לו שביעית ולדמו שביעית, יש לו בישר ולדמו בישר. ועוד כלל אתה אמרו: דקמני, כל שאינו מאכל ארום ומאכל בהמה וכו', ומתקיים בארץ - יש לו שביעית ולדמו שביעית, וכן וכלל בישר. וכלל דראשון גדול, ויש לו

בישר, ואחרון אין לו בישר, ואני' דקמני החם כבבא אחריו: את כלל גדול אמרו שביעית אלא בבית בתריה כלל אתה. כיך דקמני כלל קטן קמיה - שייך לתמי בתריה כלל גדול: והא גבי מעשר דקמני עור כלל אתה אמרו כו'. תימה למה ישנה בראשון כלל גדול, כיון דאילו גדול מן השני ידעו

דאית ביה אבות ותולדות ואפילו לרבא דאמר במעור קטן (דף ג) גבי שביעית אבות אסר רובמא, ותולדות לא אסר רובמא - מי מדרבנן מיהא אית ביה אבות ותולדות, ואיה במעשר איבא נמי אבות ותולדות, דמדאורייתא דגן ותירוש ויצהר, ומדרבנן כל מילי וי"ל, ולא שייך לחיבור אבות ותולדות במילי דלית בהו איסור מלאכות, ואיה: ובכלל אתה דשבת שביעית, ליתני נמי 'כלל גדול' - מאד שמטאו ויש לומר, לא שייך למיתני, דאכלל גדול קמא קאי, והדיק עור כלל גדול אדא אמרו:

גדול וענישו של שבת משל שביעית. לפירוש הקונטרס דמפרש בתלוש שנתלש קודם שבת וקודם שביעית - משמע שרעה לפירש שביעית מחיבור אבות - היינו מחיבור ערב שביעית, ותלש בשביעית, ומיירא באיסור פירות שביעית לאכילה, וקשה ליה: דלפי לא היה לה למימר אלא 'גדול ענישו של שבת ושביעית משל מעשר' דאיתנהו במבאל בדמה, מה אין כן במעשר. ולמה ליה למימר כלל גדול ענישו של שבת משל שביעית אלא כדלית ליה: דבמדי דאבהלה ליה שייך לענין שבת - לא שייך למימר גדול שבת לא שביעית ומעשר. ולא כיון לא קאמר גדול שבת ושביעית ומעשר. אלא קאמר גדול שבת שביעית ומלאכות איתנהו בן בתלוש כן במחוב, ואילו איסור מלאכות דשביעית מחיבור, ריקתה שתיבת הלה על הדל, ושביעית לא הלה אלא על עבודת הארץ לבדה: ולכ' קפרא דתני כלל גדול במעשר כו'. נראה לרש"א: דאיתרי לא שנו כלל גדול במעשר לפי שאינו גדול מפאה אלא מדרבנן, אבל כלל גדול דשבת גדול משביעית - מדאורייתא, וכן שביעית משל מעשר: ואילו אית בתנא הריק, לאו דוקא תנא, דהא רוב אילנות אין לקטתן כחה, ואינו כפרה. וכן אילנות חשיב פ"ק דפאה (מ"ח) דחייב בראש אלא נקט אתה - משום דתלגטס מה עמיים. כדאמרינן בחוקת הבתים' (כ"ב דף כ"ה) אכל' פירי חיי וטא. כגון תנא כו'. ואמרו ר"ת: דמדאורייתא לא מחייב פאה אלא בגין ותירוש ויצהר, דסמך קציר דכתיב גבי פאה דגן, וכתיב 'כי תחבוטו יוצר' - כי תבוער רכוסך'. והא דרדית בת"כ יכול שאני מרבה קישואן ודלועין שיהו חיבים בפאה - ר"ת: 'ובקצירבט את קציר ארבעים' מה קציר שזאו אוכל ויבשר - כו'. מסכתא איה, דרתה נמי ויריש מעשר קדמא, איני' דהוה מדרבנן. ומה שלא תיק תפא בירק ובחמא דדמי לה, נמי שחנק מעשר קטון - אמור ר"ת: משום שירדו לקטות באחד דרו מעור או פאה ידידה, ויש תוספ לתיב מן זירון מן זירוח. שמתבלקת לפי שאין זירועין מן לקטות. ודבר שאין סמניסו לקיום לא כל חשיב, ויפסדו יותר ממה שירדו לקטות קטון. ויה ואל קאמר תוס מעשי מדי ולא אוכל, אלא נקט ותי - אמור ר"ת: משום דקבת מה ראיים לאכילה, וקפ"ל דאפילו בראש אבן נוגתה בן, וכן מנא רש"ם בתשובת רש"י. והא דנקט ספירום - משום דשמא טסיס וקוצה עצמם אינם ראיים כלל לאכילה אדם, ולא הוה חידוש. או שמא הוה אוכל גמור, ולא מנעטקין: שנתני בין ותיגום. בפ"ג, ולא וידעוהו מוצת שבת. דאי נתניו ביט לבין עצמו - לא הוי גר. כדאמרינן 'ביתחילין' (בבבא דף מ"ה):

אב מלאכה ומלאכה. הנישה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת - אינו תיב אלא תולדות אחת. גמ' מ"ט מנא 'כלל גדול' או אולימא משום דקבנעו למיתני 'עוד כלל אתה' תנא 'כלל גדול', וגי' שביעית נמי - משום דקבנעו למיתני 'עוד כלל אתה' תנא 'כלל גדול', והא גבי מעשר דקמני ויבגוטי לקיום וישיורי. תנא גדול: תנא גדול: ולכ' דלית בהו אבות ותולדות - לא תנא 'כלל גדול', ולכ' קפרא דתני 'כלל גדול' במעשר, מאי אבות ותולדות איתא? אלא לאו היינו מעמא: גדול ענישו של שבת יותר משל שביעית, דאילו שבת - איתא בין בתלוש בין במחוב; ואילו שביעית, בתלוש - ליתא, במחוב - איתא. וגדול ענישו של שביעית יותר מן המעשר, דאילו שביעית - איתא בין במבאל אדם בין במבאל בהמה; ואילו מעשר, במבאל אדם - איתא, במבאל בהמה - ליתא. ולכ' קפרא דתני 'כלל גדול' במעשר - גדול ענישו של מעשר יותר משל פאה; דאילו מעשר איתא בתנא דריק, ותני, כלל אמרו בפאה: כל שהוא אוכל, ונשמו, ויגדולו מן הארץ, וקפולטות פאחת, ומכניסו לקיום - תיב בפיהא, 'אוכל' - למעוטי ספירי סמים וקוצה, ונשמו' ומכניסו לקיום, ויגדולו מן הארץ' - למעוטי הפקר, ויגדולו מן הארץ' - למעוטי ספירי סמים וקוצה, ונשמו' ומכניסו לקיום' - למעוטי ירק, ואילו גבי מעשר תנו, כלל אמרו במעשר: כל שהוא אוכל, ונשמו, ויגדולו מן הארץ - תיב במעשר, ואילו 'קפולטות פאחת ומכניסו לקיום' - לא תנו, ר"ת: ואילו אמרו תרייהו, מהותין בתניסו שששבה לבין היום, וגר שנתניו לבין היום, אבל הכיר ולבסוף שבת - תיב על כל שבת ושבת. תני: 'השוכח עיקר שבת' לאו מפלל דהוויא ליה וידעה מעיקרא? לא מאי 'כל השוכח עיקר שבת' - דדוהתה שכותו ממונו עיקרה של שבת, אבל הכיר ולבסוף שבת מאי, תיב על כל שבת ושבת? איתני 'היוע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתו הרבה תיב על כל שבת ושבת' - ליתני: הכיר ולבסוף שבת, וכ"ש הא! - מאי 'היוע עיקר שבת' - מי שיהיה יודע עיקרה של שבת ושבת.

אבל

אבל

שבת. פרק שביעי – כלל גדול דף סח עמוד ב – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
הוספות

1 **אבל** לא שכהה מאי חיוב על כל מלאכה ומלאכה. תימה לר"י מנא ליה למידק? הכי
2 אימא דלא שכהה נמי אינו חיוב על כל מלאכה ומלאכה. אלא על כל שבת ושבת
3 כמו בחביר ולבסוף שבת. ונתא חביר ולבסוף שבת וכי הא ברפרי. ומה שפי' בקונטרס:
4 דייק דחיב על שבת חיוב על מלאכה מבל כיל ליה אחריה: מי שידע עיקר שבת ושחכה,
5 היודע עיקר שבת חיוב על כל שבת ושבת.

6 דודא משמע דוקא על כל שבת ושבת ולא על כל
7 מלאכה. אין נראה לר"י דאיכא חיוב פריך
8 לעיל. לולי דהכי חביר ולבסוף שבת וכו' אשן אה.
9 דמשמע דהא לא אינטרין למיתני. והא נמי
10 אינטרין לאשמעין. דאילו חיוב על כל מלאכה
11 ומלאכות ונראה לר"י דרעיל דקאמר "ליתני
12 חביר ולבסוף שבת וכי וכו' – לא בעי למימר
13 ולא ליתני כולל במשנתא. אלא ה"פ: מדקתי
14 "חיוב על כל שבת ושבת" ולא קתי "אינו חיוב
15 אלא על כל שבת" דודא משמע ולא על כל
16 מלאכה ומלאכה – משמע דעיקר מתניתין דחובא
17 תאח לאשמעין. דחיב על כל שבת ושבת. ולא
18 משמע דאילו חיוב על כל מלאכה. ואם כן ליתני
19 חביר ולבסוף שבת. דהוי רוחא טפי. וכי הא
20 דחיב על כל שבת. ולא הוה צריך למתניה
21 בדאי בבא. אלא ה"ל למיתני בחר הכי בבא
22 אחרייה: היודע עיקר שבת – אינו חיוב אלא על כל
23 כל שבת ושבת. לאשמעין דאנו חיב על כל
24 מלאכה. והשתא דייק שפיר אבל לא שכהה מאי
25 "חיוב על כל שבת" דמלאכה ומלאכה. מרלא הני בבא
26 אחרייה: דאנו חיוב אלא על כל שבת ושבת:
27 **ליתני** היודע עיקר שבת וכו'. והא. תימה
28 לר"י לרבא דאמר בברייתא שבת פסק
29 "אמר לו (דף 44) בדוחן שבת ושנתה מלאכות
30 לא מתייבב אבל שבת ושבת. דייק ממתניתין
31 דרבא ולא קתי "חיוב על כל אב מלאכה
32 ומלאכה לולי דהכי ונתא לדרייה חביר וכו'".
33 הבא ליתני היודע עיקר שבת? הא לא מני
34 למיתני. ויחייב דאם כן הוה משמע ולא שמעין
35 היודע עיקר שבת אבל שבת ושבת וכו'. דחיב
36 פריך: דליתני היודע עיקר שבת דחיב אבל אב
37 מלאכה על כל שבת ושבת. והשביא: מפרש דאי
38 חזי הני בריאי "יודע עיקר שבת חיוב על כל
39 אב מלאכה – ליכא למידק דלא מתייבב אבל
40 שבת. מרלא קתי "חיוב על כל אב מלאכה על
41 כל שבת" ולא צריך למיתני. ומרישא שמעין
42 ליה דרקתי בחביר ולבסוף שבת דחיב על כל
43 שבת ושבת – כ"ש יודע עיקר שבת. כדאמר
44 לעיל: **וב"ש** האי. ה"נ א"כ בעי למימר דלא ליתני כולל במשנה – דאם כן הוה
45 אימנא דחיב נמי על כל שבת ושבת. ואינו כן רובה דברייתא. אלא. ליתני בבא אחרייה: היודע שזוא
46 **כ"י** חביר ולבסוף שבת דמי. פירש בקונטרס: דלדוכי לא תנא ממתניתין שבת מעיקרו – דהיינו תיבוע שנשבה. ולא תימא דחביר ולבסוף שבת חיוב על כל שבת. וקשה לר"י דמיני ליתניה.
47 וליתני נמי מחר הכי: חביר ולבסוף שבת – אינו חיוב אלא אחת. ודב"ג פריך לעיל: ליתני חביר ולבסוף שבת. וכ"ש האי – כדפרשית. ונראה לר"י: דהוא אינו הוה חייב ונתא.
48 דהוה אתי לאשמעין דחובא – הוי ש' למפריך דליתני תיבוע שנשבה. דהוי רוחא טפי. אבל השתא דקתי "אינו חיוב אלא אחת" דפשוטא תאח לאשמעין – נקט חביר ולבסוף שבת.
49 דהוי רוחא טפי. ומיזו קשה לר"י דמיני ליתני תיבוע שנשבה. דלא נטעה לומר דפשוטו כרבי יוחנן ורש"י לקיש. והודי דליתני חביר ולבסוף שבת:

1 **אבל** לא שכהה מאי – חיוב על כל מלאכה ומלאכה,
2 **אחרני** "היודע שהוא שבת וישנה מלאכות הרבה בשבתות
3 הרבה חייב על כל מלאכה ומלאכה" – ליתני: היודע
4 עיקר שבת, וכל שכן הוא אלא מתניתין – **בשכהביר**
5 ולבסוף שבת, ויחייב לשמואל נמי – **בכהביר** ולבסוף שבת
6 דמי. והכי איתמר, רב ושמואל דאמר תריוויה: אפילו
7 תיבוע שנשבה בין הגוים, וגר שנתגזיר לבין הגוים –
8 כהביר ולבסוף שבת דמי. ותיב. ורבי יוחנן ורבי שמעון
9 בן לקיש דאמר תריוויה: ויחייב חביר ולבסוף שבת, אבל
10 תיבוע שנשבה בין הגוים וגר שנתגזיר לבין הגוים – פטור.
11 מתיב. **"כל גדול אמרו בשבת: כל השוכה עיקר שבת**
12 **ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה – אינו חייב אלא**
13 **אחת, ביצד? תיבוע שנשבה לבין הגוים, וגר שנתגזיר בין**
14 **הגוים ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה – אינו חייב**
15 **אלא הטאת אחת. ותיב על תדמם אחת ועל החלב אחת**
16 **ועל ע"ז אחת, ומזבוח פוסר. וכך היה מזבוח דן לפני רבי**
17 **עקיבא: מזהב וזהב ומזבוח קרוי חומא, ושונג קרוי חומא. מה**
18 **מזב – שתיחה לו ידועה, אף שונג – שתיחה לו ידועה.**
19 **אמר לו ר' עקיבא: תריני מוסף על דבירי, אי מה מזב**
20 **– שתיחה הידועה בשעת מעשה, אף שונג – שתיחה**
21 **לו ידועה בשעת מעשה. אמר לו: הן, וכל שבין שחוספת.**
22 **אמר לו: לדבירי אין זה קרוי שונג, אלא מזב. קתיני**
23 **מיהא יבציד תיבוע בשלמא לרב ושמואל – נחא, אלא**
24 **לרבי יוחנן ולרבי שמעון בן לקיש קשיא: אמרו לך רבי**
25 **יוחנן ורש"י לקיש: לא מי איתא מזבוח דפטור – אנו דאמרין**
26 **במזבוח. מאי מטמא דמזבוח? דכתביב "תורה אחת ויהי**
27 **לכם לעשה אשר תעשה ידו" (הנפש אשר תעשה ידו)**
28 **שתיחה לו ידועה, אף שונג שתיחה לו ידועה. ורבנן, היא**
29 **לדו כדמקרי ליה ר' יהושע בן לוי לבריה: "תורה אחת ויהי לכם לעשה בשנתה" ותיב**
30 **לרבי"**

1 חייב על כל מלאכה. אלא שישנה שבת. מאי: חיוב על כל אב
2 מלאכה. דע"כ אי הוה סבירא ליה דחיב אינו אלא אחת לכל שבת ושבת – הוהא?
3 ליה למיכור ולמיתני. הכי מי שידע עיקר שבת ושבתה. וכן היודע עיקר שבת וישנה
4 מלאכות הרבה בשבתות הרבה – חייב על כל שבת ושבת: ליתני היודע עיקר שבת.
5 דקדוח שגנת שבת ודוחן מלאכות הרבה –
6 חיוב על כל מלאכה. אנו'ג דבכל שבת ליכא
7 אלא תרא שגנה. וכ"ש שגנת מלאכות דוחן
8 שבת. דאיכא שגנת הרבה: כהביר ולבסוף
9 שבת דמי. ומתניתין אינטרין למינקט חביר
10 ולבסוף שבת. דלא תימא חיוב על כל שבת
11 ושבת: פטור. דקסביר ר' יוחנן ור' אומר
12 מתיר – אנוס הוא, ולא שגנה היא: ותיב על
13 תדמם. שאל כל ימי אחרת. וכן על כל דבר
14 ברת שבתורה: מויד קרוי חומא. דכתביב
15 שבתות גירות. דהיינו (וקרא) על חטאת
16 ושמינה וכו', ולא כתוב ביה "ועלם": דהיי
17 מוסף על דבירי. כלומר: אלא קרי באת
18 לדרוש ש"ש ללמוד שונג ממזבוח. בא ואוסף שם
19 אני על דבירי עוד. ובה תראה אם יעמוד
20 דבירי: אפי' שונג שתיחה לו ידועה בשעת
21 מעשה. תתיבדו גם כן ותיב: כ"ש
22 ותיב. על דביר ורבי יוחנן מטיחיה. וגם
23 בזה אני אומר שבת חיוב. ולקמן פירוש במאי
24 שונג: קתיני מיהא. ורישא "תיבוע שנשבה לבין
25 הגוים תיב: בשלמא לרב ושמואל נחא.
26 דאינו נמי מתייבב. ואיכא לאוקמי דהוא
27 דוחן להביר ולבסוף שבת כי מתניתין.
28 וברייתא דקתי תיבוע – דאי נפסא אינטרין
29 לאשמעין פלוגתא דמזבוח ורבנן: **מאי מטמא**
30 **דמזבוח. אבן אב דהאי אל סמך למיבד**
31 **שונג דוקא דמזבוח, דהאי שונג חילוק דמזבוח.**
32 **ואיכא דלמיתניו. דהאי תיב ודאי פטור:**
33 **מקיש שונג לעבן חטאת. למזיד לעבן ברת.**
34 **ואף על גב דלא דמי – ע"כ מקישו התבוב:**
35 **וידען. וכן יקשיא קשיא לעב"ב ודחיש בלי**
36 **ותבוע. אחת ויהי לכם. גפי קרוב ע"ז**
37 **בפרשת "שלוך קץ אנשים":**
38 **וכי**

1 **שבת אחת ויהי לכם לעשה בשנתה" ותיב**
2 **לרבי"**
3 **וכי**

1 חייב על כל מלאכה. אלא שישנה שבת. מאי: חיוב על כל אב
2 מלאכה. דע"כ אי הוה סבירא ליה דחיב אינו אלא אחת לכל שבת ושבת – הוהא?
3 ליה למיכור ולמיתני. הכי מי שידע עיקר שבת ושבתה. וכן היודע עיקר שבת וישנה
4 מלאכות הרבה בשבתות הרבה – חייב על כל שבת ושבת: ליתני היודע עיקר שבת.
5 דקדוח שגנת שבת ודוחן מלאכות הרבה –
6 חיוב על כל מלאכה. אנו'ג דבכל שבת ליכא
7 אלא תרא שגנה. וכ"ש שגנת מלאכות דוחן
8 שבת. דאיכא שגנת הרבה: כהביר ולבסוף
9 שבת דמי. ומתניתין אינטרין למינקט חביר
10 ולבסוף שבת. דלא תימא חיוב על כל שבת
11 ושבת: פטור. דקסביר ר' יוחנן ור' אומר
12 מתיר – אנוס הוא, ולא שגנה היא: ותיב על
13 תדמם. שאל כל ימי אחרת. וכן על כל דבר
14 ברת שבתורה: מויד קרוי חומא. דכתביב
15 שבתות גירות. דהיינו (וקרא) על חטאת
16 ושמינה וכו', ולא כתוב ביה "ועלם": דהיי
17 מוסף על דבירי. כלומר: אלא קרי באת
18 לדרוש ש"ש ללמוד שונג ממזבוח. בא ואוסף שם
19 אני על דבירי עוד. ובה תראה אם יעמוד
20 דבירי: אפי' שונג שתיחה לו ידועה בשעת
21 מעשה. תתיבדו גם כן ותיב: כ"ש
22 ותיב. על דביר ורבי יוחנן מטיחיה. וגם
23 בזה אני אומר שבת חיוב. ולקמן פירוש במאי
24 שונג: קתיני מיהא. ורישא "תיבוע שנשבה לבין
25 הגוים תיב: בשלמא לרב ושמואל נחא.
26 דאינו נמי מתייבב. ואיכא לאוקמי דהוא
27 דוחן להביר ולבסוף שבת כי מתניתין.
28 וברייתא דקתי תיבוע – דאי נפסא אינטרין
29 לאשמעין פלוגתא דמזבוח ורבנן: **מאי מטמא**
30 **דמזבוח. אבן אב דהאי אל סמך למיבד**
31 **שונג דוקא דמזבוח, דהאי שונג חילוק דמזבוח.**
32 **ואיכא דלמיתניו. דהאי תיב ודאי פטור:**
33 **מקיש שונג לעבן חטאת. למזיד לעבן ברת.**
34 **ואף על גב דלא דמי – ע"כ מקישו התבוב:**
35 **וידען. וכן יקשיא קשיא לעב"ב ודחיש בלי**
36 **ותבוע. אחת ויהי לכם. גפי קרוב ע"ז**
37 **בפרשת "שלוך קץ אנשים":**
38 **וכי**

1 **שבת אחת ויהי לכם לעשה בשנתה" ותיב**
2 **לרבי"**
3 **וכי**

1 חייב על כל מלאכה. אלא שישנה שבת. מאי: חיוב על כל אב
2 מלאכה. דע"כ אי הוה סבירא ליה דחיב אינו אלא אחת לכל שבת ושבת – הוהא?
3 ליה למיכור ולמיתני. הכי מי שידע עיקר שבת ושבתה. וכן היודע עיקר שבת וישנה
4 מלאכות הרבה בשבתות הרבה – חייב על כל שבת ושבת: ליתני היודע עיקר שבת.
5 דקדוח שגנת שבת ודוחן מלאכות הרבה –
6 חיוב על כל מלאכה. אנו'ג דבכל שבת ליכא
7 אלא תרא שגנה. וכ"ש שגנת מלאכות דוחן
8 שבת. דאיכא שגנת הרבה: כהביר ולבסוף
9 שבת דמי. ומתניתין אינטרין למינקט חביר
10 ולבסוף שבת. דלא תימא חיוב על כל שבת
11 ושבת: פטור. דקסביר ר' יוחנן ור' אומר
12 מתיר – אנוס הוא, ולא שגנה היא: ותיב על
13 תדמם. שאל כל ימי אחרת. וכן על כל דבר
14 ברת שבתורה: מויד קרוי חומא. דכתביב
15 שבתות גירות. דהיינו (וקרא) על חטאת
16 ושמינה וכו', ולא כתוב ביה "ועלם": דהיי
17 מוסף על דבירי. כלומר: אלא קרי באת
18 לדרוש ש"ש ללמוד שונג ממזבוח. בא ואוסף שם
19 אני על דבירי עוד. ובה תראה אם יעמוד
20 דבירי: אפי' שונג שתיחה לו ידועה בשעת
21 מעשה. תתיבדו גם כן ותיב: כ"ש
22 ותיב. על דביר ורבי יוחנן מטיחיה. וגם
23 בזה אני אומר שבת חיוב. ולקמן פירוש במאי
24 שונג: קתיני מיהא. ורישא "תיבוע שנשבה לבין
25 הגוים תיב: בשלמא לרב ושמואל נחא.
26 דאינו נמי מתייבב. ואיכא לאוקמי דהוא
27 דוחן להביר ולבסוף שבת כי מתניתין.
28 וברייתא דקתי תיבוע – דאי נפסא אינטרין
29 לאשמעין פלוגתא דמזבוח ורבנן: **מאי מטמא**
30 **דמזבוח. אבן אב דהאי אל סמך למיבד**
31 **שונג דוקא דמזבוח, דהאי שונג חילוק דמזבוח.**
32 **ואיכא דלמיתניו. דהאי תיב ודאי פטור:**
33 **מקיש שונג לעבן חטאת. למזיד לעבן ברת.**
34 **ואף על גב דלא דמי – ע"כ מקישו התבוב:**
35 **וידען. וכן יקשיא קשיא לעב"ב ודחיש בלי**
36 **ותבוע. אחת ויהי לכם. גפי קרוב ע"ז**
37 **בפרשת "שלוך קץ אנשים":**
38 **וכי**

1 חייב על כל מלאכה. אלא שישנה שבת. מאי: חיוב על כל אב
2 מלאכה. דע"כ אי הוה סבירא ליה דחיב אינו אלא אחת לכל שבת ושבת – הוהא?
3 ליה למיכור ולמיתני. הכי מי שידע עיקר שבת ושבתה. וכן היודע עיקר שבת וישנה
4 מלאכות הרבה בשבתות הרבה – חייב על כל שבת ושבת: ליתני היודע עיקר שבת.
5 דקדוח שגנת שבת ודוחן מלאכות הרבה –
6 חיוב על כל מלאכה. אנו'ג דבכל שבת ליכא
7 אלא תרא שגנה. וכ"ש שגנת מלאכות דוחן
8 שבת. דאיכא שגנת הרבה: כהביר ולבסוף
9 שבת דמי. ומתניתין אינטרין למינקט חביר
10 ולבסוף שבת. דלא תימא חיוב על כל שבת
11 ושבת: פטור. דקסביר ר' יוחנן ור' אומר
12 מתיר – אנוס הוא, ולא שגנה היא: ותיב על
13 תדמם. שאל כל ימי אחרת. וכן על כל דבר
14 ברת שבתורה: מויד קרוי חומא. דכתביב
15 שבתות גירות. דהיינו (וקרא) על חטאת
16 ושמינה וכו', ולא כתוב ביה "ועלם": דהיי
17 מוסף על דבירי. כלומר: אלא קרי באת
18 לדרוש ש"ש ללמוד שונג ממזבוח. בא ואוסף שם
19 אני על דבירי עוד. ובה תראה אם יעמוד
20 דבירי: אפי' שונג שתיחה לו ידועה בשעת
21 מעשה. תתיבדו גם כן ותיב: כ"ש
22 ותיב. על דביר ורבי יוחנן מטיחיה. וגם
23 בזה אני אומר שבת חיוב. ולקמן פירוש במאי
24 שונג: קתיני מיהא. ורישא "תיבוע שנשבה לבין
25 הגוים תיב: בשלמא לרב ושמואל נחא.
26 דאינו נמי מתייבב. ואיכא לאוקמי דהוא
27 דוחן להביר ולבסוף שבת כי מתניתין.
28 וברייתא דקתי תיבוע – דאי נפסא אינטרין
29 לאשמעין פלוגתא דמזבוח ורבנן: **מאי מטמא**
30 **דמזבוח. אבן אב דהאי אל סמך למיבד**
31 **שונג דוקא דמזבוח, דהאי שונג חילוק דמזבוח.**
32 **ואיכא דלמיתניו. דהאי תיב ודאי פטור:**
33 **מקיש שונג לעבן חטאת. למזיד לעבן ברת.**
34 **ואף על גב דלא דמי – ע"כ מקישו התבוב:**
35 **וידען. וכן יקשיא קשיא לעב"ב ודחיש בלי**
36 **ותבוע. אחת ויהי לכם. גפי קרוב ע"ז**
37 **בפרשת "שלוך קץ אנשים":**
38 **וכי**

1 **מה** ע"ז שחיבים על דונו ברת. וא"ת מ"מ היקשא דרונג למונר למח לי דאפילו לא
 2 דחי כתיב החם קרא ודחפש אשר תעשה ביד רמה' ליפנין שפיר מע"ז שחיבי על
 3 דונו ברת כ"ז וי"ל ר"לית לן לאקשה לע"ז אלא במאי דכתיב בהויא פרשה. כדמשמע
 4 מתוך פירוט הגמטראס. ולחכי אנטרן קא דחפש אשר תעשה. הרע. דחא לא
 5 ליפנין מע"ז דנביעי על דונו סקילה בע"ז משום

6 **וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות האלה** וכתוב **והנפש**
 7 **אשר תעשה ביד רמה' חקישו פוקים לע"ו**, **מה לחין** -
 8 **דבר שחיבים על דונו ברת ועל שגגות חטאות**, **אף כל דבר**
 9 **שגגה במאי? גזון ששגג בקרבן**, **ורגון** - **שגגת קרבן לא**
 10 **שמה שגגה**, **ורגון**, **שגגה במאי? רבי יוחנן אמר: מין ששגג**
 11 **בלאו וברת אמר בא: מאי קרא דרשב"ל** - **אמר קרא**
 12 **"אשר לא תעשית" (בשגגה) ואיש" - עד שישגגו בלאו**
 13 **וברת שבה**, **ורבי יוחנן**, **האי קרא דרשב"ל מאי עבד ליה?**
 14 **מביעי ליה לכתנתאי: "מעם הארץ" - פרט למשומד**, **רבי**
 15 **שמעון בן אלקנה אומר משום רבי שמעון: "אשר לא תעשית" (בשגגה)**
 16 **ואיש" השב מידעונו** - **מביא קרבן על שגגותו**,
 17 **לא שב מידעונו** - **אינו מביא קרבן על שגגותו**, **תנן: "אבות**
 18 **מלאכות ארבעים חסר אחת"**, **וחינן בה: מניא למח לי?**
 19 **ואמר ר' יוחנן: שאם עשאון כולן בהעלם אחר** - **חייב על**
 20 **כל אחת מהן**, **הכי משפחת לה** - **בדוון שבת ישגגת**
 21 **מלאכות בשלמא לרבי יוחנן**, **במאי קרבן ששגג ברת**
 22 **א"ע"פ שהויד בלאו** - **משפחת לה גזון דידע לה לשבת**
 23 **בלאו**, **אלא לר"ש ב"ל**, **דאמר עד שישגגו בלאו וברת** -
 24 **ידע ליה לשבת במאי? דידעה' (בתחומין, *ואילא דר"ע**
 25 **מאן תנא להא**, **דהנן רבנן: "שגג ביה ובהו** - **הוה שוגג**
 26 **האמור בתורה**, **הויד ביה ובהו** - **זו הוא מויד האמור**
 27 **בתורה**, **שגג בשבת והויד במלאכות**, **או שישגג במלאכות**
 28 **ואגב איני יודע שחיבין עליה קרבן או לא** - **הייב, במאן**
 29 **כמנבבו**, **אמר אבוי: הכל מודים בשבועת ביטוי שאין**
 30 **חיבין עליה קרבן**, **עד שישגגו בלאו שבה**, **הכל מודים שאין**
 31 **ר' יוחנן פשיטא: בי קא"ר יוחנן** - **היכא דאיכא ברת**,
 32 **אבל הכא דליכא ברת** - **לא! סד"א: הואיל ותיב קרבן**
 33 **וידוע הוא**, **דבכל התורה פוקה לא אשפתן לאו דמיתיה**
 34 **עליה קרבן**, **והכא מיתיה**, **בי שגג בקרבן** - **נמי לימיה**,
 35 **ק"ל**

36 **אמר** קרא אשר לא תעשית בשגגה. קשה לר"י מנא ליה לרש לרש דרבין דרש
 37 הכי וכו' שגגת לאו וליכא למישר רשמיה על שבת קרא רבי. וק"ל ר"י כסברא
 38 אלא שגגת קרבן גרידא. וברדיא זניא לקמן או שאמר יודע אני ששאלה או - אסורח -
 39 אבל איני יודע אני ויחייב עליה קרבן או לא - וידע יודע קאמר קרבן מלקוח אם לאו -
 40 **ידע** ליה בתחומין. אם מצי למישר קרבן לאו - וידע יודע ליה בדיאסי ובדחואו מי חייב טעמא
 41 כפרשישוי פריק קמא ר"ה ב' דה' ז'א קרי'ל. ויח' מיה לר"י דאמאי לא קאמר יודע לה
 42 לשבת בעשה דכתיב 'ויחייב השבועת השבועת וגו' (שמות כג) וכתוב נמי 'שמרתם את
 43 השבועת של שאם!
 44 **עד** שישגג בלאו שבה. כגון שנשבע שלא יאכל ואכל, ובשעת אבילה שבה אסור
 45 שבעה. וקיימין ביה 'זארום' - רבשעת שבעה שנשבע יודע היה וביטוי שבעה
 46 אלא בשעת אבילה והיא סמוך ומזרח לעבור על שבעות. ורש"י פירש דביטוי אבילה
 47 שבה שנשבע - ואז נראה דהוה קריי שגג בלאו שבה, במה שאינו נזכר שנשבע:
 48 **ק"ל**

1 **וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות האלה** וליפנין בהדורות (דף ט) ו' ע"ז שהיא
 2 שקולה ככל המצוות וכתוב 'והיה אחת' - כל התורה במשמע: החקישו קרבנות של
 3 שגגות של כל גבורות לשל ע"ז מה ע"ז קרבן שקלה אינו כל אלא על עבירה מנודה
 4 שחיבי על דונו ברת, ודקמין עליה אשר תעשה ביד רמה וברתה: **אף כל**
 5 **התורה**, אין מביאין תשאת אלא על דבר

6 שדונו ברת: **ואלא מניבבו**, דאמר לעיל דמי
 7 שדקיהו לו ידעיה בשעת מיעשה חייב תשאת:
 8 **שגג במאי**, אף כתיבא שגגה כתיב: **וישגג**
 9 **בקרבן**, יודע שחיבי על דונו ברת, אבל אינו
 10 יודע שחיבי עליה תשאת: **לא שמה שגגה**, עד
 11 ששגג בעבירה עצמה: **ורגון**, דאמר שגגה
 12 בעבירה עצמה, שגגה במאי קאמרי שגגה
 13 בכולה מילתא בלאו וברת, או ברת
 14 לחודיה? **מין ששגג ברת אמר ר' שהויד**
 15 **בלאו**, שאז חקישו על הכתר כ"ג ו'
 16 כדאמרן 'לעושה בשגגה ודקמין ליה 'והנפש
 17 אשר תעשה' וגו': **לא תעשית**, הינו לאו:
 18 **מניא למח לי**, לחי' 'אבות מלאכות הורגת
 19 'והורגת' ב' למח לי למיתנא 'ארבעים חסר
 20 אחת? ליתנננה, וזהו דיעון דמי חסר אחת
 21 איכא: **שאם עשאון כולן בי**, וליכא בעלמא
 22 אשמעינן, ידע ליה כחול חטאות חייב על חילול
 23 שבת אחת: **הכי משפחת לה**, מדיחייב ע"כ
 24 לא משפחת לה אלא כדוון שבת - **יודע**
 25 שהוא שבת, ושגגת מלאכות - **דאני יודע**
 26 שהמלאכות הללו אסורות. **דאי בודון**
 27 מלאכות ושגגת שבת, **יודע שכן אסורות**
 28 בשבת אלא שבה שהיום שבת - **דאי תנן**
 29 דאני חייב אלא שבת אלא שבת חוץ שבת
 30 לא הוה איכ' עדין אחת מולכותיה, **דאי לא**
 31 **ידע בדתא מיעודה** - אין שבת תהויל משאר
 32 ימים, וזה שישגג בכמה - אין באן דוון שבת:
 33 **בשלימא ל' יוחנן**, דאמר שגגת ברת שמה
 34 שגגה: **משפחת לה**, דוון שבת - בלאוין
 35 ושגגת מלאכות - **כדבריהו**, **יודע לה לשבת**
 36 שדחיה על הלאוין, או של כולן או של אחת
 37 מתוך: **ידע לה לשבת במאי**, **הלא ככולן שגג**
 38 כמבור שקל ל'ט מלאכות מותרות: **בתחומין**,
 39 **אמר ר' יוחנן: עקיבא**, **דאמר**
 40 **במסכת סוטה**, **א' תחומין דאורייתא נהנה**,
 41 **דחנן** ב' כיוון דרש רבי עקיבא 'ומיזוחם
 42 מתוך לעיר' כו': וזהו שגג **האמור בתורה**,
 43 כלומר: **היכא דשגג בשבת ובמלאכות** - אין
 44 **אין לא דין לאו וברת**, **לא קאמר**, וזהו ק"ל שגג
 45 קה: **הויד ביה ובהו**, אין ק"ל מויד ביה: **שגג**
 46 **באהת פוקה**, אין הוה שגג ויחייב עליה קרבן:
 47 **שבעות ביטוי**, 'שאכול' ו'לא אכול',
 48 **שאכלתי** ו'לא אכלתי' - **חייב עליה קרבן**, וכתוב ביה 'ונעלם', **דהיינו שוגג**, **הכל**
 49 **מודים בשוגג** ולא דאם נשבע שלא אכול' - **ואבל** - **אינו חייב אלא אם כן נשבע**
 50 **שבעות בשאכל**, **דהשקא שגג בלאו שבה**: **הכל מודים מאן ר' יוחנן**, כלומר: על
 51 קרבן אבוי לאו אילנותא מונבבו ורגון קאי, ולישמעינן מונדה מונבבו ברת (דקא)
 52 ששגגת קרבן על שגגה, **דמתאיבא חתיף וקא ק"ז חיימי**, **השקא בכל התורה כולה**
 53 **דליכא וידוע בקרבן דידוע אמר מונבבו דמתייב בשגגת ברת**, **אין חידושי הוא**,
 54 **דאין בה ברת ומביא קרבן עליה** - לא כ"ש, אלא קרבן קאמר, **ואפלוקתא דר"י ר"ל**
 55 **קאי**, **הכל מודים** - ר"י, דאף על גב דבעלמא קאמר אף על פי שהויד בלאו
 56 **הכא ובכא שישגגו בלאו**: **בשלימא**, **מין דאיכא דרבנן אפילו**, **דאמר שרבן**
 57 **לא שגגה היא**, אי בלאו שקלה חויד - **במאי שגג דרבי' לא קאמר וי' בעלמא אלא**
 58 **מקום ברת**, **ישגג ברת: בלאו**, **דקאמרי אפילו**, **בשבעות ביטוי נמי קאי ר' יוחנן**
 59 **במילתיה**, דאף על פי שהויד בלאו, **היכא שקא דף כ' במאי שגג** - **שגג בקרבן**, **דהואיל**
 60 **וידוע** - **הואיל שקא דף ביה רבנן:**

1 **הא** מני מנבו היא. פירש בקוביא: אבל לרבנן דפלגו אמנבו לא אשכחו שנגת שבעת
 2 ביטוי לשבעה, וסביר כרבי ישמעאל דאמר בשבעות דאינו חייב אלא על העתיד לבא.
 3 והקשה הר"ר אליעזר לבינו ששאל דהא רבנן דמנבו רבי עקיבא. ור"ע מחייב בהדיא על
 4 לשבעה בשבעות דהוא מנבו. וכלשון אחר שפיר בקוביא מוכח בשבעות: בפ"ג דהנ"א דאמר:
 5 שנת מנבו היא מנבו. ופ"ג דרבנן: איהו חייב. איהו חייב.
 6 לשעבר: אמר ליה כהן דאמר ויע איני שבעתי
 7 לא. אמרת. אבל איני יודע אם חייבין עליה קרבן
 8 אם לא. ואפי' ליה נמאן – מנבובו ומנבנ
 9 אפילו חייב, רמאן. אע"ג דבכל התורה מולה לית
 10 ליה שנגת בקרבן כ"י. ומה שהקשה בקורטוב:
 11 מאי פשיטא. אה קמ"ל אף על גב דהדינא (וה"ו)
 12 שנגת – דבא שנגת הדין. אמר מיטוס דראוס
 13 בשבעתי בעיני. ולא פירבא דהא. ואי משום דהא
 14 איצטרך – ליחתי בהדיא דראוס בשבעה – פ"ט
 15 לאוס! אלא משמע דהשגת קרבן אכא
 16 לאשמעיןן ששמה שנגת. ומיהו. קשה דבלאו דין
 17 ברייתא דהא מצי לשמירן לאבי מתיניחין
 18 ושיעויהו. דהתיב וזו שבעת ביטוי לשבעה.
 19 ולא משכח לה אלא אם כן הויד בלאו. על כן
 20 נראה כפירוש רבינו ששאל תשיבנו! לרבנן.
 21 דשנת קרבן לאו שמה שנגת – משכח שנגת
 22 שבעת ביטוי לשעבר. כגון שידע שבעות
 23 אמרה אבל איני יודע שיש בה לאו. אבל סבד
 24 שיש בה איסור. ושם. וחישי שפיר "דראוס"
 25 בשבעתי בעיני זה. וכן מוכח בשבעות (שם)
 26 דה"דראוס בשבעתי לא מנעט אלא כסבור
 27 בשעת שבעתי שבמאט נשבע. כגון הלמודי דרב
 28 דמר שמתבע דהא אמר רב כ"י. והלך. ואי יודע
 29 מנבו. וזהו. דלרבנן הו"ל מתיניחין "ואינו חייב"
 30 אם חייבין עליה לאו. והואה בשבעות וביבא
 31 מניה דרב ברב נתמן – פליגא דאדאבי: **עושה**
 32 כדי פרסותו. אבל ליהלך יוכל כל מה שירצה
 33 רק ביום שמעשהו. דאי לאו הכי – לא יגיע ליעלם
 34 ליעושה. ודא קאמא "במאי מניב" – מיטוס דראוס
 35 זה הו"ב שנת מנבו שישבו ותיב. ואי נמי
 36 אפי' ביום שמעשהו הו"ל כמי שרצה. והשתא
 37 לא מניבא אלא בשבעות. הרב פרי"ר:

28 **הוא** יומא. והואו יומא במאי מניב ליה – בקדישתא ואבדלתא. אמר רבא: אם תה מניב
 29 מקצת היום שניצא בו – עושה מלאכה כל היום כולו. פשיטא! מהו דתימא: כיון דשבת לא
 30 נפקי, במעלי שבתא [נמי] לא נפיק, והוא אי נמי בחמשה בשבתא נפיק – לישתרי ליה למיעבד
 31 מלאכה תרי יומי, קא משמע לן: וימנין דמשכח שיתרתא, ומקרי ונפיק. "היו"ע עירך שבת".
 32 מנהיג מילי? אמר רב נתמן אמר רבה בר אבהו: תרי קראי כתיבי, ("שמעו בני ישראל את
 33 השבת" וכת' "ואת שבתתי השמרו"). הא פירצ' "ושמרו בני ישראל את השבת" – שמירה
 34 אחת לשבתות הרבה, "ואת שבתתי השמרו" – שמירה אחת לכל שבת ושבת. מתקופה לה
 35 רב נתמן רבי יצחק: אדרבה, אפיאכא מסתברא "ושמרו בני ישראל את השבת" – שמירה אחת
 36 לכל שבת ושבת, "ואת שבתתי השמרו" – שמירה אחת לשבתות הרבה. "היו"ע עירך שבת".
 מא

1 **קמ"ל**. אמר דמודה ר' יוחנן בה דבעינן שנגת לאו. דאי חויד בלאו – תו לאו שנגת. ודאי
 2 דבקהא נמי פליגי רבנן אמנבו. ואמרי דאין שנגת קרבן שנגת: איהו שבעתי ביטוי
 3 לשעבר. בשקלא להבא כגון "שלא אבול" – משכחתי לה. כגון דשגתלקמה השבעה
 4 אבאל. אלא לשעבר, כגון "שאלתי" והוא לא אבול – אין כאן שגת. דהא קרבן שקבל
 5 בשעת ששנבע – אינו חייב קרבן, והנ"א
 6 בשבעות (פ"ג דה"ב). "ואמין בשבעתי" –
 7 פירט לאוס. כלומר: האדם בשבעה – שיהא
 8 אדם בשעת שבעתי, שתואר דעתו עליו בשעת
 9 שבעתי. ופרשין לה הוקם לאפוקי כי האי
 10 נוגיא. ומשתא לא משכחתי שנגת אלא
 11 בקרבן: אפי' יודע אני שאני נשבע לשקר.
 12 ונותיני על פך: אבל איני יודע על דאי
 13 דשגתלקמה מנבו אוקרת בשבעה – אין לך אוס
 14 בשעת שבעתי כוה. תיב. אלא מאי מודו רבי
 15 רבנן דמתיבי. שתואר שנגת קרבן: הא מני מניבו
 16 היא. דאמר נמי בעלמא שקמה שנגת. אבל
 17 לרבנן דפלגי עליה. ליה ליה ביטוי לשעבר.
 18 דקסרי רבי ישמעאל דאמר שבעותו אינו
 19 חייב אלא על העתיד לבא (דף סח.ה). יש
 20 גורסין: הא מני (מ) מנבו פשיטא. השקא בכל
 21 התורה אמר מנבו שנגת קרבן שקמה שנגת.
 22 שנגת זו שקמה חוידה הוא לא כ"ש. אלא לאו רבנן
 23 חיתבא דאבי תיבא. ולא הו"ל רביא. דמאי
 24 פשיטותא: הא איצטרך לאשמעיןן דהתורה
 25 שנגת זו שמאך שנגתו. דאילו בכל התורה
 26 למנבו. בין ששנג בקרבן בין ששנג בלאו וקרב
 27 – שקמה שנגת. וכאן בלשכרא אם שנג בלאו
 28 שקב – לאו שנגת היא. דכתיב "האדם
 29 בשבעתי": הכל מודים בהדיא. ור' שאכל
 30 תרופה שנגתו משלם חושב על שנגתו. דכתיב
 31 (ויקרא כ"ב) "ואיש כי יאכל קדש שבגדו". אבל
 32 ומיר – אין מוסף חושב. ותיב מיתה אבי
 33 שמי. דכתיב (שם) "ומתו בו כי יחללוהו".
 34 וסמיל ליה "ולך" וזו לא יאכל קדש. בלאו
 35 שקב. כסבור חזקין. ואין כאן אלא מיתה.
 36 דכתיב בתרומה: במקום קדש. דשאר בעירות:
 37 וחמיש. ושנגת תרומה במקום קרבן דשנגת
 38 שאר בעירות. ולר' יוחנן מתיבי חושב אשנגת
 39 מיתה: מנבו. א. מיום ששם אלא לבו שבתו.
 40 ומשמר השביעי: משמר יום אחד ומנבו ו'
 41 ועל יום ששם אלא לבו אינו משמר. וששא
 42 בקל מלאכה. אבל יום המתקרת משמר. ולקמן
 43 מקרש דבהק דאינו משמר לא עבדי נמי
 44 מלאכה. אלא כדי פרקת היום: כבדיתו של
 45 עולם. מי חול נמנו תחלה: באים דראשו.
 46 שבתא גיבש ויום ראשון למעני שבת היה:
 47 יום אחד לשישה. משמע לך שעבר: והוא
 48 יומא לימות. בתמיה: ודלמא אתמול שבת
 49 היה. ומנא מחלל שבת שלא לפתח פשו:
 50 בקדישתא ואבדלתא. לזכור בעלמא. שיהא
 51 לו שם יום חקול משאר ימים. ולא תשתבח
 52 שבת מנבו: אם היה מניב קמקצת יום שאי

1 **קמ"ל**. אמר דמודה ר' יוחנן בה דבעינן שנגת לאו. דאי חויד בלאו – תו לאו שנגת. ודאי
 2 דבקהא נמי פליגי רבנן אמנבו. ואמרי דאין שנגת קרבן שנגת: איהו שבעתי ביטוי
 3 לשעבר. בשקלא להבא כגון "שלא אבול" – משכחתי לה. כגון דשגתלקמה השבעה
 4 אבאל. אלא לשעבר, כגון "שאלתי" והוא לא אבול – אין כאן שגת. דהא קרבן שקבל
 5 בשעת ששנבע – אינו חייב קרבן, והנ"א
 6 בשבעות (פ"ג דה"ב). "ואמין בשבעתי" –
 7 פירט לאוס. כלומר: האדם בשבעה – שיהא
 8 אדם בשעת שבעתי, שתואר דעתו עליו בשעת
 9 שבעתי. ופרשין לה הוקם לאפוקי כי האי
 10 נוגיא. ומשתא לא משכחתי שנגת אלא
 11 בקרבן: אפי' יודע אני שאני נשבע לשקר.
 12 ונותיני על פך: אבל איני יודע על דאי
 13 דשגתלקמה מנבו אוקרת בשבעה – אין לך אוס
 14 בשעת שבעתי כוה. תיב. אלא מאי מודו רבי
 15 רבנן דמתיבי. שתואר שנגת קרבן: הא מני מניבו
 16 היא. דאמר נמי בעלמא שקמה שנגת. אבל
 17 לרבנן דפלגי עליה. ליה ליה ביטוי לשעבר.
 18 דקסרי רבי ישמעאל דאמר שבעותו אינו
 19 חייב אלא על העתיד לבא (דף סח.ה). יש
 20 גורסין: הא מני (מ) מנבו פשיטא. השקא בכל
 21 התורה אמר מנבו שנגת קרבן שקמה שנגת.
 22 שנגת זו שקמה חוידה הוא לא כ"ש. אלא לאו רבנן
 23 חיתבא דאבי תיבא. ולא הו"ל רביא. דמאי
 24 פשיטותא: הא איצטרך לאשמעיןן דהתורה
 25 שנגת זו שמאך שנגתו. דאילו בכל התורה
 26 למנבו. בין ששנג בקרבן בין ששנג בלאו וקרב
 27 – שקמה שנגת. וכאן בלשכרא אם שנג בלאו
 28 שקב – לאו שנגת היא. דכתיב "האדם
 29 בשבעתי": הכל מודים בהדיא. ור' שאכל
 30 תרופה שנגתו משלם חושב על שנגתו. דכתיב
 31 (ויקרא כ"ב) "ואיש כי יאכל קדש שבגדו". אבל
 32 ומיר – אין מוסף חושב. ותיב מיתה אבי
 33 שמי. דכתיב (שם) "ומתו בו כי יחללוהו".
 34 וסמיל ליה "ולך" וזו לא יאכל קדש. בלאו
 35 שקב. כסבור חזקין. ואין כאן אלא מיתה.
 36 דכתיב בתרומה: במקום קדש. דשאר בעירות:
 37 וחמיש. ושנגת תרומה במקום קרבן דשנגת
 38 שאר בעירות. ולר' יוחנן מתיבי חושב אשנגת
 39 מיתה: מנבו. א. מיום ששם אלא לבו שבתו.
 40 ומשמר השביעי: משמר יום אחד ומנבו ו'
 41 ועל יום ששם אלא לבו אינו משמר. וששא
 42 בקל מלאכה. אבל יום המתקרת משמר. ולקמן
 43 מקרש דבהק דאינו משמר לא עבדי נמי
 44 מלאכה. אלא כדי פרקת היום: כבדיתו של
 45 עולם. מי חול נמנו תחלה: באים דראשו.
 46 שבתא גיבש ויום ראשון למעני שבת היה:
 47 יום אחד לשישה. משמע לך שעבר: והוא
 48 יומא לימות. בתמיה: ודלמא אתמול שבת
 49 היה. ומנא מחלל שבת שלא לפתח פשו:
 50 בקדישתא ואבדלתא. לזכור בעלמא. שיהא
 51 לו שם יום חקול משאר ימים. ולא תשתבח
 52 שבת מנבו: אם היה מניב קמקצת יום שאי
 53 לא שזכר איהו יום בשבת היה. אלא זכור שיהיו יום שלישי לציאתו או רביעי לציאתו. ומתוך כך ידע שמונה לציאתו. עושה מלאכה כל יום ח'. וכן לעולם. דאי יודו
 54 יום שזאב בו. וקיס ליה וישבת לא יצא. שקרי בישוב לא סכח את השבת: במעלי שבתא נמי לא נפיק. דאין דרך לצאת מפני כבוד השבת. ועל כן גם כן יום ח' ותי לציאתו
 55 לישתרי. דליבא לספוקיהו בשבת: מאז הני מילי. שיש מחלל בשבתות הרבה ותיב אחת על כולו. ויש מחללן ותיב על כל שבת: הכי גורסין: **הא ביצד ושמרו בני ישראל**
 56 **את השבת שמרו אתם לשבתות הרבה ואת שבתותי השמרו** שבתה לכל שבת ושבת. דקרא קרא תרא שבת הוא הודיש. משמע שאינו מקפיד אלא על ואתה. אבל
 57 כתיב "את שבתותי" – אבולוה קפיד. ולא מקרא אלא לחכמים. להודיען מסכרא. האי – בשכח עירך שבת. דהרא שנגת היא. והאי בשוכח שיהיו שבת. אבל יודע עירך שבת
 58 – דאיבא לממר ימים שבתים ותיקון ידועה לחלק: אפיאכא מסתברא. ושמרו בני ישראל את השבת" – משמע שמירה אחת לשבת אחת. ר"ת שבתותי השמרו" – ב
 59 שבתות. ואינו מוהיד אלא על שמירה אחת. וכן רב נתמן וכן רבי יצחק אלא במשמעתא. מאי דשעבד אלא פליגי אלא במשמעתא. מאי דשעבד אלא פליגי מר מאי: דאי

1 **א** אנו ענין למועד דהא כתיב בו. ואם תאמר, ולימא אבן אבן ענין למועד, משום דאמרי
 2 בתרי קטלא טילה ליה וי"ל דאי לא קרא אחרינא דמיתא - דהוה מוקמינן ליה להאי
 3 קרא במיזח, ומזח יומת - דברת תורה כלישתי בן אדם, אבל השתא דלא איצטריך למועד -
 4 מוקמי ליה עיב שבוגג, ולחייב קרבן על כל כ"י. **יבול** שאם עשאן כולם בהלעם אחת
 5 כ"י. ומזהו א"כ מצינא דקרא דברים הדברים

6 **מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא? אמר רב ספרא: כאן**
 7 **מדיעית שבת הוא פורש, וכאן - מדיעית מלאכה**
 8 **הוא פורש, א"ל רב נתנמן: כלום פריש משבת - אלא**
 9 **משום מלאכות, וכלום פריש ממלאכות - אלא משום**
 10 **שבת! אלא אמר רב נתנמן: קרפין דחייבי רחמנא אמאי -**
 11 **אשגגה, תחם - דהא שגגה, תא - טובא שגגות הויין.**
 12 **"חייבי על כל מלאכה ומלאכה", חילוק מלאכות מניין?**
 13 **אמר שמואל: אמר קרא "מחללה מות יומת" - ההוא**
 14 **רבחא מיתות הרבה על חילול אהרן. האי כבודי רבתי:**
 15 **אם אינו ענין למועד, דכתיב "כל העושה מלאכה יומת" -**
 16 **תגדו ענין לשוגג, ומאי יומת - יומת כממוזן, ותיפוק ליה**
 17 **חילוק מלאכות מתיבא דתפיקא ליה לר' נתן, דתניא, ר'**
 18 **נתן אומר: "לא תעבדו אש בכל משבתיתכם ביום השבת"**
 19 **מה ת"ל? לפי שאמרו "והקהל משה את כל עדת בני**
 20 **ישראל אלה הדברים וגו' ששת ימים עשה מלאכה"**
 21 **יבירם, הדברים - מלאכה הדברים - אלו שלשים ותשע**
 22 **מלאכות שצטוויו לעשות בסנין. יכול שפיקו פולין בהקלם**
 23 **אחד ויהי חייב אלא אחת - ת"ל "בפרש ובקציר השבת"**
 24 **וענין אני אומר: על הרישה ועל התקיעה - חייב שתיים,**
 25 **ועל פולין אני חייב אלא אחת! ת"ל: "לא תעבדו אש",**
 26 **התקיעה בכלל היתה, ולמה יצאת - להקיש אליה, ולומר**
 27 **לך: מה התקיעה שהיא אב מלאכה ותייבין עליה כפי**
 28 **עצמה - אף כל שהוא אב מלאכה תייבין עליה כפי**
 29 **עצמה. שמואל סבר לה פרבי יוסי, דאמר: התקיעה ללא**
 30 **יצאת, דתניא: הכערה ללא יצאת, דברי רבי יוסי. ר'**
 31 **נתן אומר: "כל תולק יצאת, ותיפוק ליה לחילוק מלאכות**
 32 **והקישו מלאכה ליה לר' יוסי, דתניא, רבי יוסי אומר:**
 33 **"ועושה מאחת מהנה" - פגעמים שתייבין אחת על פולין,**
 34 **ופגעמים שתייבין על כל אחת ואחת. אמר ר' יוסי בר'**
 35 **גוניא, מ"ש דר' יוסי אחת, מאחת' הנה' מהנה' - אחת**
 36 **שהיא הנה, הנה שהיא אחת. אחת - שמעון, מאחת**
 37 **שם**

1 **מאי שנא רישא, ושנת שבת דרוזן מלאכות** מצינו אלא אחת לכל שבת. וסיפא
 2 דרוזן שבת ושנת מלאכות - חייב בכל מלאכה ומלאכה: כאן מדיעית שבת הוא
 3 פורש, ורישא, אי אמרו ליה "שבת הוא" - פורש מן המלאכה, ומיכר ששקטא, ועל כך
 4 הוא מביא קרבן. הלכה, שגנת שבת היא, ועל השקטא הוא צריך להקיא: כאן מדיעית
 5 מלאכות אחת. פורש, אי אמרו ליה
 6 הוא - לא פריש, דהא נמי גדי, וכי אמרי
 7 ליה "מלאכה משוקה היא זו" - פריש, ולקח
 8 על מנין המלאכות נזאי: כלום פריש משבת
 9 אלא משום. דכי אודיעה שבת הוא הכיר
 10 שקטא על המלאכות, וכלום פריש ממלאכה.
 11 כלומר: ע"י דיעת המלאכות אלא משום
 12 שבת. דכי אמרי ליה "מלאכות יון" - הכיר
 13 שחילל שבת: חילוק מלאכות שופי
 14 מלאכות מהתולקס לחטאות, והרפי
 15 שנתעבה אחת: מות יומת. מיתות הרבה:
 16 כממוזן, לאפשר קדנות: מה ת"ל, והלא כבר
 17 נאמר "לא תעשה כל מלאכה: דברים"
 18 מיתע ערה, ה' לרבות לה. דהרי שלשה.
 19 "אלה" כנגמטריה ליה. הרי ליש: ת"ל כפרש
 20 ובקציר השבת. כלומר, כלאו "לא תעבדו"
 21 ויהו לו למיזח מתיא, אם לא שיש להשיב:
 22 וענין אני אומר על חייב וקציר חייב
 23 שתיים. אם עשאן בהקלם אחד, שהרי
 24 הציצא מן הכלל לחילוק ולחייב ומשמע
 25 אודעה לקציר לעצמה ואודעה לרשימי
 26 לעצמה: ועל פולין אחת. דבתרא מלאכה
 27 קמילתה, וכן לאו. ובכר שיהיה בכלל הוצא
 28 מן הכלל ולמה לא ללמד בו - ר' יעקב
 29 ליה. דהוי ליה בכל כלאו עשה ופרש בשבת
 30 ואין נתיב אחת בכלל פורט, אי נמי: דהרי חייב
 31 וקציר ליה כתיבין ככאן, ואין מלמדו.
 32 דתקוה ליה למיכתב: ת"ל לא תעבדו בו.
 33 ותייש וקציר לדרשה אחרינא, אי בר עקבא
 34 דדריש ליה בעלמא ריה ד(ט) לעל תוספת
 35 שבעיה, אי בר שיעטאל - לית שבת: מה
 36 דריש רשות - אף קציר רשות, ללמד על
 37 קציר העומר שרודה שבת: אפליה היתה.
 38 ולא תעשה כל מלאכה: להקיש שבת. היתה.
 39 שאר המלאכות שכללו עשה בכלל, שזו
 40 מדה בתורה על דבר שיהיה בכלל הוצא מן
 41 הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו דאן בו.
 42 ללא. שאין תייבין עליה קרת וסקילה כשאנן
 43 מלאכות, אלא מה שאמרו בה: חילוק.
 44 כדאמרן: מה התקיעה מיתודת: ועשה סאת
 45 מהנה. האמור לענין חטאות, הוה ליה
 46 למכתב "ועשה אחת" ולשתוק, אחת ליה
 47 שאר, מ"ם דאחרינא. וכל מיתב "מתנה" לדרשה. דרוזן הכי: פגעמים שקל מעשה
 48 ופרידתי חטוב אחת, ופגעמים שהוא קרי "הנה" - לשון רבים: וא"ל יוסי בר' גוניא
 49 "מ"ש דר' יוסי. כלומר: מאי דתב דאמתי מן המתנה" - ר' יצמאטא לנכתיב אנת?
 50 אחת סאת. אחת הוה ליה למכתב, וכתביב "מאת": וכן נמי "הנה" דיל למכתב
 51 (הנה) ולדריש, פגעמים שהוא תהו, וכתב "מתנה". דרוזן אחת ונתן אחת לאו דאמי:
 52 פגעמים אחת שבת קרת ונתן לאו משלל, ושן שאן חילוקי קרתה, דאין
 53 בחר מלאכות. ופגעמים תהו שהיא אחת - מלאכות הרבה עשה, ואינו חייב אלא
 54 אחת. דתקוה דהנה הוה יוניי איבא למשמע ועשה אחת ותיב הנה, איבא למימר נמי הכי:
 55 ועשה אחת הנה, "עשיתו הני אחת, ועשה שנה הנה" ותיב א"ל. ותיב ותיב הוה ודרש
 56 הכי: לרבות שבתות שם משמעון, דאנין שבתות עלמית תיבא גזולה, והוא
 57 ושמי אחותיה הראשונות שם במקום אחר יון - חייב. והיינו "מאת" - מקצת
 58 המלאכה ולא פולה, יבא תפוא:

1 **ועל כולן אני חייב אחת אחת.** פריש בקושי: משום דהוי ליה ללל כלל תעשה, ופרט
 2 בעשה. וקשה ודללא נמי כתיב בעשה יבוסה השבועי חטבות! ועוד: דגבי כל
 3 ופרט וקרא דאבדורין בפרק קמא דמוק (דף טו) א"ל תעשה יבוסה השבועי בכלל כלל פורט.
 4 אבל לגבי דבר שהוא יצא מן הכלל - לא אשכחן בשום מקום. ועוד: דבמועד קטן איבא
 5 למיד דעני, ונראה. אמר רבי: כפוש: לאו ליפתי מרשע אבדורין שמיש דהוי על
 6 בתובס במבא לא אחי לחביא ואמור ר"ל. ר"ל הוא ג' בתובס מולא בתבניתו או בעל מיליה
 7 כמנפשעו דהו כו, ופריך וליחוי אבדורין דהוינן שם בתובס הבאן כא? ואם תאמר, ודחי יליך
 8 מ"ל תעבדו? כל שכן דהו ג' בתובס הבאן כדאן ואן מלמדו לכו? וכו' דריש וקציר
 9 אחת לא כדרדשיין בריש מוק (דף טז). דהי דריש רשות בו, אם כן הוה ליה בעל מיליה מניה
 10 מעבידא: לא אחי לחביא ואמור ר"ל. ר"ל הוא ג' בתובס מולא בתבניתו או בעל מיליה
 11 או כולתו בעשה. ולכחי ליפתי מבהרעה. ומדשחא איתיר ליה חרש וקציר כדרדשיין
 12 במקום: **הכערה** ללא יצאת. ואית: האי איצטריך לימיבת (דף טז) וכו' תעבדו משום סיפיה
 13 דקרא, דכתיב "כלל משבתותיכם" דרישין מיה במיבת (דף טז) א' ובסנדורין (דף לה) דאן
 14 רציחה רוחה שבת וכו' ידחה מצי למיכתב בלישנא אחרינא, ולא לכתוב "לא תעבדו", ומשום דרישין בפי' (דף טז) "אבל אחת מעבדו בו" - לא עוה צריך למיכתב לא תעבדו: **מאי**
 15 טעמא דר' יוסי. פי' כפוש: כלומר, דבתיב מ"ם דמאת ומזהה ליה לישון מאי טעמא אינו משמען בו. ונראה לר' דהי: פי' דר' יוסי הוא איצטריך קרא לשם משמעון ולמשת
 16 ולתולדות, ומנא ליה דחייב על כל אחת ואחת: ומפרש דמאת - שם משמעון, מהנה - לאבות ותולדות. ומימ, מדרסכמנוהו להדי - דרשינן "אחת שהיא תהו ונתה שהיא אחת":

17 **מנה**
 18 **רציחה רוחה שבת וכו' ידחה מצי למיכתב בלישנא אחרינא, ולא לכתוב "לא תעבדו", ומשום דרישין בפי' (דף טז) "אבל אחת מעבדו בו" - לא עוה צריך למיכתב לא תעבדו: מאי**
 19 **טעמא דר' יוסי. פי' כפוש: כלומר, דבתיב מ"ם דמאת ומזהה ליה לישון מאי טעמא אינו משמען בו. ונראה לר' דהי: פי' דר' יוסי הוא איצטריך קרא לשם משמעון ולמשת**
 20 **ולתולדות, ומנא ליה דחייב על כל אחת ואחת: ומפרש דמאת - שם משמעון, מהנה - לאבות ותולדות. ומימ, מדרסכמנוהו להדי - דרשינן "אחת שהיא תהו ונתה שהיא אחת":**

קכו

שבת פרק שביעי - כלל גדול דף ע עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

1 שם משמעון. האי לישנא לא אהו צריך לטמר, כיון דאליבא דר' יוסי קאי, דסבר ב' 'הבונה' (לקמן דף קג) דאפי' שריטה אחת על שני נסרים, או שני שריטות על נסר אחד חיבי, אלא ניחא ליה לנעטק לישנא דמותי' דר'הנה' (שם) איר' יהודה; מעיני שם קטן משום גדול שם משמעון;

2 לא משמע ליה. שמואל ליה. שמואל רבא ור' יוסי רבא למקבלא קים ליה לשמואל 3 כר' יוסי רבא ור' יוסי רבא למקבלא קים ליה לשמואל 4 הוי:

5 העלים זה הוה בידו מרוב. אמר ר' דאפי' לא 6 ידע לשבת בשום מלאכה - חשיב ליה 7 העלים זה הוה, בדומכו בסמוך, דקאמר ר' י' א' 8 אמרת בשלמא העלים זה הוה בידו חיבי כ' 9 אלמא: איני דלא ידע לשבת בנידי - השוב 10 העלים זה הוה. ורבי' לחלק בין זה לשבת עיק' 11 שבת. דהבא אינו שבו כל כך, ופי' מדכרו ליה 12 מדכרו, אבל שבת עיקר שבת - הי' היינו טעוק 13 שנשבע לבין הנוים:

14 אמר ליה דרי העלים שבת בידו כ' 15 בשבתות טובא (ר' י' ט) כנא מניה רבא 16 מרב נחמן; העלים זה הוה בידו מרוב א"ל; הרי 17 העלים טומאה בידו. וחיבי. ודחם בפ"ג (ד' כו.) 18 נמי הסיבה. הרי העלים שבעה בידו. וחיבי - 19 תחם שפיר, ויחיד ליה לומר. הוא דמדור 20 ליה הבא לפטור - משום דקסבר שנת שבת 21 עיקר. דעיקר המצוה הויא משום שבת: חזינא 22 משום שבת קא פריש כו'. פי' בכתופר. שאינו 23 לו 'שבת הויא' ופירש. וקשה דשמא אי הו' 24 אמיר ליה נמי 'המלאכה הויא' והה פירש. אלא 25 כייודו שבת אלא נראה לר'י. הדי' א' משום 26 שבת קא פריש. שאינו בעינא דאי לו מודעי 27 ליה אשבת לבד - הה פירש. ואי הוה מודעי ליה 28 אמלאכות - לא היה פירש. איכ העלים שבת 29 עיקר. שזאה היה שבות יורה. ויהי משום שבת 30 פריש. דשילמין ליה ואמר. דהי' או מודעי ליה 31 אמלאכות - לא היה צריך לאודיעה אשבת, ואי 32 הוה מודעי ליה אשבת - הוה צריך לאודיעה 33 אמלאכות, הרי העלים מלאכות עיקר. חייב על 34 כל אחת ואחת. אבל כשעשה שבתות בשנה - 35 מזה לא פשט כלום. ולא בא רב אשי' אלא 36 לפשט מצת הבעיא, כלומר: לפעמי' נובל

1 מהה לרבות תולדות. כלומר, הוציאתו מן הן קהילות. אמת שהיא הנה. דאמרן. 2 פעמים שהייב על כל אחת ואחת, מאי היא - כגון שעשאן בודן שבת ושגנת 3 מלאכות, ואיבא שגנת סוכא. והנה שהיא אחת - דאמרן: פעמים שהייב אחת על 4 בודן, מאי היא - כגון שגנת שבת ודון מלאכות, וידוע שהמלאכות אסורות בשבת. 5 אגל שבת ושבת הויא: לא משמע ליה. 6 דמביעא ליה בוליה לשם משמעון 7 לתולדות: זה הוה. שבת ומלאכות: מהו. חיבי 8 אחת על בולן, או על כל אחת ואחת 9 וקמביעא ליה דהי' דהי' לעיל (דף טו.ט.) שג 10 כזה וכהו דהו שגנת האמור בתורה. מהו 11 לרבי' קבא או לאחויבי אבוקה. ומתני' 12 הדשבוה עיקר שבת דאינו אלא אחת - 13 לא שמעין ליה. והדשבוה עיקר שבת - קבא 14 שגנת היא. וכי מביעא לן - בידוע עיקר 15 שבת, אגל מלאכות הללו אינו ידוע 16 שאסורות. ועד נגלם ממנו שהיום שבת, 17 דאיבא למיתלי' שגנת אבל מלאכה ומלאכה, 18 הואיל וידוע עיקר שבת. ואיבא למתלי' 19 אהעלים שבת. וקבא שגנת היא: אי משום 20 שבת קא פריש. זה שפירש שבת העבירה וקא 21 להתפס, אי משום שבת היתה. שאמרו לו 22 שבת הויא' ופירש, אישבתה דמשום העלים 23 שבת היה עושה. הרי' ואי משום מלאכות 24 הללו קא פריש שאמרו לו 'מלאכה היא' ו' 25 ופירש דהי' העלים מלאכות הללו ודיל ותר 26 מלאכות: כלום פריש משבת אלא משום 27 מלאכות. ופירש לו 'שבת הויא' - הבין 28 שהמלאכות הללו אסורות, ולא אסורות 29 למה ודוקקו לומר 'שבת הויא': אלא לא 30 שפא. ואינו חיבי אלא אחת. עשאן לבולן. 31 היינו העלים זה הוה בידו, דהא לא ידע שבת 32 במדי. כיון דכלל המלאכות גמלו - 33 אין חילוק הויא משאך ימים: אמאי ב' חיבי 34 משפחת ליה. ודנדיב איניש אלא חיבי. 35 בודן שבת ושגנת מלאכות והה עמיתב 36 ליה, וקבא מאי דון שבת איבא? הניחא ל' 37 יתקן ב'ו'. משפחת ליה שלא נגלמו ממנו 38 אלא הבריות וידוע הלאין, והיינו דון 39 שבת: כ'נדיב. שיעור הוא לכל אסורי 40 מלאכות של שבת באוקלים: קצי. כגונרין וסון כגונרין בשגנת שבת ודון 41 מלאכות. דלא מתייב אלא חיבי: וקצי. כגונרין. וסון כגונרין. בודן שבת 42 ושגנת מלאכות מתייב תרתי, ולא נודע לו שגנת מלאכות אחת על שנת 43 הקדירה ועל השתיקה. כלומר: או על זו, וכש' על שתיקה: (י'על) שגנת שבת 44 ודון מלאכות. והפירש חטאת וחסאת זו מכפרת על שתיקה, דהא חזא דמתייב 45 עליה:

1 שם משמעון. 'הנה' - אבות, 'מהנה' - תולדות, 'אמת 2 שהיא הנה' - ודון שבת ושגנת מלאכות. 'הנה שהיא 3 אחת' - שגנת שבת ודון מלאכות. 'שמא? אמת שהיא 4 הנה, והנה שהיא אחת לא משמע ליה. כנא מניה רבא 5 מרב נחמן: העלים זה הוה בידו מהו? א"ל: הרי העלים שבת 6 בידו, ואינו חיבי אלא אחת. אדרבה, הרי העלים מלאכות 7 בידו, וחיבי על כל אחת ואחת! אלא אמר רב אשי: חזינא 8 אי משום שבת קא פריש - הרי העלים שבת בידו ואינו 9 חיבי אלא אחת, ואי משום מלאכה קפריש - הרי העלים 10 מלאכות בידו ותייב על כל אחת ואחת. א"ל רבינא ר'ב 11 אשי: כלום פריש משבת - אלא משום מלאכות, כלום 12 פריש ממלאכות - אלא משום שבת! אלא, לא שפא. תנן: 13 אבות מלאכות ארבעים חסר אחת ותונית בה: מנינא למה 14 ל? ואמר ר' יוחנן: שאם עשאן בידו בהעלים אחד - חיבי 15 על כל אחת ואחת. אי אמרת בשלמא העלים זה הוה בידו 16 ותייב על כל אחת ואחת - שפיר. אלא אי אמרת: העלים 17 שבת ושגנת מלאכות. הניחא אי כבר ליה רבי' ויתקן 18 דאמר בין ששגנת בכתא ארבע' בלאו - משפחת ליה 19 וידוע ליה שבת בלאו, אלא אי כבר ליה רבי' שמעון בן 20 ל'יש? דאמר: עד ששגנת בלאו וכתה, וידוע ליה שבת 21 כמאי? וידוע ליה בתחומין, ואליבא דרבי עקיבא, אמר רבא: 22 קצי וסון כגונרין בשגנת שבת ודון מלאכות, ודון וקצי 23 וסון כגונרין בודן שבת ושגנת מלאכות, ונדוע לו על 24 קצירה וסון של שגנת שבת ודון מלאכות, ודון ונדוע 25 לו על קצירה ועל סוניה של ודון שבת ושגנת מלאכות, 26 אקצירה

1 שם משמעון. הוא לישנא לא אהו צריך לטמר, כיון דאליבא דר' יוסי קאי, דסבר ב' 'הבונה' (לקמן דף קג) דאפי' שריטה אחת על שני נסרים, או שני שריטות על נסר אחד חיבי, אלא ניחא ליה לנעטק לישנא דמותי' דר'הנה' (שם) איר' יהודה; מעיני שם קטן משום גדול שם משמעון;

2 לא משמע ליה. שמואל ליה. שמואל רבא ור' יוסי רבא למקבלא קים ליה לשמואל 3 כר' יוסי רבא ור' יוסי רבא למקבלא קים ליה לשמואל 4 הוי:

5 העלים זה הוה בידו מרוב. אמר ר' דאפי' לא 6 ידע לשבת בשום מלאכה - חשיב ליה 7 העלים זה הוה, בדומכו בסמוך, דקאמר ר' י' א' 8 אמרת בשלמא העלים זה הוה בידו חיבי כ' 9 אלמא: איני דלא ידע לשבת בנידי - השוב 10 העלים זה הוה. ורבי' לחלק בין זה לשבת עיק' 11 שבת. דהבא אינו שבו כל כך, ופי' מדכרו ליה 12 מדכרו, אבל שבת עיקר שבת - הי' היינו טעוק 13 שנשבע לבין הנוים:

14 אמר ליה דרי העלים שבת בידו כ' 15 בשבתות טובא (ר' י' ט) כנא מניה רבא 16 מרב נחמן; העלים זה הוה בידו מרוב א"ל; הרי 17 העלים טומאה בידו. וחיבי. ודחם בפ"ג (ד' כו.) 18 נמי הסיבה. הרי העלים שבעה בידו. וחיבי - 19 תחם שפיר, ויחיד ליה לומר. הוא דמדור 20 ליה הבא לפטור - משום דקסבר שנת שבת 21 עיקר. דעיקר המצוה הויא משום שבת: חזינא 22 משום שבת קא פריש כו'. פי' בכתופר. שאינו 23 לו 'שבת הויא' ופירש. וקשה דשמא אי הו' 24 אמיר ליה נמי 'המלאכה הויא' והה פירש. אלא 25 כייודו שבת אלא נראה לר'י. הדי' א' משום 26 שבת קא פריש. שאינו בעינא דאי לו מודעי 27 ליה אשבת לבד - הה פירש. ואי הוה מודעי ליה 28 אמלאכות - לא היה פירש. איכ העלים שבת 29 עיקר. שזאה היה שבות יורה. ויהי משום שבת 30 פריש. דשילמין ליה ואמר. דהי' או מודעי ליה 31 אמלאכות - לא היה צריך לאודיעה אשבת, ואי 32 הוה מודעי ליה אשבת - הוה צריך לאודיעה 33 אמלאכות, הרי העלים מלאכות עיקר. חייב על 34 כל אחת ואחת. אבל כשעשה שבתות בשנה - 35 מזה לא פשט כלום. ולא בא רב אשי' אלא 36 לפשט מצת הבעיא, כלומר: לפעמי' נובל

37 להבחין איזו העלמה עיקר. ל'ו' נמי כשכותב בספרים יזאי כי מודעי ליה אשבת אבתי נריך 38 לאודיעה אמלאכות העלים מלאכות בידו כ' דלפי מה שפי' רבי אבהי הוה צריך לפירש, 39 וכי מודעת ליה אמלאכות לא הוה צריך לאודיעה אשבת. אלא גרסי: אי משום מלאכות 40 קא פריש כו' וקאמר רבנא: כלום פריש משבת אלא משום מלאכות כו', כלומר: כיון 41 שעשה שבתות - מהו שזה שבות יורה מזה לא נפקא מניה מדי, אלא לא שפא 42 ותרוייהו תבעי. ורשבאי מקיים גרסת הספרים, ומפרש דהא איכ לא פלשט ודעלמה זה 43 הוה (א' חיבי). אי משום שבת פריש שבעה שבתות יורה - העלים שבת בידו, ואי כי מודעת 44 ליה אשבת אבתי נריך לאודיעה אמלאכות - אפילו אי כי מודעת ליה אמלאכות 45 אלא ודא. דבענין אחר לא הוה פריך מדי. כיון דבשעתין שבו חיבי על כל אחת:

46 נודע לו על הקצירה ועל הטחינה של שגנת שבת ודון מלאכות. פי' רבינו שמואל: שנודע לו, והפריש קרבן, וקדם שנתפך חזר ונדע לו על הקצירה ותחנה של שגנת מלאכות. 47 אבל אם לא נודע לו עיר הכפרה - אין נריך, ורבי' וסון כגונרין. ודון שבת קרבן, בודן שבת 48 של שגנת מלאכות - ר'בא חשיב. ודא חילא מילחא. אם ירצה - פריש תזאת אחת על שנת 49 ותחנה של שגנת מלאכות, ויגרור עמק של שגנת שבת. כדאמר רבא בסמוך. אבל שני זיתי חלב בהעלים אחד, ונדוע לו על אחד מן כו' - הביא קרבן על הראשון כו'. אלמא איני 50 ונדוע לו על הראשון תולה, הואיל ועדיין לא הפריש קרבן עליו - אינו נודע האמצעי עמו כדי להתחייב קרבן על השלישי, אלא אם ירצה כניא קרבן על האמצעי והתפס כולו, ואת- 51 דהשאת משמע דסבר רבא אין הפרשות מחלוקת, ומגדרות של שגנת מלאכות עם של שגנת שבת, והיינו כרש לקיש. ורבא נופיה לא פסיק כותיה ב'היחול' (בבבא לו) אלא בו- 52 מן קמיות ומיהו, מתוך פי' ר'בא שפירש והלכתא רבא על אבי, משמע דגרט רבא. וכן משמע. שנומרו לפני אבי, וכן בסמוך, דקאמר מילתא דפישתא לא רבא אבי, ואי גרסי 53 רבא - י'ל. דלא איירי בכימות אלא בדברים הנוהגים ביום הזה. מיהו. תימה לר'י לקמן, דמביעא לן אי פלגי בהפרשות מחלוקת או לא - תפשוט בדברפשת פלגי, ודא בידעשת פלגי: 54 אבל הפרשות מחלוקת לב' - א"כ רבא ורבי' רבא ודאן הפרשות מחלוקת. כמאן? וי'ל. דאיבא למדחי, והיינו דמירי שלא הפריש עד אחר שחזר ונדע לו עם על שגנת מלאכות. 55 ודאי ונדוע לו על שגנת שבת' - היינו כלומר שלקחם הפריש על שגנת שבת:

1 גרירה דגרירה ליה ליה. ומה שגורת קצירה ותוספתו עשמה - לא חשיב גרירה
2 דגרירה כתיב' בבנוט', ומה שגורת קצירה לקצירה לא חשיב גרירה. כיו דהוי
3 בהעלם אחוה. אבל חסתינו(ג) שבנוטא חשיבא גרירה. משום דקצירה של ודן שבת איהו
4 גוררת חסתינה של שגנת שבת אלא על ידי הקצירה שעמה היא נגדרת. שיעקר קרבן איהו
5 שביבולת. וביגין נראהו הקצירה חשיבא גרירה.
6 מתקאמר 'קצירה גוררת קצירה' אבל הוא
7 וחסתינה - ולא חשיבא גרירה דגרירה, שאינו עובד
8 לכפר על הקצירה אינ' החכפר החסותי עמה.
9 ואינ' דשני זיתי חלב בהעלם אחוה לא חשיבא
10 גרירה, כיון שמי הקצירה ושני. שהאחת
11 בגינת שבת, והאחת בודן שבת. ומה שנתן דטמן
12 דאמר במסן קצירה וקצירה אין מתפרץ -
13 היינו משום דלית ליה גרירה. וקשה לחשיבא:
14 לפי זה הוה מצי למנוטא פלונימיזו דרבי ורבא
15 דכפר על הקצירה שגנת שבת שגנת שבת
16 ודון מלאכות. ודור וקצר ודון שבת ושגנת
17 מלאכות. ונדוע לו היראשנות, ודור וקצר שגנת
18 שבת ודון מלאכות. ולרבא, הביא קרבן על
19 היראשן - שני נתכפר. שליש לא נתכפר. ולאבי
20 גם שליש נתכפר: **ממנין** אחד חדיב פשיטא.
21 וזה מצי לשנויא: הא מני - רבן גמליאל היא.
22 כדאמרין בסמוך:
23 **אנן** אסיפא מתנינן לה. אפילו אירשא הוה
24 מצי לשנויא: כיון שאכלו שני מתחילין,
25 ולאפיקו מרבי יהושע דאמר מתחילין מחלקין
26 אפילו לקולא. אלא נדחיא ליה לאוקמי בר
27 יהושע: **משני** מינין פשיטא. קא על גב דלשנין
28 מעלות מנצטרפין, כדאמרין בפרק בתרא דמס'
29 מ' ע"ז (ס"ו) ובמס' מעילה (ק"ח) **קא** על קרבן
30 פשיטא ליה דאין מנצטרפין:
מכלל

1 קצירה גוררת קצירה. שקנה בכפרה. וטעמה גוררת את הטעמה השניה. ותכפרו
2 בולן. דקיימאן אזי אבל שני זיתי חלב בהעלם אחד - אינו חייב אלא אחת. וקח שעשה
3 שתי קצירות בהעלם אחד. שלא נודע לו בין קצירה לקצירה שחטא. ואינ' שיהעלמה
4 של שקנה חלוק קצת משל ראשונה - סוף סוף הנהלם אחד הוא, דלא נודע לו חטאו
5 ביניהם. ודיעבדו חטאו הוא דמחלקת. הלכך
6 חטאו זו שפאה על הקצירה וטעמה ראשונה
7 - תרוויחיה קיימא. ותכפרו עם הקצירה על
8 קצירות שקילת, שעשה בהעלם אחד. וגם
9 הטעמה נתכפרו כל חסותיהו שעליה
10 בשעשאן בהעלם אחד: אבל נדוע לו על
11 הקצירה. אחרונה, שבדון שבת ושגנת
12 מלאכות. ויחריש עליה קרבן. ודחיל בקרבן
13 זה לא שייכא חסתינה שעמה - דהא אבל חטא
14 מתייב. אי קוה מתקדע ליה תרוויחיה: קצירה:
15 גוררת קצירה ראשונה: וחסתינה שקמה. ל
16 ראשונה: וחסתינה. אחרונה, שנגדעה של
17 ראשונה: במקומה עומדת. וכי מתקדע ליה -
18 מתייב עלה: **במקומה עומדת** קצירה. במשפט.
19 דשני זיתי חלב בהעלם אחד. וזו וחסתינה שעם
20 קצירה ראשונה - היינו משום גרירה. דקא
21 על גב דיעקר קרבן לאו משום קצירה דבחדיה
22 אפא. ודחיל ודחיל ואיכפר ליה חטא
23 בתרייתא - גררה לטעמה שעמה בחדיה
24 שדרי שתיקו ותי תליתו כקרבן אחוה. וזה
25 כפרה ליה ולא זו וחסתינה שנגנתה עומדת
26 במקומה. דגרירה גוררת לה
27 לאיכפרי חסתינה אחרונה עם חסתינה ראשונה
28 משום שני זיתי חלב בהעלם אחד. דהא
29 קיימא גופה בחדיה היא מתפרץ ליה -
30 חסתינה אחת היא. ואינ' דקפיימא גופא
31 בגרירה אחתא. אמרין גרירה לגרירה: ופי'
32 אית ליה **לרבא** גרירה. אמתהנה שעמה
33 קפריה. דמגדנך עם הקצירה. ואינ' דקרבן
34 לאו אהיהא קצירה אפירש. דאינך בולדו
35 שמום עם חסתינה. דקצירה וקצירה בהעלם
36 אחד - לאו גרירה היא. דכל שם בבידה
37 והכפל במה פעמים בהעלם אחד אין בו אלא
38 חטאת אחת: ראשון ושני מתכפרין. שהרי
39 בהעלמו יהוה: שליש **אין** מתכפר. שהרי
40 אמרין: ודחיל והשני מתכפר עם הראשון
41 שקהעלמו - לגרירה שליש עם בכפרה.
42 ואינ' דלא שדך בחדיה ראשון: **תביא** קרבן
43 כו'. שכשפירשיש חזיקי בו שם אותו זית:
44 **הביא** קרבן על האמנעי בהעלם בולד. ואין
45 זה גרירה, הלא בולד בהעלם של זה היה:
46 **אבי אביר** כו'. דאית ליה גרירה: **בתי** שבעריה.
47 ומפירתה חסתינה שעמה בגרירה: אי הכי. דכאביי סבורא ליה. דאמר גרירה: חסתינה. שעמה דאיכפרה בגרירה. תגורר ויני לטעמה שנגנתה. משום שני זיתי חלב בהעלם אחד:
48 גרירה דגרירה. כיון. וחסתינה קפיימא לא איכפרה אלא בגרירה. דלא עליה ולא על קצירה שעמה בא הקרבן. אלא דאגרירי בחדיה קצירה. הלכך לא דורה גרירה לבתרייתא
49 משום שני חסתינה: **מילתא דפשיטא** להו. דדון שבת ושגנת מלאכות. ודון מלאכות ושגנת שבת אין חלוקין לחטאות. כדאמרין דה מתכפר בקרבנו של זה ולא אמרין משני
50 העלמות ניהו. ויחייבי דו אודון שבת ושגנת מלאכות וחד אשגנת שבת ודון מלאכות. ואינ' דחד גופה דעבידיה היא. מספקא ליה כו': **קצי** יתרון. קצר או שתי: **הוי** יקצי
51 כו'. ולא נודע לו בינתים על חטאו: מהו **שצטרפין**. קצירה וקצירה לכשיעור ויתחייב. מי הוי העלם אחד מתכפרין, לא ידלקא כשני העלמות ניהו. ולא מתפרץ: חלוקין
52 לחטאות. אי הוי כשיעור חלב - לא אחד מן מתכפר בקרבן הבא על חברו. הלכך. לא מתפרץ: הכי גרסינן וכל חיוב חלוקין לחטאות לא מתפרץ ודן קא כו': חלב
53 ודלקא. שני חסתינה. ודמסכי גינתיהו יתר מרבי אבילת פריס. דהוה ליה שתי אבילות: **שאם** אבל חצי זית ודור וקצי חצי זית. באותו העלם. וכל שיהא שיהא מתחלתו של
54 ראשון עד סוף נגור אבילת אחרון יתר מרבי אבילת פריס. ממך אחד מתפרץ: **צריכא** לתיבא. אי תהא אבילת היא. דבשתי אבילות ליכא למנאן דאמר תיב: **תוצני**. שם חסב:
55 שני מתחילין. שני מיני בתשיל. וכל שדך ואחד שלוק: ור' יהושע היא. כבדיותה. דאמר: מתחילין מחלקין. לאוכל שני זיתים בהעלם אחד בשני מתחילין לחייבו שתי חטאות.
56 ואיכפרהו לאשעומתו דלשני זית שיעור מתפרץ. ומדור וקצי: בין לקולא בי הכא. בין לחומרא כיון שיעור שלם אמר ר' יהושע דדלקין חו. וגבי שני חצי שיעור פטור
57 - ודיעבדו קולא. וגבי שני זיתים שלמים - חדיב שתיים. ודיעבדו חומרא: **ארישא** מתני'. להא דריש לקיש: **אסיפא** מתנינן לה. ולא אימרו הכי:

שבת. פרק שביעי – כלל גדול דף עא עמוד ב – מתוך מהדורות "אבן ישראל – שטיינזולץ" תוספות

מבבל דרישא מין אחד ותמוזי אחד בו. לעיל לא בעי למפרך. מכלל דסיפא משני מנין ושני מחזיקין צריכא לממר? – כלל שח להאריך. כיון דלא קאי הכי: מאן דאמר אשם דריא לא בעי ידיעה בתהלת. פי' בקטנות: דאיכא פלוגתא דר' עקיבא ורבי טרפון פריק דר' שושית' בכריתוה (דף בב.), וליחא, ודאי ותן זהם דרוקא בעמילת מרובה קאמר ר'ע שמביא שתי אשמות. משום דטוב לו

שיביא שתי אשמות, ומביא אשם אחד ותנה 1
שאם לא יודיע לו מביא מעילתו נדבה. אבל 2
במעילה מוכת – בידה ר'ע שמביא אשם אחד 3
ותנה. וטח לו שיתן מעילה מועטת על הספק. 4
משביא שתי אשמות. וקאמרין בגמ': מדברי 5
שניהם (נלמדאו) שאם ודאי לא בעי ידיעה 6
בתהלת. ואם תאמרי: רבי טרפון קאמר: 'מה' ליה 7
מביא שתי אשמות' – משמע דעבד טובה קמיל 8
אדרבה. כיון דבעמילת מרובה פליגי – אם כן טוב 9
לו שיביא שתי אשמות באמר ר'ע. וקבא. 10
משביא אשם אחד ומעילתו. ותנה. כפרשיטתו 11
לשומר דר' טרפון לאו עבד טובה קאמר. אלא 12
לעולם אתו יוצא מיד עבדו בשתי אשמות 13
אלא שיביא אשם ומעילתו. ותנה. ואם תאמר: 14
והרבי עקיבא. אמאי מביא שתי אשמות במרובה 15
במטותא אשם ומעילה יביא לעולם אשם אחד 16
ותנה. ושוברעד או יביא מעילתו ריש לומר 17
משום דאמר "ומביא אשמתו עד שלא הביא 18
מעילתו – לא יביא": 19
בעל 20

לאחר הפרשה פליגי. ובהא פליגי: דמר סבר: 1
הפרשות מחלקות. ומר סבר: פפרות מחלקות. אלא 2
קודם הפרשה – מודי ליה ר' יוחנן לריש לקיש 3
בזו מחלקות? א"ל: מסמברא. בין בזו ובין בזו 4
אבל לאחר הפרשה מודה ליה ריש לקיש לר' 5
– לוקמיה לאחר הפרשה! ואי אחר הפרשה פליגי. 6
לקיש דאינו חייב אלא אחת – אדמוקין ליה קריא 7
ספוקי מספקא ליה. ואם תימצי לומר קאמר: 8
חייב מוקין ליה לקרא – בכותו ומחצה. ואם 9
מוקין ליה לקרא – אבד עולא: למאן דאמר 10
קאמר, אם תמצי לומר קודם הפרשה פליגי ר' יוחנן 11
ודלקא לבני תלמודא נמי מספקא להו פלוגתא דרבי 12
חייב מחטאתו ונסלח לו, ומשי ליה בכותו מחצה – 13
הפרשה מודה לרבי – לא הוה קשאן לן מיד, דאוקמנא 14
ואי' יוחנן חייב שמים, ר' יוחנן חייב מיה לקרא 15
פליגי – כדכיר. ובאיתא פרוק ומשני. והכי קאמר 16
פליגי. בלדיה ובלתי פרוק ומשני. והכי קאמר 17
הפרשה. לר' יוחנן מוקין ליה לקרא: כלומר: במאי 18
שטייהו. ור' יוחנן דאידי דחייב מוקין לה לקרא 19
למזכות דתרוי' ואת' ליה (קאן לתניה' קאמרין), 20
דר'ט ר'ע הוא בכריתוה פריק "דם שחושקין – אילן 21
על הודע מביא על לא הודע. שנה אילו חל – 22
הוא עבירות דספק ברת אינו מכפר פרה 23
ל'ה דמי לאשם תהי' דספק חטאת. ודקם פסיקי – 24
על הודע מביא על לא הודע. שנה אילו חל – 25
הוא עבירות דספק ברת אינו מכפר פרה 26
ל'ה דמי לאשם תהי' דספק חטאת. ודקם פסיקי – 27
על הודע מביא על לא הודע. שנה אילו חל – 28
הוא עבירות דספק ברת אינו מכפר פרה 29
ל'ה דמי לאשם תהי' דספק חטאת. ודקם פסיקי – 30

מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 1
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 2
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 3
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 4
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 5

מבבל דרישא מין אחד ותמוזי אחד. 1
אחד צריכא למימרי? אמר רב הונא: 2
– בגוון שותרתה לו ידיעה ביתינים. 3
אין ידיעה חצי שיעור. איתמר. אבל שני 4
וחזן אמר: חייב שמים, וריש לקיש אמר: 5
לקיש אמר: פטור. ומתאנות ונסלח לו. 6
הכתיב "על חטאתו ותביא!" הווא לאמר 7
וחזן נמי, הכתיב "ומתאנות ונסלח לו". 8
– בגוון שאכל פיות ומחצה. ונדע לו על 9
כחצי וות אחר בהעלמו של שני. מהו 10
קמ"ל. א"ל רבינא רב אשי: דאיתרע ליה 11
פליגי. ובהא פליגי: דמר סבר: 12
הפרשות מחלקות. אבל לאחר הפרשה – 13
לקיש לר' יוחנן דחייב שמים; או דילמא: 14
אחר הפרשה פליגי. ובהא פליגי: דמר סבר: 15
הפרשות מחלקות. ומר סבר: פפרות 16

מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 1
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 2
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 3
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 4
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 5
מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 6
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 7
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 8
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 9
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 10
מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 11
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 12
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 13
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 14
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 15
מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 16
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 17
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 18
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 19
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 20
מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 21
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 22
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 23
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 24
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 25
מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 26
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 27
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 28
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 29
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 30

מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 1
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 2
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 3
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 4
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 5
מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 6
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 7
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 8
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 9
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 10
מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 11
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 12
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 13
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 14
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 15
מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 16
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 17
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 18
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 19
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 20
מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 21
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 22
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 23
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 24
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 25
מבבל דרישא. דאמר חייב: מין אחד ותמוזי אחד. 26
שני חייבי שיעור. ואיצטרך לאשמעון דלעיקרם. 27
שלמים חלוקין לחטאות – והא נמי לא ליטפרם. 28
ידעת חצי שיעור – לאו ידעתהו: דר' 29
אין ידעתהו חצי שיעור: ויחזי ונדע לו. 30

שפחה חרופת:

רבי נחום אחוי דרב אילא בעא קומי רבי יוחנן, אמר ליה: לא תאמר ולא תישרי.

הלכה ג' מתני' – תבחה וחקלים כרגלי הפעלים.

המוסר בהמתו לבנו או לרועה, הרי אלו כרגלי הפעלים.

כלים המיוחדין לאחד מן האהוין שבבית – הרי אלו כרגליו. ושאין מיוחדין – הרי אלו במקום שהולכין:

גמרא – מתניתין בשמסרה לו ביום טוב, אבל אם מסרה לו מערב יום טוב – כרגלי הרועה,

בשויש שם רועה אחר, אבל אם אין שם רועה אחר – כרגלי הפקר,

ותני בן המוסר בהמתו לפקר, אף על פי שלא הודיע לפקר – הרי זו כרגלי הפקר.

הלכה ד' מתני' – השואל כלי מחברו מערב יום טוב – כרגלי השואל. ביום טוב – כרגלי המשאיל.

האשה ששאלה מחברתה תכלין ומים ומלח לעפתה – הרי אלו כרגלי שתיהן.

רבי יהודה פוטר בפנים, מפני שאין בהן ממש.

גמרא – אמר רבי בא: תחוימין עשו אותן כמדת הדין. תדע לך שבן, תפן אמרין בשם רב הקדא,

ולא ידעין אין מן שמועה ואין מן מתניתין, ואפלו עצים, וסברנן מימר: עצים אין בהן ממש.

רבי יודה פוטר בפנים מפני שאין בהן ממש – מזה נפק מביניהון?

[דף כ"ב ע"א]

הפנים, מאן דאמר מפני שאין בהן ממש – הרי יש בהן ממש! מאן דאמר מפני שהן נבלעין בעפה

– הרי אינן נבלעין בתבשילו!

הלכה ה' מתני' – הנחלת כרגלי הפעלים, ושלחבת בכל מקום.

נחלת של הקדש מועליו בה, ושלחבת לא נהנין ולא מועליו.

גמרא – חמישה דברים נאמרו בנחלת וחמישה בשלחבת.

נחלת של הקדש – מועליו בה, ושלחבת – לא נהנין ולא מועליו.

גהלת של עכו"ם – אסורה, והשלחבת – מתרת. המודר הניה מחברו – אסור בגהלתו ומתר בשלחבתו. המוציא את הגהלת לרשות הרבים – חיב, והשלחבת – פטור. ומכריז על השלחבת ואין מכריז על הגהלת. רב היה בר אשי בשם רב: אם היו הגהלים לוחשות – מכריז. רבי יוחנן דקצין בשם רבי נחום בי רבי סימאי: ובלבד בנקטפת.

הלכה ו' מתני' – בור של יחיד – פרגלי תיחיד. ושל אנשי אותה העיר – פרגלי אנשי אותה העיר. ושל עולי כבל – פרגלי הממלא.

גמרא – באר שבין שני תחומין, רבי יוחנן אמר: עושין לה מחיצה של פרזל. רבי יוסי בן חנינה אמר: אפלו מחיצה של קנים, ובלבד שלא יהו הפנים נמשכין לכאן ולכאן. אמר רבי יודן: התמירו בדבריהן יותר מדברי תורה. אמר רבי חנינה: ולא מין במינו הוא? אלא התמירו בדבריהן מדברי תורה, הדיא אמרה: המוציא כלי בדרך – הרי זו פרגלי המוציא.

הלכה ז' מתני' – מי שהיו פרותיו בעיר אחרת, וערכו בני אותה העיר להביא אצלו מפרותיו – לא יביאו לו. ואם ערב הוא – פרותיו כמוהו.

גמרא – רב ושמואל, חד אמר פרגלי המפקיד, וחורנה אמר פרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הן מתניתין. פליגא על מאן דאמר פרגלי מי שהן מופקדין אצלו הן דתנינן, מי שהיו פרותיו בעיר אחרת וערכו בני אותה העיר לבוא אצלו – לא יביאו לו מפרותיו. אין תימר פרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הם יביאו לו מפרותיו. אמר רבי יודן: תפתר שהיה מפתח ביד הפעלים או שלא מסרו להן רשותו מבעוד יום, וידיא אמר דא? מי שזמן אצלו אורחים – לא יוליכו בידם מנות אלא אם בן זכה להן אחד במנותיהם מערב יום טוב, מפיון שזפה להן אחר במנותיהן, לא פרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הן? הלכה ח', מתניתין – מי שזמן אצלו אורחים – לא יוליכו בידם מנות, אלא אם בן זכה להם מנותיהם מערב יום טוב. אין משקין ושחטין את המדבריות, אבל משקין ושחטין את הפיתות. אלו הן פיתות: הלנות בעיר. מדבריות: הלנות באפר. גמרא – אלו הן המדבריות: אלו שהן יוצאות בפסח ונכנסות ברביעה. אלו הן פיתות: הלנות בעיר. רבי אומר: אלו יאלו נכנסו לתחום משחשבה, מתרין לשחוט. אלו הן מדבריות: הגדלות באפר. אמר רבי זעירה: הדיא אמרה, כלי שבא מחוץ לתחום לתחום, משחשבה – מתר לשחוט. רבי שמעון בר פרסנא בשם רבי אחא: ובלבד בארבע אמות, פהדיא גמלייל זוגא אוקריה חד סרקי במהין. אתא שאל לרבי מנא, אמר ליה: קבלין בגו מגיריזן דידי ואוכלין בארבע אמות.

תלמוד

מסכת ביצה

ירושלמי

הדרן עלה מסכת ביצה, והדרן עלה דעתו עלה מסכת ביצה, ודעתה עלה. לא נתנשי מנה מסכת ביצה, ולא תתנשי מנה, לא בעלמא הדיו ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך וי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא. חנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא, רבי ש בר פפא, סורקב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא וי אלהינו את דברי תורתך פמינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה בלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל בלנו ודעי שמה ולומדי תורתך:

מאני תחמני מצותה, כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בהקויה, למען לא אבוש: לעולם לא אשפח פקודיה, כי גם הייתי: ברזח אתה וי, למדני חקיה: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך וי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפיעים והם משפיעים, אנו משפיעים לדברי תורה והם משפיעים לך בריים בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו מייהם, ואני אבטח בה.

יהי רצון מלפניך וי אלהי, פשם שעזרתני לסיים מסכת ביצה, מן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקום את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, וזכות כל התנאים ואמונתי חכמים, ועמוד לי ולזרעי, שלא תמוש התורה מפני ומפי זרעי וזרעי זרעי עד עולם. ותתקום בי, בהתהלך תנחה אתך, בשכבה תשמר עליך, והקויצת היא תשיחה: כי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לך שנות חיים: אוך נמים בימינה, בשמאלה עשר וקבוד: וי עז לעמו וימן, וי יברך את עמו בשלום:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א', מתניתין – ארבעה ראשי שנים הן באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרנלים באחד באילול ראש השנה למעשר בהמה ר' לעזר ור' שמעון אומר באחד בתשרי. גמ' פתיב "החדש הזה לכם ראש חדשים" (שמות יב, ב), לכם הוא ראש ואינו ראש לא לשנים ולא לשמטים ולא לזבלות ולא לנמיעות ולא לירקות ואומר לכם הוא ראש ואינו ראש לא למלכים ולא לרנלים. רבי יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן פתיב "ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו" (דברי הימים ב' ג, ב) הקיש שנת ארבעה למלכותו לשני שבחדשים מה שני שבחדשים אין מונין אלא מניסן אף שני שבשנת ארבעה למלכותו אין מונין אלא מניסן. או אינו אלא שנים בחדש כל מקום שנאמר שנים בחדש פירש. או אינו אלא שנים בשבת לא מצאנו חשבון זה מן התורה והא פתיב: "ויהי ערב ויהי בקר יום שני" (בראשית א, ח), אין למדין מבריתו של עולם. והיי דין הוא שני שבחדשים והיי דין הוא שני שבשנים ר' חנניה ור' מנא חד אמר ויחל לבנות בחדש השני זה שני שבחדשים בשני זה שני שבשנים והורגה אפלו מיהלף לית בה פלוס. רבי שמעון בר פרסנא בשם רבי אחא שמע לה מן הדא החדש הזה לכם מעט ראשון הוא לכם מעט מעוט אחר מעוט רבבות למלכים ורנלים.

וירבה לשנים ולשמיות ולזבלות ולנמיעה ולירקות כהיא דאמר רבי יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן "ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו" הקיש שנת ארבע למלכותו לשני שבחדשים מה שני שבחדשים אין מונין אלא מניסן אף שני שבשנת ארבע למלכותו אין מונין אלא מניסן. ר' יונה ר' יצחק בר נחמן בשם ר' חייא בר יוסף ויחל לבנות בחדש השני זה שני שבחדשים בשני זה שני שבשנים וכשהוא אומר בשנת ארבע למלכותו הקיש שנת ארבע למלכותו לשני שבחדשים מה שני שבחדשים אין מונין אלא מניסן אף שני שבשנת ארבע למלכותו אין מונין אלא מניסן. תני שמואל ופליג בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים מיכן שמונין חדשים ליציאת מצרים. אין לי אלא חדשים שנים מנין ויידבר ה' אל משה במדבר סיני בשנה השנית" (במדבר מ, א), אין לי אלא לשעה לדורות מנין? "ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים" (מלכים א' ג, א) וגו' משנבנה הבית התחילו מונין לבנינו. "ויהי מקצה עשרים שנה אשר בנה שלמה את שני הבתים" (מלכים

א. ב. ג. ו. לא זכו למנות לבנינו התחילו מוזנין לחרבנו. "בעשרים וחמש שנה לנלותנו בראש השנה בעשור לחדש" (חוקא ב. א. ו. ג. א.) לא זכו למנות לעצמו התחילו מוזנין למלכות שנאמר "בשנת שתים לדריוש" (תני א. א. א.) "בשנת שלוש לכורש מלך פרס" (דניאל ג. א.). ואומר "ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו" (דברי הימים ב' ג. ב.). הקיש שנת ארבע למלכותו לשני שבחדשים מה שני שבחדשים אין מוזנין אלא מניסן אף שני שבשנת ארבע למלכותו אין מוזנין אלא מניסן. ר' לעזר בשם ר' הנינה אף למלכי אמות העולם אין מוזנין אלא מניסן בשישי בשנת שתים לדריוש בשמיני בשנת שתים לדריוש נאמר בשמיני בשנת שלש. חיפה אומר שמיני נאמר תחלה אלא שאין מקדם ומאחר בתורה. אמר רבי יונה פתיב: "ועתה שימו נא לבבכם מן היום הזה ומעלה מפרם שום אכן אל אכן בהיכל ה' (תני ב. ב. ב.) הא ביצד? בשישי הוסד בשמיני נאמר המקרא הזה. אין תימר כבר שמו יאות אמר חיפה אין תימר לא שמו לא אמר חיפה בלום. התיב רבי יצחק והכתיב "ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש" (בראשית ה. יג.) ותני עלה שנת הפבול אינו עולה מן המנין.

[דף ב' ע"א]

תיפתר בר' אלעזר דר' אלעזר אומר בתשרי נברא העולם והכתיב ויהי בחדש ניסן שנת עשרים ויהי בחדש כסליו שנת עשרים תיפתר בר' אלעזר דרבי אלעזר אומר כל שנה שלא נכנסו לה שלשים יום אין מוזנין אותה שנה שלימה. והכתיב "ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן" (שמות כ. יז.). אין תימר שנת שלישית היא על ידי שלא נכנסו שלשים יום אין מוזנין אותה שנה שלימה. והכתיב "ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש" (במדבר ג. יא.) והא אית בשתא המשיין יומין ואין מוזנין אותה שנה שלימה הדא מן תתובתה דר' יצחק דאינין קשיין בין כמאן דאמר מניסן מוזנין בין כמאן דאמר מתשרי מוזנין מה ביניהון אמר ר' יונה שטרות יוצאות ביניהון. לזה מלוח באיר וכתב בה שנייה למלכות מוכר מכירה במרחשון וכתב בה שנייה למלכות מאן דאמר מניסן מוזנין מלוח קדמה מאן דאמר מתשרי מוזנין מכירה קדמה. ביצד למלכים מת באדר ועמד מלך באדר נמנית שנה לזה ושנה לזה. אמר רבי יונה והיא שנכנס לניסן די לא כן פתדא וימלך ירח ימים בשומרון

אין לה לעמד על שני מלכי ישראל אלא משני מלכי יהודה ולא על שני מלכי יהודה אלא משני מלכי ישראל. פתיב "והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה" (מלכים א' ב. יא.) וגו' וכתב "בהכרזן מלך על יהודה שבע שנים וששה חודשים ובירושלם מלך" (שמואל ב' ה. ה.) וגו'. בכלל חסרים

ובפרט יתרים. רבי יצחק בר קצצתה ^ה בשם ר' יונה שלשים ושתים ומחצה היו אלא בשביל לחלק לו כבוד לירושלם הוא מונה אותן שלמות יהודה בי רבי אומר חשבון מרובה בולע להשבון ממעט. אומר רבי שמואל בר נחמן והיה "כי ימלאו ימיה" (שמואל ב' ג יב) אומר לו הקדוש ברוך הוא דוד ימים מלאים אני מונה לה איני מונה לה ימים חסרים שלמה בנה בונה בית המקדש אלא להקריב קרבנות חביב עלי משפט וצדקה שלך יותר מכל הקרבנות שנאמר "עשה צדקה ומשפט נבחר לה" מוזבח" (משלי כא ג). רב הונא אומר כל אותן ששה חדשים שהיה דוד בורח מפני אבשלום בנו בשעירה היה מתכפר בהדיומ. אומר רבי יודן בי ר' שלום כתיב "פי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל" (מלכים א' יא טז) אומר לו הקדוש ברוך הוא אני אמרתני לה אל תתגרו עם ובקשת להתגרות עם חיה שאינן נמנין לה. מאן תנא רגלים רבי שמעון דרבי שמעון אומר שלשה רגלים בסדרן בלבד חג המצות ראשון אשפחת אומר פעמים המישה פעמים ארבעה פעמים ג'. לפני עצרת המישה לפני החג ארבעה לפני הפסח שלשה. רבי לעזר בי רבי שמעון אומר ובלבד חג המצות אחרון אשפחת אומר פעמים שלשה פעמים שנים פעמים אחד. והכמים אומרים רגל שפגע בו תחלה ובלבד שיעברו עליו רגלי שנה בילה. כתיב "מלבד שבתת ה' ומלבד מתנותיכם" (ויקרא כג לח) וגו'. "אשר תתנו לה" מה תלמוד לומר שיכול אין ליקרב ברגל אלא קרבנות הרגל בלבד מנין קרבנות היחיד וקרבנות הצבור שהקדשו ברגל שיבואו ברגל שהקדשו לפני הרגל שיבואו ברגל תלמוד לומר מלבד שבתות ה'. אשר תתנו לה' אלו עופות ומנחות לרבות את כלם שיהו קרבין ברגל יכול רשות תלמוד לומר "אלה תעשו לה' במועדיכם" – אלה קבעו חובה שיהו כולן קרבין ברגל. יכול באיזה רגל שירצה תלמוד לומר ובאת שמה והבאתם שמה אם להתיר שמה אלא זה רגל הראשון שפגעת בו. יכול אם עובר אחד מהן. ולא הביא יהא עובר עליו משום כל תאחר תלמוד לומר אלה תעשו לה' במועדיכם רבי שמעון אומר שלשה רגלים בסדרן ביצד נדר לפני הפסח עד שיעברו עליו פסח ועצרת וחג נדר לפני העצרת עד שיעברו עליו עצרת וחג ופסח ועצרת וחג נדר לפני החג עד שיעברו עליו פסח ועצרת וחג.

[דף ג' ע"א]

בעון קומי ר' אילא עד כדון בעשה בלא תעשה מניין תלמוד לומר ובאת שמה והבאתם שמה מה אנו קיימין אם בעשה הרי כבר אמור אלא אם אינו עניין בעשה תניהו עניין בלא תעשה. פסחים בזמן מהו שיעבור אשפחת תני פסחים בזמן עובר. דלא כן מה אנו אמרין. אומר רבי

שמואל בריה דרבי יוסה בי ר' בון שלא תאמר שאם אבד ונמצא מאחר שכפרו בו הבעלים גופו קרב שלמים. עד כדון צריכה פסחים בזמן מהו שיעבור. בעון קומי ר' זעירא בין רגל לרגל מהו שיעבור התיב ר' בא והתני חגיגה שלא קרבה בראשון תקרב בשני ומתירין לו לעבור ועוד מן הדא ועשית בעשה תשמור בלא תעשה בלום הוא עובר על עשה ועל לא תעשה לא עד שיעברו עליו ג' רגלים. ר' אבין בשם רבנן דתמן באומר הרי עלי עולה להביאה בשני בשבת פיון שבא שני בשבת ולא הביאה עובר. שלמה שנתו את מפיל יום האחרון והוא עובר על כל יום ויום. אין ביני עברו עליו שלשה רגלים את מפיל את רגל האחרון והוא עובר על כל רגל ורגל. ר' בון בר חייה בעי שלמה שנתו בעצרת איפשר לומר הוא אינו פשר ועובר. בהדא "ולא יליו חלב חגי עד בקר" (שמות כג, יח), ואמורוי חול קרבין ביום טוב. אמר רבי אבהו קיימתיה בשחל ארבעה עשר להיות בשבת. אין חגיגה באה עמו. אמרת תורה הקריבהו מבעוד יום שלא יבוא לידי כל תלין והבא הקריבהו מבעוד יום שלא יבוא לידי כל תאחר. אמר רבי היננא אילו עבר והביא שפא אינו פשר מאחר שאלו עבר והביא פשר עובר. כתיב לפני ה' אלהיך תאבלנו שנה בשנה שנה לו ושנה לתמורתו שנה לתם ושנה לבעל מום שנה לבכור ושנה לקדשים. שנה בשנה מלמד שהבכור נאכל לשני ימים ולשתי שנים הוי עבידא שוחטו בערב ראש השנה ואוכלו ערב ראש השנה ובראש השנה. תני ר' ישמעאל נולד לו מום בהמשה עשר יום בתוך שנתו רשאי לקיימו לאחר שנתו עד תמשה עשר יום אמר רבי אילא זאת אומרת

[דף ד' ע"א]

כתיב בשמיני יבא עבר ולא הביא מהו שיעבור אמר ליה כל דבר שבא להתיר אינו עובר מה בא להתיר כהיא דאמר רבי לעזר באן התירה התורה להקדיש מחסר זמן. אמר רבי יוסי בי ר' בון כל שבועה אין אומר לו הבא מיפן ואילך אומר לו הבא מתניתין פליגא על ר' יוסי בי ר' בון כולחם מתכונין ומביאין קרבנותיהן ברגל. ניהא נזיר מצורע לא מחסר כפורים הוא והא תננין החלל והשמחה שמונה פתר לה בגזיר. ר' זכריה חתניה דר' לוי בעי רישא אתון פתרין בגזיר וסיפא במצרע. אמר רבי חנניה בריה דר' חלל לא כפר אתתבת תמן ואמר ר' יוסה קיימה ר' אבדמא נחיתה בכהנים בשעיר אוף הכהנים בשעיר. רבי חגי בעא קומי רבי יוסה כתיב וביום השמיני ימול עבר ולא מל אמר ליה כי תדר נדר ליי' אלהיך לא תאחר לשלמו דבר שהוא ניתן לתשלומין יצא זה שאינו ניתן לתשלומין. לא תאחר לשלמו ולא את חליפיו בהדא דתני ואל פתח אהל מועד לא הביאו ולא את חליפיו.

דר' לעזר ורבי שמעון. "לכשו כרים הצאן" (תהלים סה, יד) אלו תבכירות. ועמקים יעטפו בר אלו האפילות יתרועעו אף ישירו. אלו ואלו נכנסין לדיר להתעשר. אמר בן עזאי הואיל ואלו אומר בך ואלו אומר בך יהו האלילים מתעשרין בפני עצמן. הא ביצד נולד לו חמשה באב וחמשה באלול וחמשה בתשרי אינן מצטרפין נולד לו חמשה באב וחמשה בתשרי הרי אלו מצטרפין זאת אומרת שכן עזאי חבר ותלמיד היה לו לר' עקיבה וכן עזאי מקריע על דברי תלמידיו. ר' ירמיה ר' מיישא בשם ר' שמואל בר רב יצחק שכן נחלקו עליה אבות העולם מאן אינון אבות העולם תני ר' יונה קומי ר' ירמיה ר' ישמעאל ור' עקיבה. זאת אומרת בן עזאי תלמיד וחבר היה לר' עקיבה אין תימר רבית אית בר נש אמר לרבית הואיל ואלו אמר בן ואלו אמר בן. ר' אבהו בשם ר' שמואל בר רב יצחק שמע מן תדא אמר לו בן עזאי על החלוקין אנו מצטרפין אלא שבאת לחלק עלינו את השוין זאת אומרת בן עזאי חבר ותלמיד היה לר' עקיבה אין תימר רביה אית בר נש אמר לרביה. תמן תנינן מאחד בתשרי עד כ"ט באלול הרי אלו מצטרפין חמשה לפני ראש השנה וחמשה לאחר ראש השנה אינן מצטרפין חמשה לפני הגרן וחמשה לאחר הגרן הרי אלו מצטרפין אם בן למה אמרו שלש גרנות למעשר בהמה שעד שלא הגיע הגרן מתר למכור ולשחט הגיעה הגרן לא ישחט ואם שחט פטור. אמר רבי יוסה זאת אומרת מעשר בהמה לא עשו אותו לא כהנא ולא כשליש אין תימר כהנא ניתני כל המעברים מכ"ט באלול אין תימר כשליש ניתני כל הנולדים עד עשרים ושנים בו. ר' שמי בשם ר' בון בר יהיה כשליש עשו אותו פרבי שמעון דרבי שמעון אמר מהסר זמן נכנס לדיר להתעשר. קם רבי מנא עם ר' שמי אמר ליה את אומרת תדא מילתא והא תנינן בן עזאי אומר האלילים מתעשרין בפני עצמן. לא אפלו נולד עד כ"ט באלול. אית לך מימר בן עזאי פרבי שמעון לא כרבנן הוא. כמה דאת אמר על דרבנן מניחין ומעשרין לשנה הבאה והן מתעשרין עם בני שנתן בן את אמר על דבן עזאי מניחין לגרן הבא והן מתעשרין עם בני אלול. אמר רב הונא זאת אומרת ימים שחבבור מהסר זמן כהן עולין לו מתוך שנתו. אמר רבי מנא ר' יונה אבא שמע לה מן תדא "כל תבכור אשר יולד בכרד ובצאנך תזכר תקדיש ליי אלהיך" (דברים סו, יט), הא ביצד? משעת לידתו את מונה לו:

הלכה ב מתניתין - באחד בתשרי ראש השנה לשנים ולשמיטין וליזבלות ולנטיעה

[דף ו' ע"א]

ולירקות באחד בשבט ראש השנה לאילן בדברי בית שמאי ובית הלל אומרין בחמשה עשר בו:
גמ' שנים מניין? כתוב אחד אומר "והג האסף בצאת השנה" (שמות כג, טז), וכתוב אחד אומר "והג
האסף תקופת השנה" (שמות לד, כב), אי זהו חדש שיש בו הג ותקופה ואסף ושנה יוצא בו? אי זה
זה? זה תשרי אין תימר טבת אית ביה תקופה ולית ביה חג ואסף אין תימר ניסן אית ביה
תקופה וחג לית ביה אסף אין תימר תמוז אית ביה תקופה ואסף ולית ביה חג ואי זה זה? זה
תשרי. אומרין חבריא קומי ר' יונה ויהא תמוז אמר לון פתיב בחדש השביעי ואתון אומרין הכין.
אמרין ליה ויהא תמוז אמר לון מיפן והילך על שמות חדשים את רבים עלי דאמר רבי הננינה
שמות חדשים עלו בידם מבבל. בראשונה בירח האיתנים שבו נולדו אבות מתו אבות נפקדו
אמהות. בראשונה בירח בול שבו העלה נובל והארץ עשויה בולות בולות. שבו בוללים לכהמה
מתוך הבית. בראשונה בירח זיו שבו זיוו של עולם הצמחים נברין והאילנות נברין. מיפן והילך
"ויהי בחדש ניסן שנת עשרים" (נחמיה ב, א), "ויהי בחדש כסלו שנת עשרים" (נחמיה א, א), "בחדש
העשירי הוא חדש טבת" (אסתר ב, טז), רבי שמעון בן לקיש אמר אף שמות המלאכים עלו בידן
מבבל. בראשונה "ויעף אלי אחד מן השרפים" (ישעיהו ג, א), "שרפים עמדים מפעל לו" (שם פסוק ב), מיפן
והילך "והאיש גבריאל" (דניאל ט, כא), "כי אם מיכאל שרכם" (שם י, כא). לשמיטות מניין? "מקץ שבע
שנים תעשה שמיטה" (דברים טו, א), מה שנים מתשרי אף שמיטות מתשרי. לויבלות מניין? "וספרת
לך שבע שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים" (ויקרא כה, ח), מה שנים ושמיטות מתשרי אף יובלות
מתשרי, התיבון והקתיב: "והעברת שופר תרועה בחדש השביעי" (ויקרא כה, ט) וגו'. ר' יונה ור' יוסה
תריהון בשם רבי שמואל בר רב יצחק כדי שיהו כל חדשי השנה שווין לא יהא חדש אחד נחלק
לשתי שנים התיבון והתנינן באחד בשבט ראש השנה לאילן בדברי בית שמאי בית הלל
אומרין במ"ו בו תרי אין כל חדשי השנה שווין וחדש אחד נחלק לשתי שנים. כיצד לנטיעה? תני
הנוטע והמבריק והמפריב ל' יום לפני ראש השנה ועלתה לו שנה שלימה מתר לקיימו
בשביעית פחות מל' יום לפני ראש השנה ולא עלתה לו שנה שלימה אסור לקיימן בשביעית אבל
אמרו פירות נטיעה זו אסורין עד מ"ו בשבט. מאי טעמא ר' יסא בשם ר' יוחנן ובשנה הרביעית.
מה את שמע מינה אמר רבי זעירא "שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל" (ויקרא יב, כג),
"ובשנה..." אמר רבי בא בר ממל קומי ר' זעירה נראים דברים בשנטעו שלשים יום לפני ראש
השנה אבל אם נטעו פחות משלשים יום לפני ראש השנה. איתא חמי שנה שלימה לא עלתה
לו ואת אמר הכין. אמר ליה ואין כיני ואפלו נטעו שלשים יום לפני ראש השנה יהא אסור עד

ל' יום לפני ראש השנה. מאי כדון אמר רבי מנא מבינן שהווא עומד בתוך שנתו של אילן משלים שנתו. כיצד לירקות? לקט ממונו ישראל ערב ראש השנה עד שלא חשכה ועפ"ם משחשכה מעשר מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו. ר' זעירה רבי אילא רבי לעזר בשם רבי הושעיה חד אמר כפר יצאו רוב גשמי שנה פולה וכבר רבה של תקופה מבהוין וחרונה אמר עד כאן הן חיון ממוי השנה שעברה מיפן והילך הן חיון ממוי השנה הבאה ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא מן מה דאמר רבי יסא ר' אילא רבי לעזר בשם רבי הושעיה כבר יצא רוב גשמי השנה פולה וכבר רוב התקופה מבהוין הוי רבי זעירה דו אמר עד כאן הן חיון ממוי השנה שעבר מיפן והילך הן חיון ממוי השנה הבאה. מעשה ברבי עקיבא שלקט אתרוג ונתן עליו חומרי בית שמאי וחומרי בית הלל. ולמה לי אתרוג אפלו שאר כל האילן. תני בהומרי רבנן גמליאל ובהומרי רבי אליעזר רבן גמליאל ור' לעזר על דבית הלל אינון הוי. אמר רבי יוסה בי רבי בון תיפתר שחנט קדם לחמשה עשר בשבט של שנייה ונכנסה שלישית על דעתיה דרבן גמליאל עישורי עני על דעתיה דר' אליעזר עישורי שני. מה עשה קרא שם על מעשר שבו ופדיוו ונתנו לעני; הלכה ג מתניתין בארבעה פרוקים העולם נדון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן ובראש השנה כל באי העולם עוכרין לפניו כגני מרון שנאמר: "היצר יחד לכם המבין אל כל מעשיהם" ובהג נדונין על המים: גמ' אית תניי תני פולקם נדונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בראש השנה. אית תניי תני פולקם נדונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם ביום הכפורים. אית תניי תני פולקם נדונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו. אית תניי תני כל אחד ואחד נדון בזמנו וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו. מתניתין כמאן דאמר פולקם נדונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו. דתנינן ובהג נדונין על המים. מלתיה דרב אמרה פולקם נדונין בראש השנה וגזר דינו של אחד מהן מתחתם בראש השנה. דתני בתקיעתא דרב: זה היום תחילת מעשיה זכרון ליום ראשון כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב. ועל המדינות בו ואמר אי זו לחרב ואי זו לשלום אי זו לרעב ואי זו לשבע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות. ודלא כר' יוסה דר' יוסה אמר יהיד נדון בכל שעה מה טעמא "ותפקדנו לבקרים לרנעים תבהננו" (אויב ג יח) "ותפקדנו לבקרים" – זו פרנסתו. "לרנעים תבהננו" – זו אכילתו. ר' יצחק רבה בשם רבי: מלך וצבור נדונין בכל יום, מה טעמא? "לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו" (מלבי"ם ת. נט). אמר רבי לוי "והוא ישפט תכל בצדק ודין לאמים במישורים" (תהלים מ. ט), הקדוש ברוך הוא

דן את ישראל ביום בשעה שהן עסוקין במצות ואת האמות בלילה בשעה שהן במליון מן המצות. שמואל אמר מי שהוא דן את ישראל הוא דן את האמות מה מקיים שמואל "ידין לאמים במישרים"? דגן ככשרים שבהן. מזכיר להם מעשה יתרו מזכיר להן מעשה רחב הזונה. ר' הויה בר בא בעי תבואה שלקה בערב הפסח מאי זה דין לוקה. אין תימר משתא דעלת עד פדון לא עלת אין תימר משתא דנפקת הכן תוות מורכח כל שתא מלקי פדון. אלו שמתים מראש השנה ועד יום הכפורים מאי זה דין הם מתים אין תימר משתא דעלת עד פדון לא עלת אין תימר משתא דנפקא הכן הוון מורכין כל שתא ממנות פדון. ולא שמיע דאמר רבי קרוספא בשם ר' יוחנן שלש פינקסיות הם אחת של צדיקים גמורין ואחת של רשעים גמורין ואחת של בינוניים זה של צדיקים גמורין כבר נמלו איפופסי של חיים מראש השנה זה של רשעים גמורין כבר נמלו איפופסי שלקח מראש השנה של בינוניים כבר ניתן להן עשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום הכפורים אם עשו תשובה נכתבין עם הצדיקים ואם לאו נכתבין עם הרשעים. מאי טעמא "יפוחו מספר" (תהלים סט, כט) אלו הרשעים, "חיים" – אלו הצדיקים "ועם צדיקים אל יכתבו" – אלו הבינוניים. רבי הנגיה חבריהון דרבנן בעי

[דף ז' ע"א]

דף זב פרק א הלכה ג גמרא ואין הקב"ה רואה את הנולד. ולא שמיע דא"ר סימון בשם רבי יהושע בן לוי אין הקב"ה דן את האדם אלא בשעה שהוא עומד בה מ"ט (בראשית כא) אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער כאשר הוא שם. א"ר לוי כתיב (תהילים ה) לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך למה ששנאת כל פועלי און דרש ר' יששכר דכפר מנדי (איוב יד) כי הוא ידע מתי שוא וירא און ולא יתבונן. א"ר יהושע בן לוי (איוב ה) אם זך וישר הייתה אין כתיב כאן אלא אם זך וישר אתה א"ר חייה בר בא (משלי ל) זרויר מתנים או תיש ומלך אלקים עמו. בנהוג שבעולם זה מבקש לנצח זרוירו וזה מבקש לנצח זרוירו אבל הקב"ה אינו כן אלא ומלך אלקים עמו לא בעי תקום על ידיה (תהילים קג) כי לא לנצח יריב ולא לנצוח יריב. א"ר לעזר פדא בסליוס או נימוס או גריפות. בנהוג שבעולם מלך בשר ודם גזור גזירה. רצה מקיימה רצו אחרים מקיימים אותה אבל הקב"ה אינו כן אלא גזור גזירה ומקיימה תחילה מאי טעמא ושמרו את משמרתני אני ה' אני הוא ששימרתני מצותיה של תורה תחילה. א"ר סימון כתיב (תהילים יט) מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני ה' אני הוא שקיימתי עמודת זקן תחילה. א"ר סימון כתיב (דברים ד) ומי גוי גדול אשר לו הקים ומשפטים צדיקים וגו' ר' חמא בי ר' חנינה ור' הושעיה חד אמר אי זו אומה כאומה הזאת בנהוג שבעולם אדם יודע שיש לו דין לובש שחורים ומתעמף שחורים ומגדל זקנו שאינו יודע היאך דינו יוצא אבל

מִסְכַּת שְׁבִיעִית פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת בְּתוֹךְ בַּיִת סְאָה – הָרִי אֵלּוּ מְצֻטְרָפִין, וְחוֹרְשֵׁין כָּל בַּיִת סְאָה בְּשִׁבְלֵן. וּבִלְבָד שֶׁתְּהֵא מְטַעֲתָן מִמְטַע עֲשֶׂרָה לְבַיִת סְאָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: אֵין חוֹרְשֵׁין לָהֶם אֶלָּא צָרְפָן. כַּמָּה רוּחַ יְהֵא בִּינֵיהֶן? רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כְּדִי שֶׁיְהֵא בְּקֶר עוֹבֵר בְּכָלֵיו. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וּבַיִת דֵּינוּ הִתְקִינוּ: שֶׁיְהוּ מִתְרִין בְּעִבּוֹדַת הָאֶרֶץ עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה:

ב. אֵילָן הָעוֹמֵד בְּבַיִת קָבִים, וּשְׁנַיִם הָעוֹמְדִים בְּבַיִת אַרְבַּע קָבִים – אֵין חוֹרְשֵׁין לָהֶם אֶלָּא צָרְפָן. שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם, אֵילָנוֹת שֶׁל אַחַר, וְהַשְּׂדֵה שֶׁל אַחַר, אֵף עַל פִּי שְׂבַעֲלֵ הַשְּׂדֵה חוֹרֵשׁ מִפְּנֵי צָרֶךְ שְׂדֵהוּ – הָרִי זֶה מִתֵּר. זְקָנָה שְׁהֵא נִרְאִית בְּנִטְעָה – כְּנִטְעָה. נְטִיעָה שְׁהֵא נִרְאִית בְּזָקָנָה – כְּזָקָנָה. מַה בֵּין זְקָנָה לְנִטְעָה? זְקָנָה – עַד עֲצָרַת. נְטִיעָה – עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה. זְקָנָה – מֵעֵין שְׁלֹשָׁה, וְנִטְעָה – מֵעֵין עֶשֶׂר. וּשְׂדֵה קָנִים – נִדּוּן כְּנִטְעָה:

ג. שְׁלֹשָׁה קְשׁוּאִין שְׁלֹשָׁה דְלוּעִין וְאַרְבַּע נְטִיעוֹת – הָרִי אֵלּוּ מְצֻטְרָפִין, וְחוֹרְשֵׁין כָּל בַּיִת סְאָה בְּשִׁבְלֵן. וּבִלְבָד שֶׁתְּהֵא מְטַעֲתָן עֲשֶׂרָה לְבַיִת סְאָה. כַּמָּה רוּחַ יְהֵא בִּינֵיהֶן? רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל שֶׁתְּחַתִּיו וְחוּצָה לוֹ – מֵלֵא צֶמֶד וְכָלֵיו:

ד. אֵיזוֹ הִיא נְטִיעָה? רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בַּת חֶמֶשׁ, בַּת שֵׁשׁ, בַּת שֶׁבַע. אִמֵּר רַבִּי: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ בַּת חֶמֶשׁ בַּת שֵׁשׁ וּבַת שֶׁבַע? אֶלָּא גִפְנִים – בְּנֵי חֶמֶשׁ, תְּאֵנִים – בְּנֵי שֵׁשׁ, וְזִיתִים – בְּנֵי שֶׁבַע:

ה. מוֹכְרִין וּמוֹצִיאִין זְבָלִים עֲרַב שְׁבִיעִית מִיִּשְׂרָאֵל חֹשׁוֹר עַל הַשְּׁבִיעִית. וּמֵן הַנְּכָרִי וּמֵן הַכּוֹתֵי, אֶפְלוּ בְּשִׁבְעִית – מִתֵּר. עַד מִתֵּי

מִתֵּר לְזַבֵּל? כָּל זְמַן שֶׁמִּתֵּר לְחֶרֶשׁ – מִתֵּר לְזַבֵּל:

ו. מִשְׁקִין אֶת הַנְּטִיעוֹת – עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה. רַבִּי יוֹסִי בֶּן כִּיפּוֹר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: בַּיִת שְׁמַאי אוֹמְרִים: מִשְׁקָה עַל הַנוֹף וְיוֹרֵד עַל הָעֵקֶר. בַּיִת הֵלֵל אוֹמְרִים: עַל הַנוֹף וְעַל הָעֵקֶר. אָמְרוּ בַּיִת הֵלֵל לְבַיִת שְׁמַאי: אִם אֲתָה מִתֵּיר לוֹ מִקְצָתוֹ – תִּתִּיר לוֹ אֶת הַכֹּל. אִם אֵין אֲתָה מִתֵּיר לוֹ הַכֹּל – אֵל תִּתִּיר לוֹ מִקְצָת:

ז. וּמְכַנְּיִן אֶת הַנְּטִיעוֹת עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיוּ מְכוֹרְכוֹת לְפָנֵי שְׁבִיעִית – נוֹטְלִין אֵף בְּשִׁבְעִית. אֵלּוּ הֵן עוֹגִיּוֹת, אֵלּוּ בְּדִידִין שְׂבַעֲקָרֵי אֵילָנוֹת. מוֹתְרִין וּמְשַׁמְטִין בְּקָנִים. מְקוּם שְׁנֵהֲגוּ לוֹתֵר וּלְשַׁמֵּשׁ לְפָנֵי הַחֶג – מוֹתְרִין וּמְשַׁמְשֵׁין לְפָנֵי הַחֶג. לְאַחַר הַחֶג – מוֹתְרִין וּמְשַׁמְשֵׁין לְאַחַר הַחֶג:

ח. פְּגִי עֲרַב שְׁבִיעִית שְׁנִכְנְסוּ לְשְׁבִיעִית – רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְקוּם שְׁנֵהֲגוּ לְסוּף – אֵין סְכִין מִפְּנֵי שֶׁהִיא עִבּוּדָה. מְקוּם שֶׁלֹּא נִהְגּוּ לְסוּף – סְכִין. וְשֶׁל שְׁבִיעִית שֶׁיִּצְאֻ לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית – הַכֹּל שׁוֹיִן שְׂאִין סְכִין אוֹתָן, וְאֵין מְקַנְחִין אוֹתָן. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַלּוֹקֵחַ פְּגִים מִחִבְרוּ בְּשֶׁאֵר שְׁנֵי שְׁבוּעַ, אֵף בְּמְקוּם שְׁנֵהֲגוּ לְסוּף – סְכִין. לֹא יִקְנַח שְׂרָף בְּעֵקֶר, מִפְּנֵי שֶׁמִּתְרִין. אֲבָל מְקַנְחוּ בְּעֵלִין:

ט. תְּאֵנָה שְׁנִתְקַלְפָה – אֵין טוֹחֵין אוֹתָהּ בְּטִיט, שְׁהֵא מְלֹאכְתָּהּ. אֵין תּוֹלִין תְּחוּמִין בַּתְּאֵנָה, וְאֵין מוֹכִיבִין בַּתְּאֵנָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עִבּוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלִעֶזֶר אוֹמֵר: בְּמוֹעֵד – צוֹרְרוּ, בְּשִׁבְעִית – הוֹפְפוּ:

י. סוֹקְרִין אֶת הָאֵילָן בְּסִקְרָא, וְטוֹעֲנִין אוֹתוֹ בְּאֲבָנִים, וְאֵין חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וְלֹא מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֲמוּרִי. מְסַלְקִין, מְקַוְצִין, מְקַטְפִּין¹, מְסַתְּחִין², וּמְצַדְדִּין³, וּמְגַמְזִין –

² נְקוּי הָאֲבָנִים.

³ שְׁמַתְקָנִים אֶת הַמִּצַּר וְהַצֵּד.

¹ כָּל אֵלּוּ הֵם לְשׁוֹנוֹת שֶׁל סְלוּק הַקּוֹצִים מִהַשְּׂדֵה בְּשִׁבְעִית.

עד ראש השנה, ונוטל את הרוצה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אין אוכלין את הפגים בשביעית:

יא. חורשין שדה בית השלחין, ומשקין אותן שלשים יום לפני ראש השנה. רבי אומר: עד לפני ראש השנה שלשה ימים כדי שיטע וישריש:

יב. אין בודקין את הזרעים באדמה בגללים ובעצין. אבל דובקין אותם בגללים ובעצין, ומשרין משביעית למוצאי שביעית. ומקמין את העלוים שבגג, אבל אין משקין אותן:

מסכת שביעית פרק שני

א. מרביצין שדה בערב שביעית כדי שתעלה ירקות בשביעית. ולא עוד: אלא אף בשביעית, ומרביצין אותה כדי שתעלה ירקות למוצאי שביעית:

ב. בצלים שנכנסו מערב שביעית לשביעית, או שיצא משביעית למוצאי שביעית - מרביצין עליהן מים כדי שיהו נוחין לעקר. הלוחף שהעלה תמרות בשביעית - לא יטלו הימנו בשביעית מפני מראית העין:

ג. הנוטע והמבריק והמרכיב שלשים יום לפני ראש השנה - עלתה לו שנה, ומתר לקימן בשביעית. פחות מכן - לא עלתה לו שנה, ואסור לקימן בשביעית. פרות נטיעה זו - אסורין עד חמשה עשר בשבט. אם ערלה - ערלה. אם רבעי - רבעי:

ד. אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הגמור - שהוא לשעבר. ועל שלא הניח - שהוא לעתיד לבוא. על מה נחלקו? על התורמל, שבית שמאי אומרים: לשעבר, ובית הלל אומרים: לעתיד לבוא.

ה. פול המצרי שמנע ממנו מים שלשים יום לפני ראש השנה - מתעשר לשעבר ומתר

לקימן בשביעית. ואם לאו - אסור לקימן בשביעית, ומתעשר לשנה הבאה. במה דברים אמורים? בשל שקיא. אבל בשל בעל - שמנע הימנו שתי מרבעות; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: שלש. רבי יוסי בן כיפר אומר משום רבי שמעון שזורי: במה דברים אמורים? בזמן שזרעו לירק וחשב עליו לזרעו. אבל אם זרעו מתחלה לזרע, ומקצתן השריש לפני ראש השנה, ומקצתן השריש לאחר ראש השנה - אין מעשרין מזו על זו, אלא כונס גרנו לתוכו ומעשר הימנו עליו. נמצא מעשר מן החדש על החדש, ומן הישן על הישן.

ו. מעשר עני ומעשר שני לפי חשבון - נוטל את העישור ועושה אותו מעשר, ופודה אותה, ועושה אותה מעשר עני. אם זרעו מתחלה לזרע וירק, או שזרעו לזרע וחשב עליו לירק, זרעו - מתעשר לשעבר, וירקו - משעת לקיטתו. נמצאת אומר, שש מדות בפול המצרי: זרע לזרע - מתעשר לשעבר. וזרע לירק - מתעשר לעתיד לבוא. זרע לזרע ולירק, או שזרע לזרע ואחר כך חשב עליה לירק - מעשר מירקו על זרעו ומזרעו על ירקו. בשלקט לפני ראש השנה. אבל אם לקט לאחר ראש השנה - זרעו מתעשר לשעבר, וירקו בשעת לקיטתו. כשהביא שלישי לפני ראש השנה. אבל הביא לאחר ראש השנה, בין זרעו בין ירקו - מתעשר לבוא. זרע לזרע, וחשב עליו לירק - באה במחשבה. זרע לירק וחשב עליו לזרע - לעולם אין מחשבת זרע חלה עליו, אלא אם כן מנע ממנה שלש מרביות. עשה כלן קצצן גמורין לפני ראש השנה, זרעו - מתעשרת לשעבר, וירקו - בשעת לקיטתו. לא עשה קצצן - צובר לתוכו, ונמצא מעשר מזרע על ירק ומירקו על זרעו. השבת והכוסבר שזרעו לירק, אף על פי שהשרישו לפני ראש השנה ולקטן לאחר ראש השנה, בשעת לקיטתן - עישרון. ומתעשרין מזרעו

⁵ פרוש: מעשר שני.

⁴ מין פרי

על ירקו ומירקו על זרעו. ואם הביאו שלישי לפני ראש השנה זרעו מתעשר לשעבר וירקו בשעת לקיטתו. השבת שזרע לזרע - מתעשרת זרע, ופטורה זירין וירק. זרעה ירק - מתעשר זרע וירק. (זירין, ופטורה). זרעה זירין - מתעשר זרע וירק וזירין.⁶

ז. כל ירקות שזרען לזרע - בטלה דעתו. ירקן - חיב, וזרען - פטור. התבואה והקטניות שזרען לזרע - בטלה דעתו. זרען - חיב, וירקן - פטור. הפול והשעורין והתלתן שזרען לירק - בטלה דעתו. זרען - חיב, וירקן - פטור. השחלים והרגגיר שזרען לזרע - מתעשרין זרע וירק. זרע לירק - מתעשרין ירק וזרע:

ח. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בצלים הקיצונין שרבצן לפני ראש השנה - מתעשרין לשעבר ומתירין בשביעית. ואם לאו - אסורין בשביעית, ומתעשרין לשנה הבאה. היתה שניה ונכנסה שלישית - אין מודכין, ואין מונעין מהן מים, כדי שיהא מעשר שני. היתה שלישית ונכנסה רביעית - מודכין ומונעין מהן, כדי שיהא מעשר עני. ומתיר לזכך ברגל. וכן כל אדם נוהגין:

ט. כל ירקות שהוקשו לפני ראש השנה - מתיר לקימן בשביעית. אם היו רכין - אסור לקימן בשביעית מפני מראית העין. אין מחיבין אותו לשרש את הלוף, אלא מניחן כמות שהיא. אם צומח למוצאי שביעית - מתיר. אין מחיבין אותו לשרש את הקונדס, אבל גוזזה בעלים. אם צמחה למוצאי שביעית - מתרת:

י. התבואה והקטניות שהביאו שלישי לפני ראש השנה - מתעשרין לשעבר, ומתירין

בשביעית. ואם לאו - אסורין בשביעית, ומתעשרין לשנה הבאה. רבי שמעון שזורי אומר: פול המצרי שזרעו לזרע בתחלה, וכן פולין הגמלונין וכל פיצא בהן שהשרישו לפני ראש השנה - מתעשרין לשעבר, ומתירין בשביעית. ואם לאו - אסורין בשביעית, ומתעשרין לשנה הבאה. אמר בן עזאי לפני רבי עקיבה משום רבי יהושע: אף משהשרישו. חזר רבי עקיבה להיות שונה כדברי בן עזאי:

יא. אין מלקטין עשבים מגבי זבל, אכל מלקטין ממנו קשוסות. נותנין עליו קש או תבן, כדי שירבה. נותנין עליו מים, כדי שיפרח. ועודירין אותו, כדי שיתפח:

יב. אין מוסיפין לא על המשפלות ולא על האשפות; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מוסיפין על המשפלות ואין מוסיפין על האשפות. רבי שמעון אומר: אף על האשפות. ובלבד שלא יפחות משלש אשפות לבית סאה:

יג. המדיר את שדהו - עושה סהר⁷ לבית סאתים. נתמלאת - עוקר מתוך הסהר, וחוזר ועושה בית הסהר אחר, ועושה אשפות בתוך שדהו כדרך המזבלין. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שהיתה צאנו מעטת. אכל אם היתה צאנו מרבה, אפלו בית כור אפלו בית כורים - מתיר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: תוקע יתד באמצע, ומקיף לה ארבע סהרים מארבע רוחותיה:

יד. היתה כל שדהו בית סאתים - לא יעשה כלה סהר, אלא משיר הימנה מקצת מפני מראית העין; דברי רבי מאיר. רבי יוסי

⁶ גבעולין - גנים.

⁷ ב'חזון והמאל' גרם לפי גרסת הירושלמי

(מעשרות סוף פרק ד): זרעו לזרע - מתעשרת

זרע ואינה מתעשרת ירקה. זרעה לירק -

⁸ הקף מחיצה.

ובשבִּיעֵית סוּמָךְ לָהֶם עֶפֶר וְנוֹתַן עַל גְּבִי גֹאֲיוֹת:

ג. מִסְקֵלִין דְּרָךְ רִשּׁוֹת הַרְבִּים; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: כִּשְׁם שְׁאִין לוֹ רִשּׁוֹת לְקַלְקֵל – כִּךְ אֵין לוֹ רִשּׁוֹת לְסַקֵּל. וְאִם סַקֵּל – יוֹצֵיא לִים אוֹ לְנֹהַר, אוֹ לְמִקּוֹם הַטְּרָשִׁין. מִסְקֵלִין מִפְּנֵי דְרָךְ הִיחִיד, וּמִפְּנֵי דְרָךְ הַרְבִּים, וּמִפְּנֵי דְרָךְ הַסַּפְקָא, וְעוֹשִׁין סְפִיחִים שְׁבֵרָאשׁ גִּגוֹת, וּמְקַיְמִין אוֹתוֹ, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין, לֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעֵית וְלֹא מִשּׁוּם עֲבֹדַת הָאֲרֶץ:

ד. זִיתֵי עֶרֶב שְׁבִיעֵית שְׁנַכְנְסוּ לְשִׁבְעֵית – מִסְקֵלִין מִקּוֹמָן. מִמְּלֵאֵין נִקְעִין שְׁתַּחֲתִיָּהֶן עֶפֶר, וְעוֹשִׁין עוֹגִיּוֹת לְגַפְנִים מִזוֹ לְזוֹ. וְלֹא עוֹד: אֵלָא אִף זִיתֵי שְׁבִיעֵית שְׁיוֹצֵיאִים לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעֵית – מִתָּר לְעִשׂוֹת כֵּן:

ה. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: מִלְקֵט אָדָם זִיתִים מִתּוֹךְ שְׁלוֹ, כְּדֶרֶךְ שְׁמֵלֵקֵט מִתּוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ. אֵת הַגֶּס – הַגֶּס. חֲזָרוּ לֵהִיּוֹת נוֹתְנִין זֶה לְזֶה בְּטוֹבָה. הַתְּקִינוּ: שְׁיֵהוּ מְבִיאִין מִן הַמְּצוּי וּמִן הַקְּרוֹב. וְהֵלֵב יוֹדֵעַ, אִם לְעַקֵּל וְאִם לְעַקֵּל לָלוֹת. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: מִלְקֵט אָדָם צְרוּרוֹת וְחֲרָסִין מִתּוֹךְ שְׁלוֹ, כְּדֶרֶךְ שְׁמֵלֵקֵט מִתּוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ. אֵת הַגֶּס – הַגֶּס. מְשֻׁרְבוּ עוֹבְרֵי עֲבֵרָה – חֲזָרוּ לְאֶסוֹר:

ו. שְׂדֵה שְׁנַטִּיבָה – אֵין זוֹרְעִין אוֹתָהּ כְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעֵית. אֵיזוֹ הִיא שְׂדֵה שְׁנַטִּיבָה? כֹּל זִמָּן שְׁבִנֵי אָדָם חוֹרְשִׁין חֲמֵשׁ וְהוּא חוֹרֵשׁ שֵׁשׁ, שֵׁשׁ וְהוּא חוֹרֵשׁ שִׁבְעָה. שְׁמַאי הִזְקֵן אוֹמֵר: אֵלוֹ הֵיטָה שְׁעָה פְּנוּיָה, גּוֹזְרֵי עֲלֵיהָ שְׁלֹא תִזְרַע. בֵּית דִּין שֶׁל אַחֲרָיו גָּזְרוּ עֲלֵיהָ שְׁלֹא תִזְרַע:

ז. אֵין חוֹכְרִין נִירִין מִיִּשְׂרָאֵל הַחֲשׂוֹד עַל הַשְּׁבִיעֵית. אֲבָל לּוֹקַחֲתִין הֵימְנוּ שְׂדֵה זֹרְעָה, שְׁלֹא גָזְרוּ אֵלָא עַד מִקּוֹם שֶׁהֵן יְכוּלִין לְזָרַע. הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מִן הַנְּכָרִי – פּוֹסֵק עִמּוֹ עַל מְנַחַשׁ הַנְּכָרִי זֹרְעָה. הַנְּכָרִי וְהַכּוֹתֵי שְׁחָרְשׁוּ – אֵין עוֹשִׁין אוֹתָן בֵּית הַפֶּרֶס, שְׁלֹא גָזְרוּ אֵלָא עַד מִקּוֹם שֶׁהֵן יְכוּלִין לְגָזֵר. אֵין מְגַדְלִין בְּהֵמָה

מִתֵּיר. עוֹקֵר מִסְהָר זֶה וְנוֹתַן לְתוֹךְ סִהָר אַחֵר, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִחֲזִיר לְרֵאשׁ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים מִתֵּירִין. עוֹקֵר מִסְהָר זֶה וְנוֹתַן לְתוֹךְ סִהָר אַחֵר, וּבִלְבָד שְׁלֹא יֵהָא בֵּינוּ לְחֲבֵרוֹ בֵּית שְׁמוֹנָה סְאִין; דְּבָרֵי רַבִּי דּוֹסֶתַאי בְּרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי בֶן כִּיפָר אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: בֵּית סְאִתִּים וּבֵית סְאִתִּים – זֶה חוֹלֵב וְזֶה גּוֹזֵז לְתוֹכָהּ, וּמְכַנְסִים וּמוֹצֵיא בְּדֶרֶךְ עֲלֵיהָ:

טו. כָּל עוֹשִׁין סִהָרִין: בְּאֲבָנִים, וּמְחַצְלוֹת, בְּקֶשׁ, בְּקִנִּים, וּבְקַלְחוֹת, אֲפֵלוּ שְׁלֹשָׁה חֲבָלִים זֶה לְמַעְלָה מִזֶּה וְזֶה לְמַעְלָה מִזֶּה, וּבִלְבָד שְׁלֹא יֵהָא בֵּין חֲבָל לְחֲבֵרוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, כְּדִי שְׁיַכְנֵס הַגְּדִי:

טז. אֵין מְדִירִין לֹא בְּשַׁבְתּוֹת וְלֹא בְּיָמִים טוֹבִים וְלֹא בְּחוֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, אֲפֵלוּ בְּטוֹבָה. אִם בָּאוּ מְאָלֵיהֶן – מִתָּר. אֵין מְסִיעִין אוֹתָן, וְאֵין מִתָּר לְהוֹשִׁיב שׁוֹמֵר וּלְנַעַר אֵת הַצֵּאֵן. אִם הָיוּ מְדִירִין לְשַׁבְתּוֹת, לְחֻדְשִׁים, וּלְשָׁנִים – מִתָּר לְהוֹשִׁיב שׁוֹמֵר וּלְנַעַר אֵת הַצֵּאֵן. רַבִּי אוֹמֵר: מְדִירִין בְּשַׁבַּת – בְּטוֹבָה. בְּיוֹם טוֹב – בְּמִזְוֹנָה. בְּחוֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד – אֲפֵלוּ נוֹטֵל שְׁכָרוֹ:

מִסְכַּת שְׁבִיעֵית פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. לֹא יִפְתַּח אָדָם מַחְצָב בְּתַחֲלָה כְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ, עַד שְׁיֵהוּ שְׁלֹשׁ מְרִבּוֹת שֶׁהֵן שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ עַל רוּם שְׁלֹשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמָּן שְׁמַתְכּוֹן לְעִשׂוֹת שְׂדֵה – אֲבָל בְּזִמָּן שְׁאֵין מַתְכּוֹן לְעִשׂוֹת שְׂדֵה – אֲפֵלוּ דְּבָר מְעַט מִתָּר. אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמָּן שְׁאֵין מַתְכּוֹן לְעִשׂוֹת שְׂדֵה. אֲבָל בְּזִמָּן שְׁמַתְכּוֹן לְעִשׂוֹת שְׂדֵה – אֲפֵלוּ כָּל שְׁהוּא אֶסוֹר:

ב. סֵלַע שְׁצָף עַל גְּבִי הָאֲרֶץ, וְאֵיגַד יוֹצֵא מִמֶּנָּה, אִם יֵשׁ בוֹ כְּשַׁעוֹר הַזֶּה – מִתָּר, וְאִם לֹא – אֶסוֹר. אֲבָנִים תּוֹשְׁבוֹת שֶׁהַמְּחָרְשָׁה מוֹעֲזַעְתָּן, אִם יֵשׁ בָּהֶן שְׁתִּים שֶׁל מִשׁוּי שְׁנַיִם שְׁנַיִם – הָרִי אֵלוֹ יִנטֹלוּ. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: בּוֹנִין מְדַרְגּוֹת עַל גְּבִי גֹאֲיוֹת בְּעֶרֶב שְׁבִיעֵית,

מְגַדֵּר בְּחֶרֶשׁוֹ, וְגוֹמְמִין מֵעַם הָאָרֶץ, וּבִלְבָד
שְׁלֵא יִקְרִין בְּקוֹרְדוּם:

יג. פְּגִין שֶׁל עָרַב שְׁבִיעִית - אֵין חוֹלְקִין אוֹתָן
בְּשְׁבִיעִית, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְלֵאכְתָּן. וּבִסְפּוֹת -
מִתֵּר. בְּקֶר וּבִכְפְּנוֹת - מִתֵּר. מֵאִמְתִּי אָדָם
רְשָׁאֵי לְקוֹץ אֶת הָאֵילָן בְּשָׂאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ?
מְשִׁיבָא לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת:

יד. אֵין מוֹכְרִין שְׂדֵה אֵילָן לְחֶשׂוֹד עַל
הַשְּׁבִיעִית, אֲלֵא אִם כֵּן פּוֹסֵק עִמּוֹ עַל מְנַת
שְׁאִין לוֹ בְּאֵילָן. וְכֵן לֹא יִמְסֵר בְּשָׂאָר שְׁנֵי
שָׁבוּעַ לְמִי שֶׁחֶשׂוֹד עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת. רַבִּי
שְׁמַעוֹן מִתִּיר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ: 'אֲנִי
מְכַרְתִּי אֶת שְׁלִי, צֵא וּתְבַע אֶת שְׁלֶךְ':

מִסְכַּת שְׁבִיעִית פֶּרֶק רְבִיעִי

א. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַפְּרָסָאוֹת - שְׁבִיעִית
שְׁלֵהֵן מוֹצְאֵי שְׁבִיעִית, שֶׁהֵן עוֹשִׂין לְשִׁתֵּי
שָׁנִים. אָמַר לוֹ: הַרִי הֵן אֶצְלָךְ בְּטַבְרִיא וְאֵינִן
עוֹשׂוֹת אֲלֵא בְּנוֹת שְׁנַתָּן. הַטּוֹמֵן אֶת הַלוֹף
בְּשְׁבִיעִית, רַבִּי אוֹמֵר: דֶּרֶךְ אֶרֶץ טָמְנוּ
בְּעֵצִיךָ כְּדִי שְׁלֵא יִצְמַח, אָף עַל פִּי שְׁאִין
רְאִיָּה לְדָבָר - זָכַר לְדָבָר, שְׁנֵאָמַר (יְרֵמְיָה לֵב,
יד): "וְנִתְתַּם בְּכָלִי חֶרֶשׁ לְמַעַן יַעֲמְדוּ יָמִים
רַבִּים":

ב. הַלוֹף שֶׁעֲבָרָה עָלָיו שְׁבִיעִית, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר: אִם שֶׁהָהָ שְׁלֹשׁ שָׁנִים - נוֹתֵן לְעֲנִיִּים
רְבִיעִי. אִם שֶׁהָהָ שְׁתֵּי שָׁנִים - נוֹתֵן לְעֲנִיִּים
שְׁלִישִׁי. שְׁנָה אַחַת - נוֹתֵן לְעֲנִיִּים מְחָצָה.
מֵאִמְתִּי מִתֵּר אָדָם לִקַּח הַלוֹף בְּמוֹצְאֵי
שְׁבִיעִית מִכָּל מְקוֹם? רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִדֵּ.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה וְהֵינּוּ בְּעֵין כּוֹשֵׁי,
וְהֵינּוּ אוֹכְלִין לוֹף בְּמוֹצְאֵי הַחֹג שֶׁל
שְׁבִיעִית, עַל פִּי רַבִּי טְרַפּוֹן. אָמַר לוֹ רַבִּי
יוֹסִי: מִשֶּׁם רְאִיָּה? עִמְכֶם הֵייתִי, וּמוֹצְאֵי
פֶּסַח הֵיָּה:

דְּקָה. אֲבָל מְגַדְלִין בְּהֵמָה גִּסָּה, שְׁלֵא גְדוּרוּ
אֲלֵא גְדוּר שְׁיִכּוּל לְעַמֵּד:

ח. הַקּוֹצֵץ קוֹרֵה שֶׁל שְׁקָמָה - הַרִי זֶה לֹא
יִחְלִיק וְלֹא יִדְרִיג, אֲלֵא מִצֵּין כְּדִי שֶׁתִּהְיֶה
קִיצְתָּהּ שְׁוּהָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְקוֹם שֶׁנִּהְיֶה
לְדָרֵג - יִחְלִיק. לְחִלְקִי - יִדְרִיג. הַרִי זֶה
מְגַבִּיָּה טֶפַח וְקוֹצֵץ טֶפַח. וְכֵן הִיָּה רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר: הַלוֹקַח בְּתוֹלָה שֶׁל שְׁקָמָה
מְחַבְּרוּ, בְּשָׂאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ - הַרִי זֶה מְגַבִּיָּה
עֲשָׂרָה טֶפַחִים וְקוֹצֵץ. נִמְצְאָתָּ אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ
בְּתוֹלוֹת הֵן: בְּתוֹלַת אָדָם. בְּתוֹלַת אֲדָמָה.
בְּתוֹלַת אֵילָן. בְּתוֹלַת אָדָם - כָּל שְׁלֹשׁ נִבְעָלָה
מִימֶיהָ. בְּתוֹלַת אֲדָמָה - כָּל שְׁלֹשׁ נִבְעָדָה
מִימֶיהָ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל
שְׁאִין בְּהָ חֶרֶס. בְּתוֹלַת אֵילָן - כָּל שְׁלֹשׁ
נִקְצָצָה מִימֶיהָ:

ט. אֵין עוֹקְרִין גְּדוּר שְׁבִין שְׁתֵּי שְׁדוֹת, אַחַד
גְּדוּר שֶׁל עֲצִים, וְאַחַד גְּדוּר שֶׁל אֲבָנִים. בְּמָה
דְּבָרִים אֲמורִים? בְּזִמְן שֶׁמִּתְכַּוֵּן לְעֲשׂוֹת
שְׂדֵה. אֲבָל עֲצִים - מִתֵּר. הַמְשַׁרְשׁ עֶקֶר חָרוּב
וְסוֹדֵן שְׁקָמָה, לְעֲצִים - מִתֵּר, וְלִשְׂדֵה - אִסוּר:

י. מִחֶפְרִיּוֹת שֶׁנוֹטֵל מִהֵן אֵילָן⁹ - הַרִי זֶה לֹא
יִכַּסֵּם בְּעֶפֶר. אֲבָל מְכַסֵּם בְּאֲבָנִים אוּ בְּקֶשׁ.
הַקּוֹצֵץ בְּקָנִים - הַרִי זֶה מְגַבִּיָּה טֶפַח וְקוֹצֵץ.
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְקוֹם שֶׁנִּהְיֶה
לְקוֹץ - יִחְתֹּף. לְחֶתֶף - יִקְרִין. הַרִי זֶה מְגַבִּיָּה
טֶפַח וְקוֹצֵץ:

יא. אֵין מְדַלִּין אֶת הַקָּנִים בְּחִיצוֹת הַקָּנִים,
מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְלֵאכְתָּן. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל מִתִּיר. וְכֵן הִיָּה רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִתֵּר אָדָם לִיטַע אֵילָן סוֹרֵק
כְּדִי לְעֲשׂוֹת סִיג:

יב. בְּשְׁבִיעִית - אֵין מְלַמְדִין אֶת הַפֶּרָה אֲלֵא
בְּחִילַת¹⁰ בְּלָבָד. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אוֹמֵר: אָף בְּתוֹף שְׂדֵה חִבְרוּ מִתֵּר. וּבִלְבָד
שְׁלֵא יִסְמַךְ לָהּ מַעֲנָה. אֲבָא שְׁאוּל אוֹמֵר:

¹⁰ מְקוֹם חוּל שְׁאֵי אֲפִשֵׁר לְזַרְעֵ שָׁם.

⁹ ב'מִזְנַחַת בְּפִרְוִים' הַכִּיָּא גִרְסַת הַגְּרָ"א:

מְחִפְרִיּוֹת שֶׁנוֹטֵל מִהֵאֵילָן.

ג. אין מוכרין פרות שביעית לחשוד על השביעית. אחד זרעים הנאכלין, ואחד זרעים שאינן נאכלין. בית שמאי אומרים: לא ימכר לו שדה בשביעית, ובית הלל מתירין:

ד. ואיזו היא ארץ ישראל? מנהר¹¹ דרומה של כזיב ואילך עד כזיב. סמוך¹² לעמון ומואב, ארץ מצרים - שתי ארצות הן, או נאכל ונעבד, או לא נאכל ולא נעבד. עירות ארץ ישראל הסמוכות לספר - מושבין עליהן שומר, כדי שלא יפוצו נכרים, ויבזזו פרות שביעית:

ה. עירות המתרות בתחום ביתו¹³ ונאסרו: - כגון ציר, וצייר, ונשמיי, וזיויון, ויגרי טב, ודגב, חורבתא, וברכה דבית חרב. עירות האסורות בתחום צורא: שנגן, וכצת, ופומא ציבא, וחניתא עליתא, וחניתא ארעיתא דאשמיעא, ובית מזיל כריא, ועמק מזיל. עירות שתיבות במעשרות בתחום: ציציתה, ועינישת, ועין תרעא, ורומברך, עין יערים, וכפר יערים, דכב, חצפאי, וכפר צמח. רבי התיר כפר צמח. תחום ארץ ישראל: פרשת אשקלון, ואומר, מגדל, שרשינה, ידור, ושורא דקיסרא, שורא דעכו, וריש מייא דגעתי, וזעתין, גרמא, וכברתא, וכזניתא, וקצטרי דגלילה, וקושעאיא דראתי, ומלתא דכור, וטריי רבתא, ותפנית, וסנפתה, וסוחרתתא דיתר, וממציא דגתא, ומדפה וטרחשה, ונחלה דיפצאל, ועולשתא, ואולם רבתא, ומגד¹⁴ חרוב, ורקגתא דעיון, ומישא, ותקרא כרבא סינגורא, ותרנגלא עיליאי דקסרין, וקנת, ורפה, וטרכתא דמתחת לכצרת, ויגר שהודתא, ונמרים, מלח דחראי, ויבקא, וחשבון, ונהלא, ורפח, וחונדא, ועמון ומואב, ורקם גאה, ונגנייה דאשקלון, ודרך הגדולה ההולכת למדבר:

ו. מודה רבי עקיבה: שאין זורעין, ואין חורשין, ואין מנכשין בסוריא, לפי שאין פיוצא בהן. הנותר בארץ, שכל פיוצא בו מתר בארץ - עושין אותו בסוריא. אין עושין אותו במחבר בקרקע בסוריא. אבל עוקרין ואוגד על ידיהן. ובלבד שלא יהא הוא מלקט, והן אוגדין על ידיו. בוצרין ודורף על ידיהן. מוסקין ואוטם על ידיהן. במה דברים אמורים? במוציא פרות לחברו מתוך ביתו, או ששלח לו חברו פרות. אבל הלוקח לו מן השוק - הרי זה מתר, מלקט ביד ואינו חושש:

ז. בצלים שנכנסו מערב שביעית לשביעית, או שיצאו משביעית למוצאי שביעית, אם עשו פיוצא בהן - מתרין, ואם לאו - אסורין. אמר רבי יוסי: מעשה שזרעו כרם גדול בצלים בציפורי למוצאי שביעית. זרעוהו שעורין, והיו פועלין יורדין ומנכשין בתוכו ומביאין ירק בתוך קפותיהן. וכא מעשה לפני רבי יוחנן בן נורי, ואמר: אם עשו פיוצא בהן - מתרין, ואם לאו - אסורין:

ח. אוכלין עלי ירק, מן האפיל על הבכיר, מן הרחוק על הקרוב. התר מקום אחד - התרו כל המקומות. הלוחף והשום והבצלים, התרו יבשים - התרו לחין. לא התרו יבשים עד שתגיע הגרן. אין מינו מתיר את שאין מינו, ואין מתירין את מינן אלא על פי חכם, וכלן למוצאי שביעית - תיבות במעשרות:

ט. ירק שנטעו בערב ראש השנה של שביעית - הרי זה לא יטול ממנו בשביעית עד שירבה חדש. רבי שמעון בן אלעזר אומר: נוטל הימנו שלו, ומכניס לתוך ביתו, אף על פי שאין פיוצא בהן נמכר בשוק:

י. בראשונה היו אומרים: אין כובשין ואין מיבשין יבשת וכבשת מחוצה לארץ לארץ.

¹³ יש גורסים: 'עיוי' (אור הגנוז).

¹⁴ בירושלמי: 'ומגדל'.

¹¹ צריך לומר: 'מוצד דרומה' (חסדי הוד).

¹² יש גורסים: 'שימון'.

אָלֵעֶזֶר. אַבְטוּלְמוֹס בְּרַבִּי יוֹסִי הַעִיד מִשׁוּם חֲמִשָּׁה זְקָנִים: שְׁאֲתְרוּג - כִּשְׁעַת לְקִיטָתוֹ לְמַעֲשֵׂר. וְרַבּוּתֵינוּ נִמְנָה עָלָיו בְּאוֹשָׁא: שְׁאֲתְרוּג - כִּשְׁעַת לְקִיטָתוֹ לְמַעֲשֵׂר וּלְכַעֲוֹר:

טז. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֲתְרוּג שֶׁנִּכְנַס מֵעֶרֶב שְׁבִיעִית לְשַׁבְּעִית, אוֹ שִׁינְאַ מִשְׁבִּיעִית לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית - פְּטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂרוֹת, וּפְטוּר מִן הַכַּעֲוֹר. שְׁאִין לֶף דְּבַר שְׁחִיב בְּמַעֲשֵׂרוֹת, אֲלֵא דְבַר שְׁגָדֵל בְּחוּבָה וְנִלְקַט בְּחוּבָה. אִין לֶף דְּבַר שְׁחִיב בְּכַעֲוֹר, אֲלֵא דְבַר שְׁגָדֵל בְּשַׁבְּעִית וְנִלְקַט בְּשַׁבְּעִית:

מַסְכַּת שְׁבִיעִית פְּרָק חֲמִישִׁי

א. פְּרוֹת שְׁבִיעִית שִׁינְאוּ לְחוּצָה לְאַרְץ - מְבַעֲרִין בְּמִקְוֵי; דְּבַרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֲלֵעֶזֶר אוֹמֵר: מְבִיאִין לְאַרְץ וּמוֹכְרִין בְּאַרְץ, שְׁנֵאמֵר (וַיִּקְרָא כה, ז): "בְּאַרְצָךָ תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָה לְאָכֹל":

ב. אִין מְבִיאִין תְּרוּמָה מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ. אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל: אֲנִי רְאִיתִי אֶת שְׁמַעוֹן בֵּן כְּהֵנָא שְׁהִיָּה שׁוֹתֵה יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה בְּעֵבֶר, וְאָמַר: "זֶה בְּיַדִּי מִקְלָקְלִיא", וְגִזְרוּ עָלָיו שִׁישְׁתְּהוּ בִּסְפִינָה:

ג. עֵלָה תַמְכָּה, וְחֲרַחֲבִינָה, עָלֵי וְרַד, וְעָלֵי מִלַּת - יֵשׁ לָהֶן שְׁבִיעִית, וְלִדְמִיָּהֶן שְׁבִיעִית, וַיֵּשׁ לָהֶן כַּעֲוֹר, וְלִדְמִיָּהֶן כַּעֲוֹר. עֶקֶר הַמִּלְפָּפִים, עֶקֶר וְרַד, וְעֶקֶר מִלַּת - אִין לָהֶן שְׁבִיעִית, וְלֵא לִדְמִיָּהֶן שְׁבִיעִית, אִין לָהֶם כַּעֲוֹר, וְלֵא לִדְמִיָּהֶן כַּעֲוֹר. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: דְּמִיָּהֶן מִתְּבַעְרִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. אָמְרוּ לוֹ: לָהֶם - אִין כַּעֲוֹר, קַל וְחֹמֶר לִדְמִיָּהֶן! אָמַר לָהֶם: מִחֲמִיר אֲנִי בְּדָמִים יוֹתֵר מִן הָעֶקֶר. שְׁמֵן שֶׁל שְׁבִיעִית - מְדִלְקִין בוֹ. מְכָרוּ וְלִקַּח בוֹ שְׁמֵן אַחֵר - אִין מְדִלְקִין בוֹ:

ד. הַלְשִׁישׁוֹת, וְהַלְבִיצִין, וְהַלּוֹעֲצִין, וְהַבּוּרִית, וְהָאֵהֶל - יֵשׁ לָהֶן שְׁבִיעִית, וְלִדְמִיָּהֶן שְׁבִיעִית. יֵשׁ לָהֶן כַּעֲוֹר, וְלִדְמִיָּהֶן כַּעֲוֹר. עֶקֶר חֲרוּב, וְעֶקֶר הָאוּגָה, וְעָלֵי הָאוּג, וְהַפְּרַחֲבִילָה, וְהָאֶרֶץ - אִין לָהֶם כַּעֲוֹר, וְלֵא לִדְמִיָּהֶן כַּעֲוֹר. דִּין אוֹצֵר וְזֵרַע אֶסְטִיס

אִין מְבִיאִין יְרֻקוֹת מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ. רַבּוּתֵינוּ הַתִּירוּ שֶׁיְהוּ מְבִיאִין יְרֻקוֹת מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ. וְכִשְׁם שְׁמִבִּיאִין יְרֻקוֹת מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ - כֶּף מְבִיאִין תְּבוּאָה וְקִטְנִיּוֹת מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ. רַבִּי וְבֵית דִּינוּ הַתִּירוּ לְקַח יְרֻק בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית מִיַּד:

יא. פְּרוֹת שְׁבִיעִית שְׁבָאוּ לְאַרְץ - אִין מוֹכְרִין אוֹתָם, לֵא כְּמִדָּה, וְלֵא בְּמִשְׁקַל, וְלֵא בְּמִנְיָן, אֲלֵא הָרִי הֵן כְּפְרוֹת הָאֶרֶץ:

יב. מְבִיאִין שְׁחִלִים וְקְרוּסְטִמְלִין מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ, אֲבָל לֵא מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ לְעִשׂוֹתָן בְּאַרְץ. אִין מְבִיאִין עֲנָבִים מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ, וְדוֹרְכִין אוֹתָן בְּאַרְץ. וְלֵא זֵיתִים מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ, וְעוֹטְבִין אוֹתָן בְּאַרְץ. וְלֵא הוֹצִינִי פִּשְׁתָּן מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ, וְשׁוֹרִין אוֹתָן בְּאַרְץ. מְבִיאִין גְּרוּגְרוֹת וְצִמּוּקִין מְחוּצָה לְאַרְץ, אֲבָל לֵא מְחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ לְעִשׂוֹתָן בְּאַרְץ. רַבִּי הַתִּיר, שֶׁיְהוּ מְבִיאִין אוֹתוֹ מְחוּצָה לְאַרְץ לְעִשׂוֹתָן בְּאַרְץ:

יג. כָּל אֵילָן שֶׁחֲנָטוּ פְּרוּתוֹ קֵדָם חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר בְּשִׁבְט - הָרִי הֵן לְשַׁעֲבֵר. לְאַחַר חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר בְּשִׁבְט - הָרִי הֵן לְעֵתִיד לְבֵא. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: בְּמָה דְּבָרִים אָמורים? בְּאֵילָן שְׁעוֹשֶׂה שְׁתֵּי בְּרוּכוֹת בְּשָׁנָה, אֲבָל אֵילָן שֶׁאִינוּ עוֹשֶׂה אֲלֵא בְּרַף אַחַת, כְּגוֹן: הַזֵּיתִים וְהַתְּמָרִים וְהַחֲרוּבִין, אִף עַל פִּי שֶׁחֲנָטוּ פְּרוּתוֹ קֵדָם חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר בְּשִׁבְט - כֵּאלוֹ לֵא חֲנָטוּ אֲלֵא לְאַחַר חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר בְּשִׁבְט:

יד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מְהוּצָאָת עֲלִין עַד הַפְּגִים - חֲמִשִּׁים יוֹם. מִן הַפְּגִים וְעַד שֶׁיְהִיוּ נּוֹבְלוֹת - חֲמִשִּׁים יוֹם. וּמִשֶּׁהֵן נּוֹבְלוֹת עַד הַתְּאֵנִים - חֲמִשִּׁים יוֹם. רַבִּי אוֹמֵר: כִּלְיָן - אֲרַבְעִים אֲרַבְעִים יוֹם. וְכִלְיָן קֵדָם הַזְּמַן הַזֶּה - הָרִי הֵן לְשַׁעֲבֵר. לְאַחַר הַזְּמַן הַזֶּה - הָרִי הֵן לְעֵתִיד לְבֵא:

טו. מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי עֶקִיבָה שֶׁלְקַט אֲתְרוּג בְּאֶחָד בְּשִׁבְט, וְנָהַג בוֹ כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי וְכַדְּבָרֵי בֵּית הַלֵּל. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדַבְּרֵי רַבִּין גַּמְלִיאֵל וְכַדְּבָרֵי רַבִּי

שְׁנוֹרְעִים בְּשִׁבְעֵית - קִדְשַׁת שְׁבִיעֵית חֲלָה עליהן:

ה. הַצְּבָעִין וְהַפְּטָמִין - לֹקְחִין מְרֹסֵן מִכָּל מְקוֹם וְאִין נִמְנָעִין. אִין מוֹכְרִין אוֹתָהּ מִחֲרוֹזוֹת מִחֲרוֹזוֹת, אֲבָל מוֹכְרִין אוֹתָן אִיכְרִין אִיכְרִין עַל גְּבֵי מִטּוֹת:

ו. לֹא יֵהָא מְבִיא כְּלָבִים כּוּפְרִין, וְחִלּוּדוֹת הַסְּנָאִין, וְחִתּוּלִין, וְקִפּוּד - לְמַכְרֵן לְנִכְרֵי וְלִהְשְׁכִיר עֲלֵיהֶן. אֲבָל מוֹרִס, וְגִבְעִינַת בֵּית אוֹנִיִּיקִי¹⁵, וְהַפֶּת וְהַשְּׁמֵן - שֶׁהֵן מִתָּר - לְמוֹכְרֵן לְנִכְרֵי וְלִשְׁכָּב עֲלֵיהֶן:

ז. לֹא יֵהָא לֹקֵט יְרֻקוֹת שְׂדֵה וּמוֹכֵר בְּשׁוּק. אֲבָל הוּא לֹקֵט וּבְנוּ מוֹכֵר עַל יְדוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹמֵר: אִף יִשְׁכֹּר פּוֹעֲלִים וַיִּכְנִס לְתוֹךְ בֵּיתוֹ:

ח. לֶקַח הַבְּכוֹר לְמִשְׁתָּה בְּנוּ אוֹ לְרַגְל, וְלֹא צְרִיף לוֹ - מִתָּר לְמוֹכְרוֹ. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, שְׁלֹא יִמְכֹּר אֶלָּא בְדָמִיו. לֹלְבֵי הָאֵלֶּה, וְהַבְּטָנָה, וְהָאֵטָדִים, וְהָאֵדָל. רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר: לְעֵלִים עִם הַלּוֹלְבִין - אִין בְּעוֹר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: לֹלְבִין עִם הָעֵלִין - יֵשׁ בְּעוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: לֹלְבִין - אִין בְּעוֹר, אֲבָל לְעֵלִים - יֵשׁ בְּעוֹר מִפְּנֵי שְׁנִשְׁרוּ מְאִבְיָהֶן. וְכֵלֵן שְׁנַכְנְסוּ מֵעֵרֵב שְׁבִיעֵית לְשִׁבְעֵית, אוֹ שִׁנְצִאוּ מִשְׁבִּיעֵית לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעֵית - נְדוּנִין כְּאֵילָן, חוּץ מִן הָאֵדָל - שְׁנִדּוּן כְּרִיק. הַעִיד רַבִּי יוֹסִי בֶּן יְדֻעָה הַבְּשֵׁם לְפָנָי רַבִּי עֲקִיבָה מִשׁוּם רַבִּי טְרַפּוֹן: שִׁישׁ לְקֻטֵף - שְׁבִיעֵית. עֲלֵי זֵיתִים וְעֲלֵי קַנִּים וְעֲלֵי חֲרוּבִין - אִין לֶהֱן בְּעוֹר, לְפִי שְׂאִין כְּלִין:

ט. הוֹרֵד חֲדָשׁ שְׁכָבְשׁוּ בְּשֵׁמֶן יֵשׁן - יִלְקֹט אֵת הוֹרֵד וְהַשְּׁמֵן מִתָּר. יֵשׁן בְּחֲדָשׁ - חֵיב בְּבְעוֹר. הַחֲרוּבִין חֲדָשִׁין שְׁכָבְשׁוּ בֵּין יֵשׁן - יִלְקֹט

אֵת הַחֲרוּבִין וְהֵיין מִתָּר. יֵשׁנִין בְּחֲדָשׁ - חֵיבִין בְּבְעוֹר:

י. רַבִּי אֱלִיעָזָר אוֹמֵר: חִבְלֵי אֲזוּב, וְהַפָּאָה, וְהַקּוֹרְנִית שֶׁהַכְּנִסֵּן לְעֵצִים - אִין מְסִיקִין בְּהֶן. לְמֵאֲכָל בְּהֶמָּה - אִין מְסִיקִין בְּהֶן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף קִלְחִין שֶׁל בֵּית הַשְּׁלָחִין שִׁיבְשׁוּ - אֲסוּרִין בְּהִנְאָה:

יא. חֲצִיר וַיְרֻקוֹת שְׂדֵה שְׁלֻקְטָן לְהִטִּין בְּהֶן¹⁶ - אִין רִשְׁאֵי לְהִטִּין בְּהֶן. לְמֵאֲכָל בְּהֶמָּה - אִין רִשְׁאֵי לְהִטִּין בְּהֶן. עֵידִית שְׁלֻקְטָה לְמֵאֲכָל בְּהֶמָּה - הָרִי זֶה צְרִיף לְכַעַר. נִתְּנָה תַּחַת הַכּוּר - הָרִי הִיא כְּמִבְעֵרַת. תְּבֵן שֶׁל שְׁבִיעֵית - אִין נוֹתְנִין אוֹתוֹ לְתוֹךְ הַכּוּר וְלֹא לְתוֹךְ הַטִּיט. אִם נִתְּנִיהוּ אַחֲרֵים - הָרִי הוּא כְּמִבְעָר:

יב. תַּנּוּר שֶׁהִסִּיקוּ בְּתֵבָן וּבְקֶשׁ שֶׁל שְׁבִיעֵית - יוֹצֵן. מוֹכְרִין אוֹכְלֵי אֲדָם וְאוֹכְלֵי בְּהֶמָּה - לְקַח בְּהֶן אֲכָל אֲדָם. וְאִין מוֹכְרִין אוֹכְלֵי בְּהֶמָּה - לְקַח בְּהֶן אוֹכְלֵי בְּהֶמָּה, וְאִין צְרִיף לוֹמֵר: אוֹכְלֵי אֲדָם - לְקַח בְּהֶן אוֹכְלֵי בְּהֶמָּה:

יג. פְּרוֹת שְׁבִיעֵית - אִין מְאָכִילִין אוֹתָן לְבְּהֶמָּה, וְלַחֲיָה וְלַעוֹפוֹת. אִם הִלְכָה בְּהֶמָּה מְאִלִּיהָ לְתַחַת תַּאֲנָה וְאוֹכֶלֶת בְּתַאֲנִים, לְתוֹךְ חֲרוּב וְאוֹכֶלֶת בְּחֲרוּבִין - אִין מְחִיבִין אוֹתָהּ לְהַחֲזִירָהּ, מִשׁוּם שְׁנִצָּמַר (וַיִּקְרָא כֹה, ז): "וְלִבְהִמְתָּךְ וְלַחֲיָה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָהּ לְאָכָל":

יד. מְאָכִילִין אֵת אַכְסָנְיָא פְּרוֹת שְׁבִיעֵית. וְאִין מְאָכִילִין, לֹא אֵת הַנִּכְרֵי וְלֹא אֵת הַשְּׂכִיר פְּרוֹת שְׁבִיעֵית. וְאִם הִיָּה שְׂכִיר שְׁבֵת, שְׂכִיר חֲדָשׁ, שְׂכִיר שְׁנָה, שְׂכִיר שְׁבוּעָה, אוֹ שְׁקָצְצוּ מְזוֹנוֹתָיו עֲלָיו - מְאָכִילִין אוֹתוֹ פְּרוֹת שְׁבִיעֵית:

טו. אִין בֵּית דִּין פּוֹסְקִין לְאִשָּׁה פְּרוֹת שְׁבִיעֵית. אֲבָל נְזוּנִית הִיא מִשְׁל בְּעֻלָּה.

¹⁶ ב'חֲסִדֵי דוד' גֵּרַם לְפִי הִירוּשְׁלָמִי: 'חֲצִיר וַיְרֻקוֹת שְׂדֵה שְׁלֻקְטָן לְהִטִּין בְּהֶן - רִשְׁאֵי לְהִטִּין בְּהֶן. לְמֵאֲכָל אֲדָם - אֲסוּר לְהִטִּין בְּהֶן'.

¹⁵ - 'שֵׁם כְּפָר שָׂרֵב עֲגָלִים תִּנְמָצְאִים שֵׁם קְרָבִים לְעֻבּוּדָה זָרָה' (רַבִּי עֻבְדִּיהָ מִפְּרִטְנֹרָא עֻבּוּדָה זָרָה ב, ד).

סְפִיחִין שֶׁל שְׁבִיעִית - אֵין תּוֹלְשִׁין אוֹתָן בְּיַד.
אָבֵל חוֹרֵשׁ כְּדוֹרְכוֹ. וּבִהְמָה - רוּעָה כְּדוֹרְכָה:

סְכִין אוֹתוֹ בְּיָדִים טְמֵאוֹת. נָפֵל עַל בְּשָׂרוֹ -
מְשַׁפְּשֵׁפוֹ אֶפְלוֹ בְּיָדִים טְמֵאוֹת:

מִסְכַּת שְׁבִיעִית פָּרָק שִׁישִׁי

א. שְׁבִיעִית - נִתְּנָה לְאֶכִּילָה לְשִׁתְיָה וְלִסִּיכָה,
לְאֶכֹּל דָּבָר שְׂדֵרְכוֹ לְאֶכֹּל, וְלִשְׁתּוֹת דָּבָר
שְׂדֵרְכוֹ לְשִׁתּוֹת, וְלִסוּף דָּבָר שְׂדֵרְכוֹ לְסוּף.
כִּיצַד לְאֶכֹּל דָּבָר שְׂדֵרְכוֹ לְאֶכֹּל? אֵין מְחִיבִין
אוֹתוֹ לְאֶכֹּל קְנוּבֹת שֶׁל יָרֵק, וְלֹא פֶת
שֶׁעֲפָשָׂה, וְלֹא תִבְשִׁיל שֶׁעֲבַר צוּרְתּוֹ. כִּיצַד
לְשִׁתּוֹת דָּבָר שְׂדֵרְכוֹ לְשִׁתּוֹת? אֵין מְחִיבִין
אוֹתוֹ לְהִיּוֹת גּוֹמֵעַ אֲנִיגְרוֹן וְאֲסַנְגְרוֹן,
וְלִשְׁתּוֹת יֵין בְּשִׁמְרָיו:

ז. שֶׁמֶן שֶׁל שְׁבִיעִית - אֵין חוֹסְמִין בּוֹ תַנּוּר
וְכִיּוֹרִים. וְאֵין סְכִין בּוֹ מִנְעֵל וְסַנְדֵּל. לֹא יִסּוּף
אֶת רִגְלוֹ שֶׁמֶן וְהוּא בְּתוֹךְ מִנְעֵל. וְלֹא יִסּוּף
אֶת רִגְלוֹ וְהוּא בְּתוֹךְ סַנְדֵּל. אָבֵל סָךְ אֶת רִגְלוֹ
וְנוֹתְנָה לְמִנְעֵל. סָךְ אֶת רִגְלוֹ וְנוֹתְנָה לְסַנְדֵּל.
סָךְ אָדָם אֶת עֲצָמוֹ שֶׁמֶן שֶׁל שְׁבִיעִית,
וּמִתְעַגֵּל עַל גְּבִי קִטְבְּלִיא חֲדָשָׁה וְאֵינוֹ
חוֹשֵׁשׁ:

ב. הַחוֹשֵׁשׁ בְּגֵרוֹנוֹ - לֹא יַעֲרַנּוּ שֶׁמֶן, אָבֵל
נוֹתֵן שֶׁמֶן הַרְבֵּה לְתוֹךְ אֲנִיגְרוֹן וּבּוֹלַע.
הַחוֹשֵׁשׁ בְּשִׁנְיוֹ - לֹא יִגְמַע בְּהֵן אֶת הַחֲמִץ
וְיִהְיֶה פּוֹלֵט, אָבֵל מִגְמַע וּבּוֹלַע וּמְטַבֵּיל
כְּדוֹרְכוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ:

ח. אֵין מִפְטָמִין שֶׁמֶן שֶׁל שְׁבִיעִית. אָבֵל
לוֹקְחִין שֶׁמֶן עָרַב לְסִיכָה מְכַל מְקוֹם. שֶׁמֶן
שֶׁל שְׁבִיעִית - אֵין נוֹתְנִין אוֹתוֹ לְתוֹךְ
הַמְדוּרָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: טוֹבֵל בְּהֵן עֵץ,
וְנוֹתְנוֹ לְתוֹךְ מְדוּרָה. מְסִיקִין בְּגִפֶּת וּבְזִגִין
שֶׁל שְׁבִיעִית. אָבֵל אֵין מְדִלִיקִין בְּאֲגוּזִים,
וְאֵין מְסִיקִין בְּזֵיתִים:

ג. כִּיצַד לְסוּף דָּבָר שְׂדֵרְכוֹ לְסוּף? סָךְ אָדָם
שֶׁמֶן עַל גְּבִי מִכְתּוֹ, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִטּוֹל בְּמוֹךְ
וְיִתֵּן עַל גְּבִי מִכְתּוֹ. הַחוֹשֵׁשׁ בְּרֵאשׁוֹ, וְכֹל מִי
שֶׁעָלוֹ בּוֹ חֲסָטִין - סָךְ אֶת הַשֶּׁמֶן וְאֵין סָךְ יֵין
וְחֲמִץ, שֶׁהַשֶּׁמֶן - דְּרֹכּוֹ לְסִיכָה, יֵין וְחֲמִץ -
אֵין דְּרֹכֵן לְסִיכָה:

ט. אֵין מוֹכְרִין פְּרוֹת שְׁבִיעִית: לֹא בְּמִדָּה,
וְלֹא בְּמִנְיָן, וְלֹא בְּמִשְׁקָל. וְלֹא יִהְיֶה מוֹדֵד אֶת
הַחֲבִית וּמוֹכְרָה כְּמוֹת שֶׁהִיא. כִּלְפָּלָה,
וּמוֹכְרָה כְּמוֹת שֶׁהִיא. אֶלֶּא אוֹמֵר לוֹ: 'חֲבִית
זוֹ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ בְּדִינְרִי', כִּלְפָּלָה זוֹ אֲנִי מוֹכֵר
לָךְ בְּטִרְסִית:

ד. יֵין שֶׁל שְׁבִיעִית שֶׁנִּפְּל לְתוֹךְ הַמּוֹרִיס -
צְרִיף לְבַעַר. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר:
הָרִי הוּא כְּמַבְעַר. נוֹתֵן אָדָם דְּבִלָּה וְגִרּוּגוֹת
לְתוֹךְ הַתְּבַשִּׁיל, כְּדָרְךְ שְׁנוֹתֵן אֶת הַתְּבַלִּין,
וְלֹא יִסְחָטֵם לְהוֹצִיא מֵהֵן מִשְׁקִין, וּבַתְּבַלִּין -
מִתֵּר מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְלֹאכְתָן. צוֹרֵר אֶת הַתְּבַלִּין
וְנוֹתְנָן לְתוֹךְ הַתְּבַשִּׁיל, אִם בְּטֵל, טַעֲמָן -
מִתְרִים, וְאִם לֹא - אֲסוּרִין:

י. לֹא יִמְלֵא אֶת הַכִּלְפָּלָה וְיוֹצֵא וּמוֹכְרָה
בְּשׁוּק. אִף בְּשֶׂאֵר שְׁנֵי שְׁבוּעֵ - אֲסוּר, שְׁזוֹ
דְּרָךְ הַרְמִיּוֹת:

ה. אֵין עוֹשִׂין אֶת הַיֵּין אֲלוֹנִיתִית, וְאֶת הַשֶּׁמֶן
עָרַב, וְאִם עָשָׂה אֶת הַיֵּין אֲלוֹנִיתִית וְאֶת
הַשֶּׁמֶן עָרַב - סָךְ אֶת הַשֶּׁמֶן וְאֵין סָךְ מִיֵּין
וְחֲמִץ. שֶׁהַשֶּׁמֶן - דְּרֹכּוֹ לְסִיכָה, וְיֵין וְחֲמִץ -
אֵין דְּרֹכֵן לְסִיכָה:

יא. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹכְרִין פְּרוֹת
שְׁבִיעִית בְּמַעוֹת, אֶלֶּא בְּפְרוֹת, כְּדִי שֶׁלֹּא יִקַּח
בְּהֵן קֶרֶדִים. וּבֵית הַלֵּל מַתִּירִין. אֵין מוֹכְרִין
פְּרוֹת שְׁבִיעִית לְחֲשׂוֹד עַל הַשְּׁבִיעִית, אֶלֶּא
מִזּוֹן שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים?
כְּדָרְךְ הַמִּתְקִים. אָבֵל דָּבָר שֶׁאֵין מִתְקִים,
אֶפְלוֹ מֵאָה סְעוּדוֹת - מִתֵּר:

יב. אֵין מוֹכְרִין וְאֵין לוֹקְחִין מִן הַכּוֹתִי וּמִן
הַנְּכָרִי פְּרוֹת שְׁבִיעִית. אַחֲרִים אוֹמְרִים:
מוֹכְרִין לְכוֹתִי עַד אַרְבַּע אֶסְרוֹת:

ו. לֹא יִתֵּן אָדָם שֶׁמֶן שֶׁל שְׁבִיעִית עַל גְּבִי
טְבֵּלָא שֶׁל שִׁישׁ לְהַתְעַגֵּל עֲלֶיהָ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל מַתִּיר שֶׁמֶן שֶׁל שְׁבִיעִית. אֵין

כ. עֲנָבִים שֶׁל שְׁבִיעִית - אֵין דּוֹרְכִין אוֹתָן בַּגָּת, אֲבָל דּוֹרְכִין אוֹתָן בְּעֶרְבָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: דּוֹרְכִין בַּיַּד, בְּחִבֵּית. תָּאנִים שֶׁל שְׁבִיעִית - אֵין עוֹשִׂין אוֹתָן דְּבִלָּה, אֲבָל עוֹשִׂין אוֹתָן גְּרוּגְרוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִמְּעַד וּמִנְגַב בַּיַּד:

כא. מִפְּרִין רְמוּנִין לַעֲשׂוֹתָן פְּרָד¹⁸. וְסוֹחֲטִים עֲנָבִים לַעֲשׂוֹתָן צְמוּקִים. אֵין לּוֹקְחִין תְּרוּמָה בְּדָמֵי שְׁבִיעִית, שְׁלֵא יְכִיאוּהָ לַיַּדִּי פְּסוּל. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מֵתִיר:

מִסְכַּת שְׁבִיעִית פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. אֵין מִחְלִין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי עַל פְּרוֹת שְׁבִיעִית. וְאִם חָלְלוּ - יֵאָכְלוּ כַחֲמור שְׁבִהֵן. פְּרוֹת שְׁבִיעִית וּפְרוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שֶׁנִּתְעַרְבוּ - יֵאָכְלוּ כַחֲמור שְׁבִהֵן. פְּרוֹת שְׁבִיעִית שֶׁלֶקַח בָּהֶן דְּבָרִים אַחֲרִים - יֵאָכְלוּ כַחֲמור שְׁבִהֵן. פְּרוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שֶׁלֶקַח בָּהֶן דְּבָרִים אַחֲרִים - יֵאָכְלוּ כַחֲמור שְׁבִהֵן:

ב. חֹמֵר בְּשְׁבִיעִית שְׁאֵין בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁאֵין בְּשְׁבִיעִית. שְׁהַשְׁבִּיעִית עֲשֵׂה בָּהּ אֶת הַמִּפְקָר - כְּשִׁמּוֹר. וּפְסוּלֵת אוֹכְלִין - כְּאוֹכְלִין. וְאוֹכְלֵי אֲדָם כְּאוֹכְלֵי בְּהֵמָה. וְקַלְפֵי אֲגוּזִים וְקַלְפֵי רְמוּנִין כִּיּוֹצֵא בָּהֶן, מֵה שְׁאֵין כֵּן בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי:

ג. שְׁבִיעִית - מִתְחַלֶּלֶת עַל הַכֹּל. וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי - אֵין מִתְחַלֶּל אֲלָא עַל הַמַּעוֹת בְּלִבְד. שְׁבִיעִית - מִתְבַּעֵרֶת מִכָּל מִין וּמִין. וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי - כָּל הַמֵּינִים מִתְבַּעֵרִין כְּאַחַד. שְׁבִיעִית - הִיא וְדָמֶיהָ אֲסוּרִין. וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי - אוּ הוּא אוּ דָמָיו אֲסוּרִין. שְׁבִיעִית - אֵין לּוֹקְחִין בָּהּ זִבְחֵי שְׁלָמִים, מֵה שְׁאֵין כֵּן בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי:

¹⁸ שְׁמוּצִיא לְחֻלּוּהֵיהוֹן הַרְמוֹן וְנִעֲשֶׂה כְּמוֹ צְמוּקִים בְּעֲנָבִים.

ד. חֲמִשָּׁה שְׁהִיוּ מְלַקְטִין יֶרֶק - לֹא יֵהָ אֶחָד מוֹכֵר לְכֹלָם, אֲלָא אֶחָד מֵהֶן מוֹכֵר שְׁלוֹ וְשֶׁלֶהֶן. חֲמִשָּׁה אַחִין שְׁהִיוּ מְלַקְטִין יֶרֶק - אֶחָד מוֹכֵר עַל יְדֵי כָּלָן, וּבְלִבְד שְׁלֵא יַעֲשׂוּהוּ פְּלוֹטֵר:

טו. חֲנֻנִי שְׁהִיהָ מְגַדֵּל יֶרֶק שֶׁל שְׁבִיעִית - לֹא יֵהָ מִחֲשֵׁב שְׁכָרוּ מִיֶּרֶק, אֲלָא מִחֲשֵׁב הוּא מִיָּין וּמִשְׁמֶן, שְׁכָר בְּטָלָה:

טז. לֹא יֵאֵמֵר אָדָם לְחִבְרוֹ: 'הִעֲלָה אֶת הַפְּרוֹת אֵלַי לִירוּשָׁלַיִם לְחִלְקִי'. אֲלָא אוֹמֵר לוֹ: 'הִעֲלֵם שְׁנֵאֲכֹלָם בִּירוּשָׁלַיִם וְשִׁנְשִׁתָּהּ אֲנִי וְאַתָּה'. וְכֵן לֹא יֵאֵמֵר אָדָם לְעִנִּי: 'הִילֵךְ סֹלַע זוֹ וְהִבֵּא לִי לֶקֶט הַיּוֹם'; 'הִבֵּא לִי שְׁכָחָה הַיּוֹם'; 'הִבֵּא לִי פֶּאֶה הַיּוֹם'. אֲלָא אוֹמֵר לוֹ: 'בְּלֶקֶט שְׁתִּבִּיא הַיּוֹם'; 'בְּפֶאֶה שְׁתִּבִּיא הַיּוֹם':

יז. וְכֵן מִי שְׁהִיתָה בֵּירוֹ סֹלַע שֶׁל שְׁבִיעִית, וּמִבְקֵשׁ לֶקַח בָּהּ חִלּוּק - הוֹלֵךְ אֲצֵל חֲנֻנִי וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי בִזָּה פְּרוֹת', וְנוֹתֵן לוֹ. וְהִלָּה אוֹמֵר לוֹ: 'הִרִי פְרוֹת הָאֵלוֹ נְתוּנִין לְךָ בְּמִתְנָה'. וְהִלָּה אוֹמֵר: 'הִרִי סֹלַע נִתֵּן לְךָ בְּמִתְנָה'. וְהוּא נוֹתֵן לוֹ חִלּוּק בְּמִתְנָה. פְּרוֹת שְׁבִיעִית - אֵין לּוֹקְחִין בָּהֶן מַיִם וּמִלַּח. [רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: לּוֹקְחִין בָּהֶם מַיִם וּמִלַּח]:

יח. פְּרוֹת שְׁבִיעִית - אֵין נוֹתֵנִין אוֹתָן, לְתוֹךְ הַמְשָׁרָה, וְלֹא לְתוֹךְ הַכְּבוֹסָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: נוֹתֵנִין אוֹתָן לְתוֹךְ הַכְּבוֹסָה. הַחֲמִרִין, וְהַגְּמִלִּין, וְהַסְּפָנִין, שְׁהִיוּ עוֹשִׂין בְּשְׁבִיעִית, שְׁכָר - שְׁבִיעִית:

יט. זִיתִים שֶׁל שְׁבִיעִית - אֵין עוֹשִׂין אוֹתָן בְּקִתְבִי¹⁷. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מֵתִיר. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וּבֵית דִּינּוֹ הִתְקִינוּ, שְׁיִהִיוּ עוֹשִׂין אוֹתָן בְּקוֹתֵב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: טוֹחֲנִין בְּרַחֲמִים שְׁלֵא נִטְחָן בָּהּ בְּשָׂר שְׁנֵי שְׁבוּעֵי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כּוֹתֵשׁ וּמִקְפָּה בְּעֶרְבָה:

¹⁷ עֵץ גָּדוֹל שְׁנוֹתָנִים עַל הַזִּיתִים כְּבֵית הַבַּד, וְאֲסוּר, דְּהוּא כְּדֶרֶךְ הַבּוֹצְרִים.

ד. חֲמַר בְּמַעֲשֵׁר שְׁנִי, שְׂמַעֲשֵׁר שְׁנִי - קוֹנֵה אֶת הַקֶּנֶקֶן וְאוֹסֵר דְּמִיּוֹ. עֲרוּבִין¹⁹, סִפְק עֲרוּבוֹ - כֹּל שֶׁהוּא, וְטָעוֹן חֲמֵשׁ, וְטָעוֹן וְדוּי, וְאוֹסֵר לְאוֹנֵן, וְלֹא הִתֵּר לְאֲכִילָה אֶלָּא בְּפִדְיוֹן, וְאִין מְדַלְקִין בּוֹ אֶת הַנֵּר, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשִׁבְעִית:

ה. אַחַד שְׁבִיעִית וְאַחַד מַעֲשֵׁר שְׁנִי - מִחֻלְלִין אוֹתוֹ עַל חֵיהַ וְעוֹף, וְעַל בְּהֵמָה בְּעֵלֶת מוֹם, בֵּין חַיִּים וּבֵין שְׁחוּטִין; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: לֹא אָמְרוּ, אֶלָּא בְּזִמְן שֶׁהֵן שְׁחוּטִין:

ו. אַחַד שְׁבִיעִית וְאַחַד מַעֲשֵׁר שְׁנִי - אִין פּוֹרְעִין מִהֵן מְלוּהַ וְחוּב. אִין מְשַׁלְּמִין מִהֵן גְּמוּלִין, וְאִין פּוֹדִין בְּהֵן שְׁבוּיִן, וְאִין עוֹשִׂין בְּהֵן שׁוֹשְׁבֵינּוֹת, וְאִין פּוֹסְקִין מִהֵן צְדָקָה. אֶבֶל מְשַׁלְּמִין מִהֵן דְּבַר שֶׁל גְּמִילוֹת חֲסָדִים, וְצָרִיכִין לְהוֹדִיעַ, וְנוֹתְנִין אוֹתָן לְחֹבֵר עֵיר בְּטוֹבָה:

ז. שְׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לְבַעוֹר: יְהוּדָה, וְעַבְרַת הַיַּרְדֵּן, וְהַגְּלִיל. שְׁלֹשֶׁתָן - שֶׁל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ אֲרָצוֹת. לְמַה הַזְכֵּרוּ הַהֵר הַעֲמֵק וְהַשְּׁפֵלָה? לְפִי שְׂאִין אוֹכְלִין מִבְּהָר עַל שְׁבַעֲמַק, וְלֹא מִבְּעַמֵּק עַל שְׁבַהַר. אֶלָּא: הֵר וְהוֹר, עֲמֵק וְעַמְקוֹ, שְׁפֵלָה וְשְׁפֵלָתוֹ:

ח. וּבִסְוִיָּא - לֹא אָמְרוּ שְׁלֹשׁ אֲרָצוֹת, אֶלָּא: אוֹכְלִין מִן הָרֵאשׁוֹן, עַד שְׁיִכְלָה הָאֲחֵרוֹן שְׁבַה. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ שְׁלֹשׁ אֲרָצוֹת - אֶלָּא בִּיהוּדָה. וְשֶׁאֵר כָּל אֲרָצוֹת - אוֹכְלִין וְהוֹלְכִין עַד שְׁיִכְלָה מִבֵּית-אֵל וּמִגְדָּרָה שֶׁל קָסְרִין. אֵיזָה הוּא הַר שְׁלָה? זֶה הֵר הַמְּלֹךְ. שְׁפֵלָה? זֶה שְׁפֵלַת דְּרוֹם. לוֹד - עֲמֵק שְׁלָה מַעֲיִן גְּדִי וְעַד יְרִיחוֹ:

ט. אֵיזָה הוּא עֲמֵק שֶׁבְּגִלְלִי? כַּגּוֹן גְּנוֹסֵר וְחִבְרוֹתִיָּה. רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: אֵיזָה הוּא הַר שְׁבַעֲבֹר הַיַּרְדֵּן? כַּגּוֹן חֲרִים וְכַמְרוּגְדֵר וְחִבְרוֹתִיָּה. שְׁפֵלָה שְׁלָה - חֲשׁוֹבֹן וְכָל עֲרִיָּה שְׁבַמִּישׁוֹר, דִּיבּוֹן וּבְמוֹת בְּעַל

וּבֵית בְּעַל מַעוֹן. עֲמֵק שְׁלָה - כַּגּוֹן בֵּית נַמְרָה וְרַמְתָּה וְחִבְרוֹתִיָּה. רַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: סִמְן לְהָרִים - מִלִּין. סִמְן לְעַמְקִים - דְּקָלִים. סִמְן לְנַחְלִים - קִנִּים. סִמְן לְשְׁפֵלִים - שְׂקָמִים. אֵף עַל פִּי שְׂאִין רֵאזִיָּה לְדָבָר - זִכַּר לְדָבָר (מְלָכִים-א י, כז): "וְאֵת הָאֲרוּזִים נָתַן כְּשֻׁקָמִים אֲשֶׁר בְּשְׁפֵלָה לְרַב":

י. אוֹכְלִין מִבֵּית-הַמְּלֹךְ עַד שְׁיִכְלָה מִבֵּית-אֵל. אֵף עַל פִּי שְׂאִין רֵאזִיָּה לְדָבָר, זִכַּר לְדָבָר (בְּרַאשִׁית מט, כז): "בְּנִימִין זָאב יִטְרֹף" - זוֹ אֲרָצוֹ שְׁחוּטֶפֶת. "בְּבִקְרַת יֹאכֵל עַד" - זוֹ יְרִיחוֹ שְׂמַקְדָּמַת. "וְלַעֲרַב יִחַלֵּק שְׁלָל" - זֶה בֵּית-אֵל שְׂמַאֲחֶרֶת. אוֹכְלִין בְּדַבְלָה - עַד שְׁיִכְלוּ סְגְרִיּוֹת. וּבְנֵי גְלִיל הַעֲלִיּוֹן - עַד שְׁיִכְלוּ לוֹפְסֵי בֵּית דִּגְן וְחִבְרוֹתִיָּה. בְּגִלְלִי הִתְחַתְּוֹן - עַד שְׁיִכְלוּ אֶהוֹנוֹת שֶׁל טוֹבִיִּיתָא:

יא. אוֹכְלִין בְּתַאנָּה - עַד שְׁיִכְלוּ בְּנֵי בֵּית-הַיְנִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא הַזְכֵּרוּ פְּגִי בֵּית-אוּנִי אֲוִי אֶלָּא לְמַעֲשְׂרוֹת בְּלַבַּד. פְּגִי בֵּית-אוּנִי וְאֶהֱיִי טוֹבִיתָא - חֲבִיבִין בְּמַעֲשְׂרוֹת. וְאִין אוֹכְלִין עַל הַסְּפִיחִין שְׁבַעֲכוֹ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אוֹכְלִין עַל הַסְּפִיחִין שְׁבַעֲכוֹ, וְעַל הַדִּיפְרָא, אֶבֶל לֹא עַל סַתְּוִיּוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵף עַל סַתְּוִיּוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: דִּיפְרָה שְׁבַכְרָה, עַד שְׁלֹא כָּלָה הַקִּיץ - אוֹכְלִין עָלֶיהָ:

יב. אוֹכְלִין בְּעַנְבִּים - עַד שְׁיִכְלָה דְּלִיּוֹת שְׂבַאכָל. אִם יֵשׁ אֶפֶל מִהֵן - אוֹכְלִין עָלֶיהֶן. וְשֶׁאֵר כָּל אֲרָצוֹת, אַחַד לְחֲרוּבִין לְזִיתִים וְלְתַמְרִים. אוֹכְלִין בְּזִיתִים - עַד שְׁיִכְלָה הָאֲחֵרוֹן שְׁבַתְּקוּעֵי. רַבִּי אֱלִיעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אֵף עַל גּוֹשׁ חֲלָב, כְּדִי שִׁיְהֵא עֲנִי יוֹצֵא וְלֹא יְהֵא מִבִּיא רַבַּע, בֵּין מֵרֵאשׁוֹ וּבֵין מִתְחַתִּיו. אוֹכְלִין בְּתַמְרִים - עַד שְׁיִכְלָה הָאֲחֵרוֹן שְׁבַעֲעֵר. רַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אוֹכְלִין עַל מַה שְׁבַכְפִּיין, וְאִין אוֹכְלִין עַל מַה שְׁבַשִּׁיצִין. וְשֶׁאֵר כָּל פְּרוֹת הָאֵילָן, כַּגּוֹן: הַעֲגוּסִים, וְהַקְּרוֹסְטִמִּילִין, וְהַפְּרוּדִין,

¹⁹ שְׁנַתְּעַרְב מַעֲשֵׁר שְׁנִי בְּחֻלְלִין.

והצורדין - אוכלין ממה שבהר על שבצמק, וממה שבצמק על שבהר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כלן פתרוכין, אוכלין עליהן - עד שתתד רביעה שניה. אין אוכלין על הירק של בית-שלחין, לפי שאינו כלה:

יג. שרשי קולסי כרוב שיבשו - אסורין בהנאה. רבי שמעון אומר: קולסי כרוב, אף על פי שיבשו - אוכלין עליהן. כיוצא בו: מגבב ביבש - צריך לבער:

יד. מאימתי פורשין משבילין שבשדות? משתדד רביעה שניה. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בזמן שהשנים כתקנן. עכשו שנתקלקלו שנים, אפלו לא ירד אלא גשם אחד בלבד - צריך לפרש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: גשמים שיורדו שבעה ימים, זה אחר זה ולא פסקו - יש בהן כדי רביעה ראשונה:

<p>10</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>טז 16</p>	<p>לא לעומר עלות השחר 4:31 סו"ז קר"ש - מג"א 8:41 סו"ז תפלה - מג"א 10:05 שקיעה 8:02 בבלי: שבת סה • ירושלמי: ביצה כב • תוספתא: שביעית א נ"ך: מלכים ב יג-יד • רמב"ם: סנהדרין כא</p>
<p>11</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יז 17</p>	<p>לב לעומר עלות השחר 4:30 סו"ז קר"ש - מג"א 8:41 סו"ז תפלה - מג"א 10:05 שקיעה 8:03 בבלי: שבת סו • ירושלמי: ר"ה א • תוספתא: שביעית ב נ"ך: מלכים ב טו-טז • רמב"ם: סנהדרין כב</p>
<p>12</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יח 18</p>	<p>ל"ג בעומר, לג לעומר עלות השחר 4:29 סו"ז קר"ש - מג"א 8:40 סו"ז תפלה - מג"א 10:04 שקיעה 8:04 בבלי: שבת סז • ירושלמי: ר"ה ב • תוספתא: שביעית ג נ"ך: מלכים ב יז-יח • רמב"ם: סנהדרין כג</p>
<p>13</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יט 19</p>	<p>לד לעומר עלות השחר 4:28 סו"ז קר"ש - מג"א 8:40 סו"ז תפלה - מג"א 10:04 שקיעה 8:05 בבלי: שבת סח • ירושלמי: ר"ה ג • תוספתא: שביעית ד נ"ך: מלכים ב יט-כ • רמב"ם: סנהדרין כד</p>
<p>14</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כ 20</p>	<p>לה לעומר עלות השחר 4:27 סו"ז קר"ש - מג"א 8:39 סו"ז תפלה - מג"א 10:04 שקיעה 8:06 בבלי: שבת סט • ירושלמי: ר"ה ד • תוספתא: שביעית ה נ"ך: מלכים ב כא-כב • רמב"ם: סנהדרין כה</p>
<p>15</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כא 21</p>	<p>לו לעומר עלות השחר 4:26 סו"ז קר"ש - מג"א 8:39 סו"ז תפלה - מג"א 10:03 שקיעה 8:07 בבלי: שבת ע • ירושלמי: ר"ה ה • תוספתא: שביעית ו נ"ך: מלכים ב כג-כד • רמב"ם: סנהדרין טו</p>
<p>16</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כב 22</p>	<p>בהר-בחקתי, לו לעומר, פרק ה עלות השחר 4:25 סו"ז קר"ש - מג"א 8:38 סו"ז תפלה - מג"א 10:03 שקיעה 8:08 בבלי: שבת עא • ירושלמי: ר"ה ו • תוספתא: שביעית ז נ"ך: מלכים ב כה - ישעיה א • רמב"ם: עדות א</p>

Candle Lighting 7:49 ודלקת הנרות

Shabbos Ends 9:20 זמן מוצש"ק

צו שיסן מיט א פייל און בויען אום ל"ג בעומר, איז א סגולה פאר קינדער.
 אויך דאס דאווענען שוין פאר'ן עמוד, איז א סגולה פאר קינדער.
 (ספר המדות אות פנים סימן ס"ט)